

Powiat Brzeski
Starostwo Powiatowe w Brzegu

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE BRZESKIM

Jednostka: Powiat Brzeski

Okres diagnozy: 2023-2025

*Zespół opracowujący: Centrum Rozwoju i Wsparcia Sebastian Pluta,
ul. Plac Dworcowy 1/1, 49-300 Brzeg*

Sebastian Pluta;CRiW

Spis treści

1. WSTĘP	2
1.1. UZASADNIENIE OPRACOWANIA DIAGNOZY	2
1.2. PODSTAWA PRAWNA	2
1.3. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BRZESKIEGO	3
1.4. KONTEKST OGÓLNOPOLSKI: SKALA ZJAWISKA W DANYCH PUBLICZNYCH	4
2. METODOLOGIA DIAGNOZY	11
3. Analiza danych instytucjonalnych	13
3.1. POLICJA	13
3.2. PROKURATURA I SĄDY	17
3.3. OŚWIATA	20
3.4. GMINY ORAZ ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE	26
3.5. PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA	35
3.6. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE	37
4. ANALIZA DANYCH INSTYTUCJONALNYCH- WYWIADÓW BEZPOŚREDNICH Z PRZEDSTAWICIELAMI INSTYTUCJI	46
5. ANALIZA ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ WŚRÓD SPECJALISTÓW	54
6. ANALIZA ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW POWIATU BRZESKIEGO	81
7. ANALIZA REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019–2025	103
8. ANALIZA I WNIOSKI SYNTETYZUJĄCE BADANIA	106
8.1. ŁĄCZNE WNIOSKI Z OBSZARÓW DIAGNOZY	106
8.2. DYSKUSJA WYNIKÓW W ODNIESIENIU DO KONTEKSTU OGÓLNOPOLSKIEGO	108
9. REKOMENDACJE	111
ZAŁĄCZNIKI	115

1. WSTĘP

1.1. UZASADNIENIE OPRACOWANIA DIAGNOZY

Niniejsza diagnoza została przygotowana jako część prac nad Programem Powiatowym Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na zlecenie Starosty Powiatu Brzeskiego. Jej celem jest:

- Opis skali i dynamiki zjawiska w ujęciu powiatowym w porównaniu do danych ogólnopolskich możliwych do wykorzystania na poziomie powiatu,
- Identyfikacja obszarów ryzyka i grup wymagających szczególnego wsparcia,
- Wskazanie wniosków dla lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w skali Powiatu
- Stworzenie podstaw do formułowania celów, działań i kierunków realizacji zadań Powiatu względem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Zakres diagnozy obejmuje przede wszystkim przemoc domową rozumianą szeroko jako przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną, zaniedbanie oraz z użyciem środków elektronicznych form przekazu występującą w relacjach rodzinnych i partnerskich. W dokumencie celowo odróżnia się zjawisko przemocy jako doświadczenie osób (perspektywa subiektywna – badania ankietowe) oraz przemoc jako zdarzenia rejestrowane przez instytucje (statystyka administracyjna). Takie rozróżnienie jest kluczowe dla prawidłowej interpretacji danych i planowania działań programowych.

W diagnozie przyjmuje się perspektywę planistyczną: dane statystyczne służą nie tylko opisowi, ale przede wszystkim wskazaniu kierunków działań (profilaktyka, interwencja, wsparcie, oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc (OSP) i jej doświadczających (ODP), koordynacja systemu), z uwzględnieniem realiów poziomu powiatowego (rola PCPR, współpraca z MOPS/OPS, Policją, oświatą, ochroną zdrowia oraz zespołami interdyscyplinarnymi)

1.2. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1673 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 poz. 1870 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1534 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1684 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2809 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1338 z późn. zm.).

1.3. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BRZESKIEGO

Powiat Brzeski położony jest w województwie opolskim, w jego północno-zachodniej części. Siedzibą władz powiatu jest miasto Brzeg, które pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego, usługowego i komunikacyjnego.

Powiat obejmuje gminy o zróżnicowanym charakterze:

- Miejskie (Brzeg)
- miejsko-wiejskie, (Grodków i Lewin Brzeski)
- wiejskie (Lubsza, Olszanka i Skarbimierz)

Wg Danych GUS (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica> oraz https://www.polskawliczbach.pl/powiat_brzeski_opolskie#google_vignette).

Powiat Brzeski na dzień 31.12.2025 r. liczy 85269 mieszkańców, z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 7,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu brzeskiego w 2050 roku wynosi 72 167, z czego 37 071 to kobiety, a 35 096 mężczyźni.

Struktura demograficzna charakteryzuje się:

- znaczącym udziałem osób w wieku produkcyjnym,
- widocznym procesem starzenia się populacji,

- obecnością rodzin wielodzietnych oraz gospodarstw domowych wielopokoleniowych, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Na terenie Powiatu Brzeskiego funkcjonuje podstawowy system instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej i wsparcie rodzin, w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
- Ośrodki Pomocy Społecznej (MOPS, OPS) w gminach,
- Komenda Powiatowa Policji,
- placówki oświatowe,
- podmioty ochrony zdrowia,
- sąd rejonowy i kuratorska służba sądowa,
- organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej i wsparcia rodziny.

1.4. KONTEKST OGÓLNOPOLSKI: SKALA ZJAWISKA W DANYCH PUBLICZNYCH

Statystyki Policji dotyczące procedury „Niebieskiej Karty” są w Polsce jednym z najważniejszych publicznie dostępnych źródeł opisujących skalę przemocy domowej w ujęciu instytucjonalnym. Pokazują one liczbę wszczynanych procedur, a także podstawową strukturę osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe wskaźniki dla trzech ostatnich lat, dla których dostępne są spójne zestawienia w obrębie danych procedury Niebieskiej Karty. Tabela służy pokazaniu dynamiki zjawiska w ujęciu statystycznym i stanowi punkt odniesienia dla interpretacji danych lokalnych.

Tabela 1. Podstawowe wskaźniki procedury NK w Polsce (2023–2025)

Dane za lata		2023	2024	2025
1.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” (ogółem), w tym:	62 170	59 174	59 519
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	54 029	51 794	51 606
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	8 141	7 380	7 913
2.	Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	77 832	86 920	91 330
a)	Kobiet	51 631	50 638	50 767

b)	mężczyzn	9 162	10 559	11 353
c)	małoletnich	17 039	25 723	29 210
3.	Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	63 016	60 535	60 889
a)	kobiet	7 595	8 124	8 465
b)	mężczyzn	55 225	52 411	52 424
c)	Nieletnich	196		
4.	Liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	30 261	25 704	19 722
a)	kobiet	2 171	1 992	1 149
b)	mężczyzn	28 079	23 712	18 573
c)	Nieletnich	11		
5.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	393	935	24 988
a)	Kobiet	35	84	2 149
b)	mężczyzn	358	851	22 839
6.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu	142	296	870
a)	Kobiet	8	37	102
b)	mężczyzn	134	259	768
7.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alk. i środka działającego podobnie do alkoholu			271
a)	Kobiet			20
b)	mężczyzn			251
8.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	611	490	563
9.	Liczba wydanych przez policjantów nakazów i zakazów oraz zakazów (ogółem), w tym:			66 300
a)	liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			15 982
b)	liczba wydanych zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość			24 603
c)	liczba wydanych zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej			22 147
d)	liczba wydanych zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej,			3 568

obiekty sportowe lub miejsca pracy,
i przebywania na tym terenie

Źródło: Wyniki formularzy III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy domowej dotyczące procedury „Niebieskie Karty” oraz Krajowy System Informacyjny Policji (stan na dzień 06.01.2026 r.) oraz dane za 2023 oraz 2024 r.

Analizując wyniki za lata 2023–2025 liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” utrzymywała się na zbliżonym poziomie, oscylując wokół 59–62 tys. rocznie oznacza to względną stabilizację liczby uruchamianych procedur. Jednocześnie widoczny jest spadek liczby formularzy wszczynających procedurę (z 54 029 w 2023 r. do 51 606 w 2025 r.), przy jednoczesnym ponownym wzroście liczby formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w trakcie trwającej procedury w 2025 r. (7 913 wobec 7 380 w 2024 r.). Może to wskazywać na:

- utrzymywanie się przemocy w tych samych rodzinach,
- trudności w skutecznym przerwaniu cyklu przemocy,
- rosnące znaczenie pracy długofalowej, a nie jednorazowej interwencji.

Z punktu widzenia działań lokalnych jest to sygnał, że kluczowe znaczenie ma nie tylko uruchamianie procedur, ale skuteczność działań następczych, w tym wsparcia ODP oraz oddziaływań wobec OSP.

Najbardziej niepokojącym trendem w analizowanym okresie jest dynamiczny wzrost liczby osób doznających przemocy domowej:

- 2023: 77 832
- 2024: 86 920
- 2025: 91 330

Oznacza to wzrost o:

- ok. 11,7% w latach 2023–2024,
- kolejne 5,1% w latach 2024–2025,
- łącznie ponad 17% w ciągu dwóch lat.

Wzrost ten następuje przy stabilnej liczbie formularzy NK-A, co sugeruje, że:

- w ramach jednej procedury identyfikowanych jest coraz więcej osób pokrzywdzonych, co zapewne jest związane ze zmianą ustawą gdzie dzieci

przebywające w domach, w których istnieje przemoc są automatycznie oznaczane jako ODP, co stanowi odzwierciedlenie faktu, że przemoc dotyka więcej niż jednego członka rodziny zwłaszcza gdy w rodzinie są obecne dzieci. Tym samym rośnie ujawnianie przemocy wobec dzieci.

Liczba kobiet doznających przemocy pozostaje relatywnie stabilna:

- 2023: 51 631
- 2024: 50 638
- 2025: 50 767

Systematycznie rośnie liczba mężczyzn doznających przemocy (z 2023 r. 9162, 2024 – 10559, 2025 – 11353)

Choć mężczyźni nadal stanowią mniejszość w obszarze doznawania przemocy wzrost ten może wskazywać na:

- większą gotowość do ujawniania przemocy,
- poprawę rozpoznawania przemocy wobec mężczyzn,
- potrzebę uwzględnienia tej grupy w ofercie wsparcia.

Najbardziej alarmujący jest gwałtowny wzrost liczby małoletnich doznających przemocy:

- 2023: 17 039
- 2024: 25 723
- 2025: 29 210

Statystycznie przekłada się to na

- wzrost o 51% w ciągu dwóch lat w obszarze wykazywanych dzieci tkwiących w relacji przemocowej,
- fakt, że dzieci stanowią już blisko 32% wszystkich osób doznających przemocy w 2025 r.

Ten trend ma fundamentalne znaczenie dla oddziaływań lokalnych i jednoznacznie wskazuje na konieczność:

- stworzenie perspektyw zadbania o dzieci,
- rozwijania wsparcia psychologicznego i terapeutycznego,
- ścisłej współpracy z oświatą, ochroną zdrowia i sądami rejonowymi,

- przyjęcie perspektywy przemocy domowej jako problemu międzypokoleniowego, a nie wyłącznie relacji partnerskiej.

Liczba osób stosujących przemoc domową pozostaje względnie stabilna rok do roku kolejno, w 2023 r. - 63 016, 2024 r. - 60 535 i w 2025 r. - 60 889

W strukturze osób stosujących przemoc

- zdecydowanie dominują mężczyźni (ponad 86% w 2025 r.),
- liczba kobiet stosujących przemoc wykazuje umiarkowany wzrost (7 595 → 8 465),

Z punktu widzenia działań z poziomu lokalnego potwierdza to zasadność kierowania dedykowanych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych głównie do mężczyzn, przy jednoczesnym zachowaniu gotowości do pracy z kobietami stosującymi przemoc.

W latach 2023–2025 nastąpił wyraźny spadek liczby zatrzymanych osób stosujących przemoc: (kolejno 30 261, 25 704, 19 722)

Spadek dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Może on oznaczać:

- zmianę praktyk interwencyjnych Policji,
- częstsze stosowanie alternatywnych środków izolacyjnych,
- przesunięcie ciężaru reakcji z zatrzymań na nakazy i zakazy.

Dane za 2025 r. pokazują skokowy wzrost liczby OSP będących pod wpływem alkoholu (24 988 wobec 935 w 2024 r.). Zmiana ta prawdopodobnie wynika z:

- odmiennego sposobu raportowania,
- rozszerzenia zakresu rejestracji,
- dokładniejszego ujmowania stanu OSP,

Niezależnie od przyczyn metodologicznych, dane te jednoznacznie potwierdzają silny związek przemocy domowej z używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych. W 2025 r. odnotowano również:

- 870 OSP pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu,
- 271 OSP będących jednocześnie pod wpływem alkoholu i innych substancji.

W praktyce dane te potwierdzają konieczność:

- ścisłej integracji działań przeciwdziałania przemocy z systemem leczenia uzależnień,

- współpracy z gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych,
- uwzględnienia problemu współwystępowania przemocy i uzależnień.

Względem liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, dane wskazują, że przemoc domowa nadal prowadzi do poważnych konsekwencji w postaci czasowego lub długotrwałego rozdzielania dzieci z rodziną biologiczną. Dla Powiatu oznacza to zarówno koszty społeczne, jak i konieczność rozwijania działań profilaktycznych i wspierających rodzinę, aby zapobiegać sytuacjom prowadzącym do zaistnienia potrzeby umieszczenia dziecka w formie pieczy zastępczej.

Dane za 2025 r. pokazują bardzo wysoką liczbę zastosowanych środków ochronnych:

- 66 300 nakazów i zakazów ogółem, w tym:
  - 15 982 nakazy opuszczenia mieszkania,
  - 24 603 zakazy zbliżania się,
  - 22 147 zakazy kontaktowania się,
  - 3 568 zakazy wstępu do określonych miejsc.

Świadczy to o istotnym wzmocnieniu instrumentów natychmiastowej ochrony ODP, co jest zgodne z kierunkiem zmian systemowych. Jednocześnie względem oddziaływań lokalnych kluczowe jest:

- zapewnienie wsparcia osobom doznającym przemocy w okresie obowiązywania zakazów,
- monitorowanie skuteczności i naruszeń,
- powiązanie środków izolacyjnych z pomocą prawną, psychologiczną i mieszkaniową.

Pomimo ujawnionych przypadków podejrzenia zaistnienia przemocy domowej, analizując powyższe dane i wnioski z ich analizy, należy mieć na uwadze, że przemoc domowa należy do kategorii zjawisk o wysokim poziomie nieujawniania. Przyczyny tego faktu są wieloczynnikowe. Począwszy od zależności ekonomicznej i mieszkaniowej OSP i ODP, lęku przed eskalacją przemocy, doświadczanym wstydem i kontekstem presji społecznej (zwłaszcza w mniejszych miejscowościach), braku zaufania do instytucji, obawy o dzieci, braku wsparcia rodziny, a także w związku z typowymi zjawiskami

psychologicznymi charakterystycznymi dla relacji przemocowych (izolacja, kontrola, „normalizacja” przemocy, procesu wyuczanej bezradności, szantażów stosowanych przez OSP itp.).

Z perspektywy działań lokalnych oznacza to konieczność planowania działań nie tylko na podstawie liczby zarejestrowanych procedur, ale także w oparciu o wskaźniki pośrednie (np. liczba porad, zgłoszeń w OPS/PCPR, sygnałów ze szkół, danych z ochrony zdrowia) oraz o stałą pracę nad dostępnością i przyjaznością ścieżek pomocy.

2. METODOLOGIA DIAGNOZY

2.1. Zakres czasowy i terytorialny

Diagnoza została wykonana na zlecenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu w okresie od grudnia 2025 do lutego 2026 r. na terenie Powiatu Brzeskiego.

2.2. Metody badawcze

Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Powiatu została opracowana w oparciu o analizę danych pochodzących z kilku komplementarnych źródeł. Zastosowane podejście umożliwiło wieloaspektowe ujęcie zjawiska oraz jego ocenę z perspektywy instytucjonalnej, specjalistycznej i społecznej. W praktyce oznaczało to równoległe wykorzystanie różnych typów danych, które pozwalają opisać problem przemocy domowej z różnych punktów widzenia oraz zwiększają rzetelność i wiarygodność przeprowadzonej diagnozy.

1. Dane statystyczne instytucjonalne

W ramach diagnozy, we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, pozyskano dane statystyczne od instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu. Dane te obejmowały w szczególności:

- dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Brzegu dotyczące działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- dane statystyczne przekazane przez sądy (Sąd Rejonowy w Nysie oraz Sąd Rejonowy w Brzegu) oraz Prokuraturę Rejonową w Brzegu w zakresie postępowań związanych z przemocą domową,
- dane statystyczne pozyskane od podmiotów oświatowych (23 jednostki),
- dane statystyczne pozyskane od podmiotów ochrony zdrowia (8 jednostek),
- dane statystyczne przekazane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespoły Interdyscyplinarne oraz Miejskie/Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (łącznie 17 jednostek).
- Pozyskane dane umożliwiły analizę skali i dynamiki zjawiska przemocy domowej z perspektywy funkcjonowania instytucji publicznych.

2. Dane z wywiadów bezpośrednich ze specjalistami (CAPI/PAPI)

Uzupełnieniem danych statystycznych były dane jakościowe pozyskane w drodze bezpośrednich wywiadów ustrukturyzowanych, realizowanych metodami CAPI i PAPI, ze specjalistami działającymi na terenie Powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Przeprowadzono łącznie 13 wywiadów, w tym:

- 1 wywiad z przedstawicielem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- 3 wywiady z przedstawicielami sektora oświaty,
- 3 wywiady z przedstawicielem ochrony zdrowia,
- 6 wywiadów z przewodniczącymi Zespołów Interdyscyplinarnych,
- 2 wywiady z przedstawicielami Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wywiady pozwoliły na pogłębioną analizę problemu przemocy domowej z perspektywy praktyków oraz na identyfikację kluczowych wyzwań i dobrych praktyk w obszarze przeciwdziałania przemocy.

3. Badanie ilościowe wśród specjalistów (CAWI)

Kolejnym elementem diagnozy było ilościowe badanie ankietowe przeprowadzone metodą ankiety internetowej (CAWI) wśród specjalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Badaniem objęto łącznie 132 respondentów.

Badanie to umożliwiło zebranie opinii specjalistów na temat skali problemu, skuteczności podejmowanych działań oraz potrzeb systemowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

4. Badanie ilościowe wśród mieszkańców Powiatu (CAWI)

Istotnym elementem diagnozy było również ilościowe badanie ankietowe przeprowadzone metodą ankiety internetowej (CAWI) wśród mieszkańców Powiatu Brzeskiego. Badanie to pozwoliło na uwzględnienie perspektywy społecznej w ocenie skali zjawiska przemocy domowej, postaw i przekonań mieszkańców oraz barier w ujawnianiu przemocy. łącznie powiodło się zebranie 51 wypełnionych ankiet.

5. Analiza porównawcza z poprzednim Programem Powiatowym

Uzupełnieniem diagnozy była analiza porównawcza wyników aktualnego badania z założeniami oraz działaniami realizowanymi w ramach poprzedniego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2025. Analiza ta umożliwiła ocenę ciągłości działań, identyfikację obszarów wymagających wzmocnienia oraz określenie kierunków dalszego rozwoju programu.

3. Analiza danych instytucjonalnych

3.1. POLICJA

Poniższe dane stanowią dane statystyczne przekazane przez Komendę Powiatową Policji

Zakres danych	2023	2024	2025
Procedury Niebieskie Karty – teren miejski	7	21	21
Procedury Niebieskie Karty – teren wiejski	4	8	13
Ogólna liczba interwencji dot. przemocy domowej	15	32	36

Zakres danych	2023			2024			2025		
	K	M	D	K	M	D	K	M	D
Osoby doznające przemocy domowej (K – kobiety, M- Mężczyźni, D – dzieci)	10	1	0	24	2	6	29	9	2

Zakres danych	2023		2024		2025	
	K	M	K	M	K	M
Osoby stosujące przemoc domową	1	10	3	28	4	31

Osoby zatrzymane w związku z czynami dotyczącymi stosowania przemocy domowej	0	6	1	8	1	14
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia w związku z czynami dotyczącymi stosowania przemocy domowej	0	6	1	8	1	14

(K – kobiety, M- Mężczyźni)

Tabela 4. Postępowania przygotowawcze			
Zakres danych	2023	2024	2025
Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową	77	25	63
Liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową	14	0	8
Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	28	1	10
Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych poprzez umorzenie postępowania	47	16	30

Tabela 5. Działania psychoedukacyjne i informacyjne w szkołach			
Zakres danych	2023	2024	2025
Liczba zorganizowanych spotkań, pogadarek i prelekcji z przedstawicielami szkół oraz uczniami szkół z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	6	5	8

Analiza danych z lat 2023–2025 wskazuje na systematyczny wzrost liczby procedur „Niebieskie Karty” oraz ogólnej liczby interwencji dotyczących przemocy domowej. W 2023 roku odnotowano łącznie 11 procedur „Niebieskie Karty”, natomiast w 2024 roku ich liczba wzrosła do 29, a w 2025 roku utrzymała się na porównywalnym poziomie (34 procedury).

Zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich widoczna jest delikatna tendencja wzrostowa, przy czym liczba procedur realizowanych na terenach miejskich pozostaje wyższa. Jednocześnie zauważalny jest systematyczny wzrost liczby procedur na terenach wiejskich, co może świadczyć o poprawie rozpoznawalności zjawiska i większej gotowości do podejmowania interwencji.

Ogólna liczba interwencji dotyczących przemocy domowej zrealizowane przez Policję wzrosła z 15 w 2023 roku do 36 w 2025 roku, co potwierdza narastającą skalę problemu lub zwiększoną skuteczność jego ujawniania.

Dane dotyczące osób doznających przemocy domowej wskazują na wyraźny wzrost liczby pokrzywdzonych w analizowanym okresie. W 2023 roku odnotowano 11 osób doznających przemocy, natomiast w 2025 roku liczba ta wzrosła do 40.

Najliczniejszą grupę osób doznających przemocy stanowią kobiety, jednak istotny jest również wzrost liczby dzieci doznających przemocy domowej, szczególnie widoczny w 2024 i 2025 roku. Zwiększająca się liczba osób doznających przemocy, w szczególności kobiet oraz dzieci, wskazuje na konieczność dalszego wzmocnienia systemu ochrony i wsparcia osób pokrzywdzonych. Szczególnej uwagi wymaga fakt wzrostu liczby dzieci objętych interwencjami, co potwierdza potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych, wczesnointerwencyjnych oraz specjalistycznych form pomocy skierowanych do rodzin z dziećmi.

W analizowanym okresie zdecydowaną większość osób stosujących przemoc domową stanowią mężczyźni. Liczba osób stosujących przemoc wzrosła z 11 w 2023 roku do 35 w 2025 roku, co koreluje ze wzrostem liczby procedur oraz interwencji.

Wzrasta również liczba osób zatrzymanych w związku z czynami dotyczącymi przemocy domowej, jak i osób zatrzymanych w związku z potrzebą doprowadzenia do trzeźwości co może świadczyć o:

- częstym współwystępowaniu przemocy domowej z problemem nadużywania alkoholu,
- intensyfikacji działań podejmowanych przez służby porządkowe.

Dane dotyczące postępowań przygotowawczych wskazują na zmienną dynamikę działań procesowych w sprawach związanych z przemocą domową. W 2023 roku wszczęto 77 postępowań, natomiast w kolejnych latach liczba ta była niższa.

Jednocześnie, zauważalna jest:

- znaczna liczba umorzeń postępowań, co może wynikać z trudności dowodowych, wycofywania zeznań lub braku współpracy ze strony osób pokrzywdzonych,
- relatywnie niewielka liczba spraw zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia w porównaniu do liczby wszczętych postępowań.

Zjawisko to podkreśla potrzebę wzmocnienia wsparcia prawnego i psychologicznego dla osób doznających przemocy na etapie postępowania przygotowawczego, a także dalszego rozwijania współpracy interdyscyplinarnej.

W latach 2023–2025 realizowane były przez funkcjonariuszy działania psychoedukacyjne i informacyjne w szkołach, obejmujące spotkania, pogadanki oraz prelekcje z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Liczba tych działań utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z zauważalnym wzrostem w 2025 roku.

Działania te stanowią istotny element profilaktyki uniwersalnej, ukierunkowanej na podnoszenie świadomości uczniów oraz kadry pedagogicznej w zakresie rozpoznawania i reagowania na przemoc.

Wnioski

1. Na terenie powiatu obserwuje się wzrost liczby procedur założonych przez funkcjonariuszy Policji „Niebieskie Karty” oraz interwencji dotyczących przemocy domowej, zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich.
2. Kobiety oraz dzieci pozostają głównymi grupami osób doznających przemocy domowej, przy czym widoczny jest wzrost liczby dzieci objętych interwencjami.
3. Zdecydowaną większość osób stosujących przemoc domową stanowią mężczyźni, a zjawisku często towarzyszy problem nadużywania alkoholu.
4. Znaczna liczba umorzeń postępowań przygotowawczych wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia wsparcia psychologicznego, prawnego i instytucjonalnego dla osób doznających przemocy.
5. Działania psychoedukacyjne realizowane w szkołach stanowią ważny element systemu przeciwdziałania przemocy, jednak zasadnym jest ich dalsze rozwijanie i intensyfikacja.
6. Zasadne jest podejmowanie zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dzieci oraz wczesnego reagowania na sygnały przemocy domowej.

3.2. PROKURATURA I SĄDY

Dane statystyczne: Sąd Rejonowy w Brzegu i Nysie			
	2023	2024	2025
Liczba nadzorów w rodzinach, w których prowadzona jest procedura Niebieskie Karty	12	20	29
Liczba wystosowanych w 2025 r. wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego	0	0	0
Planowana liczba osób skierowanych do oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w toku postępowań wykonawczych w 2026 roku, w ramach toczących się postępowań	0	0	0

Prokuratura			
Brzeg	2023	2024	2025
1. Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową	55	41	57
2. Liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową	4	7	10
3. Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową	22	11	17
4. Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową	43	27	40
5. Liczba wniosków prokuratora, w tym określonych w art. 335 § 1 Kpk programów korekcyjno-edukacyjnych	brak danych statystycznych w tym zakresie	brak danych statystycznych w tym zakresie	brak danych statystycznych w tym zakresie

Dane statystyczne pochodzące z sądów rejonowych właściwych terytorialnie dla obszaru powiatu wskazują na systematyczny wzrost liczby nadzorów w rodzinach, w których prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. W latach 2023–2025 liczba nadzorów wzrosła z 12 do 29, co świadczy o narastającej skali problemu przemocy domowej oraz o zwiększonym zaangażowaniu kuratorów sądowych w nadzór nad rodzinami objętymi procedurą.

Jednocześnie dane wskazują, iż w analizowanym okresie nie były wystosowywane wnioski kuratorów sądowych o zastosowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową, a także nie planowano skierowań do takich oddziaływań w ramach toczących się postępowań wykonawczych. Może to wskazywać na niewystarczające wykorzystanie dostępnych narzędzi oddziaływań wobec osób stosujących przemoc, w szczególności w zakresie działań korekcyjno-edukacyjnych realizowanych w środowisku lokalnym.

Dane udostępnione przez prokuraturę potwierdzają utrzymujący się wysoki poziom postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową, z wyraźnymi wahaniami liczby wszczętych postępowań w poszczególnych latach. Jednocześnie obserwuje się wzrost liczby odmów wszczęcia postępowań, co może wynikać z trudności dowodowych lub braku wystarczających podstaw do prowadzenia postępowania, co jest zbieżne z obserwacją względem analizy danych policyjnych.

Analiza liczby postępowań zakończonych wskazuje, że znaczna ich część kończy się bez skierowania sprawy do etapu sądowego, co potwierdza potrzebę wzmocnienia wsparcia dla osób doznających przemocy na etapie postępowania przygotowawczego, w tym zapewnienia im dostępu do pomocy prawnej, psychologicznej oraz specjalistycznego poradnictwa.

Brak danych statystycznych dotyczących liczby wniosków prokuratora o zastosowanie programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową wskazuje na potrzebę udoskonalenia i pogłębienia współpracy działań pomiędzy wymiarem sprawiedliwości a instytucją realizującą oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

Wnioski

1. Wzrost liczby nadzorów kuratorskich w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania roli kuratorów sądowych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zasadne jest zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową, w szczególności poprzez rozwój i upowszechnienie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
3. Niezbędne jest usprawnienie współpracy pomiędzy sądami, prokuraturą a jednostkami realizującymi programy korekcyjno-edukacyjne, w celu zwiększenia liczby skierowań do tego typu oddziaływań.
4. Konieczne jest wzmocnienie wsparcia dla osób doznających przemocy domowej na etapie postępowań przygotowawczych, w tym poprzez zapewnienie im dostępu do pomocy psychologicznej i prawnej.
5. Dane prokuratorskie potwierdzają potrzebę kontynuacji i rozwoju działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, realizowanych na poziomie powiatowym w ramach zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

3.3. OŚWIATA

Poniższe dane stanowią zbiorcze dane uzyskane z informacji przekazanych przez placówki edukacyjne znajdujące się na terenie Powiatu Brzeskiego. Dane dotyczące działań podejmowanych przez placówki oświatowe na terenie powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy zostały zaprezentowane w formie zbiorczej. W diagnozie nie wskazuje się danych przypisanych do konkretnych placówek, co ma na celu ochronę danych wrażliwych, zapobieganie stygmatyzacji środowisk lokalnych oraz zachowanie analitycznego charakteru opracowania.

LP	PODMIOT EDUKACYJNY				NR PYTANIA												
	Przedszkole		S.P		S.P.P				Nr 1	Nr 2	Nr 3	Nr 4	Nr 1	Nr 2	Nr 3	Nr 4	
	Teren miejski	Teren wiejski	Teren miejski	Teren wiejski	2023				2024				2025				
P 1					1	0	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	2
P 2		1				0	0	0	5	0	0	0	8	0	0	0	10
P 3		1				0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	2
P 4						0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	2
P 5			1			0	2	10	30	3	13	13	30	1	2	13	40
P 6				1		0	2	1	2	0	3	2	3	0	3	2	3
P 7				1		0	0	0	27	0	1	20	29	0	2	23	32
P 8				1		0	0	0	5	0	0	0	6	0	0	0	6
P 9			1			2	2	15	43	0	0	9	42	1	1	8	43
P 10			1			0	3	0	63	0	3	0	49	0	5	0	53
P 11			1			0	0	0	30	0	0	0	76	1	2	19	85
P 12				1		0	0	0	4	0	1	20	7	0	2	29	5
P 13				1		0	0	6	16	0	1	6	20	1	1	8	18
P 14				1		0	2	0	0	0	3	0	0	0	3	0	0
P 15				1		0	0	0	5	0	0	0	1	0	0	3	1
P 16				1		0	0	0	2	0	0	0	2	1	1	10	2
P 17				1		0	0	0	1	1	1	1	2	0	0	1	1
P 18			1			0	0	0	65	0	0	0	67	1	1	32	40
P 19					1	0	0	0	23	1	2	6	87	1	1	4	58
P 20				1		3	2	3	30	3	2	3	30	1	1	1	30
P 21					1	0	3	6	17	0	4	8	33	0	4	7	29

P 22	1					0	0	0	5	0	0	0	5	1	1	0	7
P 23				1		1	1	10	10	0	0	0	15	2	3	25	15
P 24					1	2	8	30	29	1	2	20	26	2	13	30	5
P 25		1				0	0	0	20	2	4	48	45	0	3	35	57

Pytanie 1. Liczba wszczętych przez placówkę procedur Niebieskie Karty

Pytanie 2. Liczba procedur Niebieskie Karty, w ramach których przedstawiciele placówki uczestniczyli w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych

Pytanie 3. Liczba porad w ramach pomocy psychologicznej i pedagogicznej udzielonych dzieciom doświadczającym przemocy domowej

Pytanie 4. Liczba prelekcji, pogadanek i warsztatów dotyczących przemocy domowej i przemocy rówieśniczej przeprowadzonych na terenie placówki

Sp-Szkoła podstawowa

SPP – Szkoła podstawowa

Na podstawie powyższych danych przekazanych przez placówki oświatowe funkcjonujące na terenie powiatu dokonano analizy działań realizowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej, ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskiej Karty”, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz działań profilaktycznych.

Zebrane dane wskazują, iż liczba wszczętych przez placówki oświatowe procedur „Niebieskie Karty” jest relatywnie niska w stosunku do liczby realizowanych działań pomocowych i profilaktycznych. Procedury te są uruchamiane głównie w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności w placówkach zlokalizowanych na terenach miejskich oraz w dużych zespołach szkół.

Udział przedstawicieli placówek w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych występuje rzadziej niż samo wszczęcie procedury, co może świadczyć o ograniczonej liczbie przypadków wymagających długofalowej interwencji lub o trudnościach organizacyjnych związanych z udziałem w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych.

Analiza wykazuje, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana dzieciom doświadczającym przemocy domowej stanowi najczęściej stosowaną formę wsparcia. Liczba udzielonych porad znacząco przewyższa liczbę formalnie wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”. Może to świadczyć o tym, że placówki oświatowe w pierwszej kolejności podejmują działania o charakterze:

- wspierającym,
- interwencyjnym na poziomie szkolnym,
- dostosowanym do indywidualnych potrzeb dziecka.

Najbardziej rozpowszechnioną formą oddziaływań profilaktycznych realizowanych przez placówki oświatowe są działania podejmowane na bieżąco w ramach godzin wychowawczych, podczas których – jak wskazują przedstawiciele części placówek – poruszane są zagadnienia związane z przemocą domową oraz przemocą rówieśniczą. Równolegle realizowane są bardziej ustrukturyzowane formy oddziaływań, takie jak dedykowane prelekcje, pogadanki oraz warsztaty, obejmujące m.in. prelekcje z udziałem funkcjonariuszy Policji, zajęcia dotyczące cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej, wykorzystanie klipów profilaktycznych, a także spotkania z zaproszonymi gośćmi i prelegentami. Uzupełnieniem tych działań są programy rekomendowane, finansowane ze środków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, takie jak m.in. „Archipelag Skarbów”, „Przyjaciele Zippiego” czy obchody Dnia Praw Dziecka. Warto

nadmienić, że w jednej z placówek wdrożono dodatkowo program RESQL – system zapobiegania przemocy rówieśniczej oparty na anonimowym zgłaszaniu przypadków przemocy, realizowany we współpracy z uczniami, nauczycielami oraz rodzicami. Działania te prowadzone są we wszystkich typach placówek oświatowych, wzajemnie się uzupełniają oraz umożliwiają systematyczne reagowanie na potrzeby uczniów, a także wzmacnianie i utrwalanie postaw prospołecznych.

W przedszkolach działania profilaktyczne realizowane są w mniejszym zakresie, adekwatnie do wieku dzieci, i koncentrują się głównie na kształtowaniu podstawowych kompetencji społecznych.

Dodatkowo warto zauważyć, że placówki zlokalizowane na terenach miejskich charakteryzują się, większą liczbą udzielonych porad, większą intensywnością działań profilaktycznych oraz częstszym podejmowaniem formalnych procedur.

Placówki funkcjonujące z kolei na terenach wiejskich częściej realizują działania o charakterze profilaktycznym i wychowawczym, przy mniejszej liczbie formalnych interwencji, co może wynikać z mniejszej liczby uczniów oraz specyfiki środowiska lokalnego.

WNIOSKI

1. Placówki oświatowe na terenie powiatu aktywnie realizują zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, ze szczególnym naciskiem na profilaktykę oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Procedura „Niebieskie Karty” stosowana jest selektywnie, głównie w przypadkach wymagających interwencji systemowej, natomiast większość działań podejmowana jest na poziomie pracy indywidualnej z dzieckiem.
2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna stanowi kluczowy element systemu wsparcia dzieci doznających przemocy domowej w środowisku szkolnym.
3. Działania profilaktyczne mają charakter powszechny i systematyczny, a ich skuteczność wzmacniana jest poprzez realizację treści wychowawczych podczas godzin wychowawczych.
4. Widoczna jest potrzeba dalszego wzmacniania współpracy interdyscyplinarnej, w szczególności w zakresie udziału przedstawicieli placówek oświatowych w pracach grup diagnostyczno-pomocowych.

5. Zasadne jest dalsze rozwijanie działań profilaktycznych oraz wsparcia specjalistycznego we współpracy z instytucjami które mogą umożliwić finansowanie części zadań zewnętrznych np. Fundacje, Stowarzyszenia Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.4. GMINY ORAZ ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE

Tabela 1. Działania psychoedukacyjne i informacyjne																		
Zakres danych	2023						2024						2025					
	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G
Przeprowadzanie lokalnych kampanii informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	1	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	0
Zamieszczanie w lokalnej prasie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rzeczposzechnianie informacji o instytucjach działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1
Rzeczposzechnianie informacji o aktualnych numerach telefonów zaufania	1	1	0	1	2	1	1	1	0	1	2	1	1	1	0	1	2	1
Legenda: B-Brzeg, LB- Lewin Brzeski, O- Olszanka, SK- Skarbimierz L-Lubsza, G-Grodków																		

Tabela 2. Działania wobec osób doznających przemocy domowej																		
Zakres danych	2023						2024						2025					
	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono porad psychologicznych, prawnych i socjalnych	56	18	18	52	37	89	73	23	8	26	12	48	74	13	6	13	17	50
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w ramach systemu pomocy społecznej (świadczenia pieniężne)	9	4	1	0	0	0	11	4	2	0	0	3	10	3	1	0	0	4
Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta „C”	33	17	3	20	6	31	43	18	5	13	8	27	43	13	3	9	16	45
Legenda: B-Brzeg, LB- Lewin Brzeski, O- Olszanka, SK- Skarbimierz L-Lubsza, G-Grodków																		

Tabela 3. Działania wobec osób stosujących przemoc domową																		
Zakres danych	2023						2024						2025					
	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	5	1	0	2	2	1	2	1	5	7	2	4	7	1	3	2	3	1
Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta „D”	20	16	1	18	6	30	34	18	7	9	7	21	37	11	2	5	16	30
Liczba osób stosujących przemoc domową, które nie brały udziału w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych (NK)	bd	2	0	0	0	15	bd	1	1	0	1	23	bd	2	2	0	1	15
Legenda: B-Brzeg, LB- Lewin Brzeski, O- Olszanka, SK- Skarbimierz L-Lubsza, G-Grodków Bd- brak danych																		

Tabela 4. Działania interwencyjne																		
Zakres danych	2023						2024						2025					
	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G
Liczba interwencji zakończonych działaniami na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	0	0	Bd	Bd	0	0	0	0	Bd	Bd	Bd	0	1	0	Bd	Bd	Bd	0
Działania interwencyjne, których przyczyną była przemoc domowa	9	2	Bd	Bd	0	74	7	2	Bd	Bd	Bd	44	7	1	Bd	Bd	Bd	45
Legenda: B-Brzeg, LB- Lewin Brzeski, O- Olszanka, SK- Skarbimierz L-Lubsza, G-Grodków Bd- brak danych																		

Tabela 5. Współpraca z kościołami																		
Zakres danych	2023						2024						2025					
	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G
Współpraca z Kościołami lub związkami wyznaniowymi w zakresie edukacji o przemocy domowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Legenda: B-Brzeg, LB- Lewin Brzeski, O- Olszanka, SK- Skarbimierz L-Lubsza, G-Grodków Bd- brak danych																		

Tabela 6. Inne działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej																		
Zakres danych	2023						2024						2025					
	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G	B	LB	O	SK	L	G
Liczba przeprowadzonych diagnoz z zakresu problematyki przemocy domowej	1	0	bd	bd	bd	0	0	0	bd	bd	bd	bd	0	1	bd	bd	0	
Liczba szkoleń, superwizji lub innych form podnoszenia kompetencji oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu pracowników	4	1	bd	bd	bd	0	3	1	bd	1	bd	bd	2	2	bd	3	2	bd
Legenda: B-Brzeg, LB- Lewin Brzeski, O- Olszanka, SK- Skarbimierz L-Lubsza, G-Grodków Bd- brak danych																		

Tabela 7. Liczba niebieskich kart założonych w latach 2023-2025 (dane przekazane z Zespołów Interdyscyplinarnych)

Gmina	Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty		
	2023	2024	2025
Rok			
ZI Grodków	62	39	45
ZI Lewin Brzeski	17	18	14
ZI Olszanka	5	9	5
ZI Brzeg	41	56	58
ZI Lubsza	7	10	17
ZI Skarbimierz	14	14	13
suma	146	146	152

Analiza działań podejmowanych przez gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

1. Skala zjawiska – liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” (tabela 7)

W 2023 r. wszczęto łącznie 146 procedur „Niebieskie Karty”. W 2024 r. liczba ta utrzymała się na tym samym poziomie (146), natomiast w 2025 r. wzrosła do 152 (wzrost o 4,1%).

Dane wskazują na utrzymujący się, stabilny poziom zjawiska przemocy domowej w analizowanym okresie, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście w ostatnim roku.

Największy udział w ogólnej liczbie procedur w 2025 r. miały gminy Brzeg (58 procedur – ok. 38%) oraz Grodków (45 procedur – ok. 30%). Oznacza to, że blisko 70% wszystkich prowadzonych procedur koncentruje się w dwóch gminach, co przekłada się na zwiększone obciążenie lokalnych systemów wsparcia.

2. Działania psychoedukacyjne i informacyjne (tabela 1)

Działania informacyjne realizowane były we wszystkich analizowanych latach, jednak ich zakres pozostaje zróżnicowany terytorialnie.

Najczęściej podejmowaną formą aktywności było:

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy,

- przekazywanie informacji o numerach telefonów zaufania.

Działania te mają charakter stały i powtarzalny, co należy ocenić pozytywnie jako element utrzymania dostępności informacji pomocowej.

Lokalne kampanie informacyjne prowadzone były w ograniczonym zakresie, głównie w wybranych gminach (szczególnie w Brzegu i Lubszy), przy zachowaniu podobnej intensywności w kolejnych latach. Nie odnotowano natomiast wykorzystania lokalnej prasy jako narzędzia informacyjnego, co wskazuje na niewykorzystany potencjał komunikacyjny.

W kontekście utrzymującej się liczby procedur „Niebieskie Karty” można wnioskować, że działania informacyjne mają charakter podtrzymujący, jednak nie przekładają się na wyraźne ograniczenie skali zjawiska.

3. Działania wobec osób doznających przemocy domowej (tabela 2)

Najczęściej stosowaną formą wsparcia pozostaje poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne. Liczba osób korzystających z tej pomocy utrzymuje się na wysokim poziomie, co potwierdza stałe zapotrzebowanie na specjalistyczne wsparcie.

W 2023 r. liczba osób objętych poradnictwem była szczególnie wysoka (np. Grodków – 89, Brzeg – 56), w 2024 r. nastąpił spadek w części gmin, natomiast w 2025 r. poziom wsparcia ponownie wzrósł w Brzegu (74 osoby) i Grodkowie (50 osób).

Pomoc finansowa w ramach systemu pomocy społecznej udzielana była w ograniczonym zakresie i miała charakter uzupełniający. We wszystkich latach nie odnotowano zapewnienia schronienia osobom doznającym przemocy domowej.

Liczba formularzy „Niebieska Karta – C” wykazuje tendencję wzrostową (szczególnie w Brzegu i Grodkowie), co pozostaje spójne ze wzrostem ogólnej liczby wszczynanych procedur i świadczy o konsekwentnym prowadzeniu dokumentacji oraz identyfikacji osób doznających przemocy.

4. Działania wobec osób stosujących przemoc domową (tabela 3)

Liczba osób kierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych pozostaje relatywnie niska w stosunku do liczby wszczynanych procedur. Pomimo wzrostu skierowań w 2025 r., oddziaływania te nadal nie obejmują znacznej części osób stosujących przemoc.

Jednocześnie liczba formularzy „Niebieska Karta – D” systematycznie rośnie, co potwierdza zwiększoną identyfikację sprawców przemocy. Występowanie przypadków niestawiennictwa osób stosujących przemoc na posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych może jednak ograniczać skuteczność podejmowanych działań.

Zestawienie danych z tabel 3 i 7 wskazuje, że działania wobec sprawców nie są proporcjonalne do skali wszczynanych procedur, co stanowi istotne wyzwanie systemowe.

5. Działania interwencyjne (tabela 4)

Interwencje podejmowane w związku z przemocą domową występowały w każdej gminie, przy czym szczególnie wysoka liczba interwencji odnotowywana była w Grodkowie (74 w 2023 r., 44 w 2024 r., 45 w 2025 r.).

Zastosowanie środków przewidzianych w art. 12a ustawy miało charakter incydentalny. Może to świadczyć o ostrożnym stosowaniu tego narzędzia lub ograniczonej liczbie sytuacji spełniających przesłanki ustawowe.

6. Współpraca z Kościołami i związkami wyznaniowymi (tabela 5)

W analizowanym okresie nie odnotowano działań realizowanych we współpracy z Kościołami lub związkami wyznaniowymi. Obszar ten pozostaje niewykorzystanym potencjałem w zakresie działań profilaktycznych i edukacyjnych.

7. Inne działania systemowe (tabela 6)

Diagnozy lokalne dotyczące problematyki przemocy domowej realizowane były sporadycznie, co ogranicza możliwość systematycznego monitorowania zjawiska.

Jednocześnie odnotowano działania w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników (szkolenia, superwizje), co należy ocenić jako element wzmacniający lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej.

Wnioski

1. Liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” utrzymuje się na stabilnym poziomie, z niewielkim wzrostem w 2025 r.
2. System wsparcia koncentruje się przede wszystkim na poradnictwie specjalistycznym dla osób doznających przemocy.
3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową są niewystarczające w stosunku do skali zjawiska.
4. Działania informacyjne mają charakter stały, jednak wymagają większej intensyfikacji i ujednoczenia w skali wszystkich gmin.
5. Konieczne jest rozwijanie działań interwencyjnych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów prawnych oraz zwiększenie skuteczności pracy z osobami stosującymi przemoc.
6. Wskazane jest systematyczne prowadzenie diagnoz lokalnych oraz dalsze wzmocnienie kompetencji kadr realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

3.5. PLACÓWKI OCHRONY ZDROWIA

Dane : Placówki ochrony zdrowia																		
ok	2023						2024						2025					
Nr placówki	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Liczba wszczętych przez placówkę procedur Niebieskie Karty	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba procedur Niebieskie Karty, w ramach których przedstawiciele placówki uczestniczyli w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba kampanii informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej przeprowadzonych w ramach funkcjonowania placówki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0

Dane przekazane przez placówki ochrony zdrowia z terenu powiatu za lata 2023–2025 wskazują na bardzo ograniczony udział sektora ochrony zdrowia w systemie przeciwdziałania przemocy domowej, zarówno w obszarze interwencji, jak i działań profilaktycznych.

W analizowanym okresie nie odnotowano wszczynania procedur „Niebieskie Karty” przez placówki ochrony zdrowia, z wyjątkiem pojedynczego przypadku w 2024 roku. Jednocześnie nie wykazano udziału przedstawicieli placówek ochrony zdrowia w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Może to wskazywać na niewystarczające włączenie personelu medycznego w lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej lub na brak formalnego uruchamiania procedur mimo kontaktu z osobami potencjalnie doznającymi przemocy.

Działania o charakterze profilaktycznym i informacyjnym realizowane przez placówki ochrony zdrowia mają charakter incydentalny. W analizowanych latach odnotowano jedynie pojedyncze kampanie informacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, przeprowadzone w ramach funkcjonowania wybranych placówek. Brak systematyczności w tym obszarze wskazuje, że potencjał placówek ochrony zdrowia jako miejsca wczesnej identyfikacji przemocy domowej oraz źródła informacji dla pacjentów nie jest w pełni wykorzystywany.

Wnioski

1. Rola placówek ochrony zdrowia w systemie przeciwdziałania przemocy domowej pozostaje ograniczona, szczególnie w zakresie inicjowania procedur „Niebieskie Karty”.
2. Zasadne jest wzmocnienie kompetencji personelu medycznego w zakresie rozpoznawania sygnałów przemocy domowej oraz znajomości procedur postępowania.
3. Konieczne jest zacieśnienie współpracy pomiędzy ochroną zdrowia a zespołami interdyscyplinarnymi, w tym zwiększenie udziału przedstawicieli placówek medycznych w pracach grup diagnostyczno-pomocowych.
4. Wskazane jest rozwijanie systemowych działań informacyjnych i profilaktycznych w placówkach ochrony zdrowia, m.in. poprzez:
  - dystrybucję materiałów informacyjnych,
  - kampanie edukacyjne skierowane do pacjentów,
  - upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy.

3.6. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

W ramach działań Powiatu ustawodawca przewidział zgodnie z Art. 6.3 i 6.4. Ustawy o Przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2005 Nr 180 poz. 1493) następujące zadania własne:

art. 6.3.

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Art. 6.4.

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

W ramach powyższych zadań na terenie Powiatu Brzeskiego powyżej wymienione zadania realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu. Z informacji pozyskanych z instytucji wynika, że, PCPR w Brzegu wykonuje zadania przypisane

powiatowi wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w szczególności poprzez:

- realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej (wcześniej stworzonego na lata 2019-2025)
- organizację i nadzór nad programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc,
- udział w systemie monitorowania procedury „Niebieskie Karty” na poziomie powiatu,
- gromadzenie informacji z gmin dotyczących skali i charakteru przemocy.
- współpracę z zespołami interdyscyplinarnymi w zakresie kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programach,
- prowadzenie działań informacyjnych i kwalifikacyjnych wobec osób zgłaszających się do programów,
- monitorowanie realizacji programów i współpracę z instytucjami kierującymi (głównie zespołami interdyscyplinarnymi).

PCPR realizuje zadania na rzecz osób doznających przemocy poprzez:

- zapewnienie dostępu do mieszkania chronionego dla osób doznających przemocy, w tym kobiet z dziećmi w Brzegu dzięki współpracy samorządu Powiatu Brzeskiego z gminami udało od 2016 r. się doprowadzić do powstania mieszkania chronionego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Składa się ono z dwóch pokoi, aneksu kuchennego oraz łazienki. Mieszkanie przeznaczone jest dla pięciu osób, ale w razie potrzeby może w nim ich przebywać nawet osiem. Pobyt w mieszkaniu chronionym jest czasowy i nie może trwać dłużej niż trzy miesiąca).
- współpracę z systemem nieodpłatnej pomocy prawnej,
- zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego i interwencji kryzysowej na poziomie powiatu od kwietnia 2025 r. Od kwietnia 2025 r. z racji wieloletniego braku oddziaływań interwencyjnych z przeznaczeniem dla mieszkańców powiatu we współpracy z Centrum Rozwoju i Wsparcia uruchomiono pilotażową formę działań interwencyjnych złożoną z trzech form wsparcia:
  - 12 godzin comiesięcznego wsparcia interwencyjnego dla osób doświadczających przemocy udzielanego przez psychologa

- 16 godzin comiesięcznego wsparcia w formie pracy ze specjalistą z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej
- interwencyjnego wsparcia psychologicznego w związku z zabezpieczaniem dzieci w trybie kuratorskim oraz art. 12a.
- udział w działaniach związanych z zabezpieczeniem dzieci w sytuacjach zagrożenia przemocą.

Z analizy wynika, że obecnie zapotrzebowanie na schronienie w mieszkaniu chronionym jest mniejsze, co związane jest m.in. z częstszym stosowaniem nakazów opuszczenia lokalu przez OSP.

PCPR pełni również istotną rolę w sytuacjach, gdy przemoc dotyczy dzieci przebywających w pieczy zastępczej w szczególności poprzez:

- udział pracowników PCPR w grupach diagnostyczno-pomocowych,
- współpracę z pieczą zastępczą i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zapewnienie nadzoru nad rodzinami zastępczymi oraz reagowanie na sygnały przemocy również w pieczy zastępczej.
- opracowanie standardy ochrony małoletnich
- opracowania procedury zabezpieczenia interwencyjnego małoletnich

Zgodnie z informacjami, jednostka:

- prowadzi stałą współpracę z OPS-ami, szkołami, policją, sądem, prokuraturą oraz innymi instytucjami,
- zdarza się, że pełni funkcję zaplecza merytorycznego dla gmin w zakresie interpretacji przepisów i procedur (kształcenie specjalistycznej kadry pomocy społecznej)
- przekazuje gminom wytyczne i informacje otrzymywane z poziomu wojewódzkiego,

PCPR realizuje zadania w zakresie wzmocnienia kompetencji specjalistów poprzez:

- organizację corocznych powiatowych konferencji szkoleniowych,
- organizację szkoleń tematycznych dla kadry pomocy społecznej,

Rok	Tytuł szkolenia/spotkania.
2023	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenie dla kadry pomocy społecznej pt.: „Zmiany i praktyka w obszarze przeciwdziałanie przemocy domowej” w miesiącu sierpień 2023 IV Powiatowa Konferencja Szkoleniowa Przeciw Przemocy W Rodzinie W Powiecie Brzeskim
2024	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenie dla kadry PCPR pt „Standardy Ochrony Dzieci” Szkolenie dla kadry pomocy społecznej pt.:” „Realizacja potrzeby zabezpieczenia dziecka w praktyce zgodnie z obowiązującymi przepisami i wytycznymi” V Powiatowa Konferencja Szkoleniowa Przeciw Przemocy Domowej W Powiecie Brzeskim
2025	<ul style="list-style-type: none"> Spotkanie informacyjno-konsultujące z przewodniczącymi ZI w celu opracowania procedur współpracy w ramach realizacji zajęć korekcyjno-edukacyjnych. VI Powiatowa Konferencja Szkoleniowa Przeciw Przemocy Domowej W Powiecie Brzeskim

- upowszechnianie wiedzy z zakresu przepisów prawa i procedur,
- wspieranie specjalistów w pracy z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc.

Jednocześnie dyrekcja PCPR wskazuje na niedobór systemowych superwizji specjalistycznych, co stanowi istotną lukę w systemie wsparcia kadry.

W latach 2023-2025 w ramach realizacji powyższych zadań realizowano programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, które powierzono zewnętrznemu podmiotowi.

ODDZIAŁYWANIA KOREKCYJNO-EDUKACYJNE I TERAPEUTYCZNO PSYCHOLOGICZNE

	I. edycji	II. Uczestników
2023	1 edycja programu korekcyjno-edukacyjnego	15
	1 edycja oddziaływań terapeutyczno-psychologicznych	10

2024	2 edycje programu korekcyjno-edukacyjnego	22
2025	Realizacja programu całorocznego	21

Z tabeli wynika, że z realizacji w formie edycji programu korekcyjno-edukacyjnego uległo zmianie w formę całoroczną. Było to podyktowane potrzebę skrócenia czasu oczekiwania beneficjentów pomocy i tym samym zwiększenia dostępności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, wspierając tym samym system przeciwdziałania przemocy w Powiecie Brzeskim. W 2024 r. jak i 2025 nie były realizowane oddziaływania terapeutyczno-psychologiczne z racji małej ilości skierowań na tego typu oddziaływania.

Warto z tym momencie wskazać na szacunkowe dane zapotrzebowania na oddziaływania korekcyjne edukacyjne na rok 2026 zgodnie z danymi przekazanymi przez Zespoły Interdyscyplinarne)

Procedury „Niebieskich kart” rozkład w 2025 r.		
Jednostka	Liczba wszczętych NK 2025	Liczba prowadzonych NK 2025
ZI Brzeg	58	58
ZI Lewin Brzeski	14	29
ZI Olszanka	5	5
ZI Lubsza	17	26
ZI Grodków	45	57
ZI Skarbimierz	13	27
Razem	152	202

Szacunkowa ilość przewidywanych skierowań do oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych w 2026 r.							
Zespół Interdyscyplinarne	Brzeg	Lewin Brzeski	Olszanka	Lubsza	Grodków	Skarbimierz	suma
	35	10	10	4	b.i.	5	64

Powyższe wyniki wskazują na szacunkowe dalszy wzrost zapotrzebowania na działania skierowane wobec osób stosujących przemoc.

ANALIZA ODDZIAŁYWAŃ POWIATU

Analiza realizacji zadań Powiatu Brzeskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej wskazuje, że zadania wynikające z art. 6 ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej są realizowane w sposób ciągły, przy czym ich zakres i intensywność różnią się w zależności od obszaru oddziaływań. Kluczową rolę w realizacji zadań powiatu pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu, które odpowiada zarówno za działania programowe, jak i koordynacyjne.

Powiat realizuje obowiązek opracowania i wdrażania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, przy czym obecny program obejmował lata 2019–2025, obecnie trwają prace nad projektem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Brzeskim na lata 2026–2030.

Działania PCPR koncentrują się na monitorowaniu sytuacji w gminach, gromadzeniu danych dotyczących skali i charakteru przemocy oraz współpracy z zespołami interdyscyplinarnymi. Analiza wskazuje jednak, że realizacja programu ma w dużej mierze charakter koordynacyjny i wykonawczy, natomiast jego skuteczność zależy w istotnym stopniu od aktywności podmiotów współtworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy.

W zakresie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową PCPR organizuje i nadzoruje programy korekcyjno-edukacyjne, które w latach 2023–2025 były realizowane przez podmiot zewnętrzny. Widoczna jest istotna zmiana organizacyjna polegająca na przejściu z programów realizowanych w formie edycji do programu całorocznego. Zmiana ta należy ocenić pozytywnie, ponieważ skróciła czas oczekiwania na udział w oddziaływaniach oraz zwiększyła ich dostępność. Jednocześnie liczba uczestników programów pozostaje ograniczona, co może wskazywać na niewystarczające mechanizmy kierowania i motywowania osób stosujących przemoc do udziału w oddziaływaniach.

W latach 2024–2025 nie realizowano oddziaływań terapeutyczno-psychologicznych dla osób stosujących przemoc z uwagi na niewielką liczbę skierowań. Zjawisko to może jednak świadczyć nie tylko o niskim zapotrzebowaniu, ale również

o ograniczonym wykorzystywaniu tego narzędzia przez system, w szczególności przez zespoły interdyscyplinarne, sąd i kuratorów.

W odniesieniu do wsparcia osób doznających przemocy domowej Powiat Brzeski realizuje ustawowe zadanie zapewnienia miejsc wsparcia poprzez funkcjonowanie mieszkania chronionego. Jest to rozwiązanie umożliwiające czasowe zabezpieczenie osób doznających przemocy, w tym kobiet z dziećmi. Jednocześnie ograniczona liczba miejsc oraz maksymalny czas pobytu powodują, że forma ta nie stanowi długofalowego rozwiązania problemu przemocy, lecz raczej interwencję krótkoterminową. Mniejsze zapotrzebowanie na schronienie, obserwowane obecnie, wiązane jest z częstszym stosowaniem nakazów opuszczenia lokalu przez OSP, co należy uznać za korzystną zmianę systemową, jednak nie eliminuje potrzeby dalszego rozwoju infrastruktury wsparcia.

Istotnym elementem wzmacniania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy jest uruchomienie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2025 r. pilotażowych oddziaływań interwencyjnych, obejmujących wsparcie psychologiczne, specjalistyczną pomoc interwencyjną oraz działania związane z zabezpieczeniem dzieci w sytuacjach zagrożenia.

Po wieloletnim braku tego typu rozwiązań w powiecie inicjatywę tę należy ocenić jako znaczące i jakościowe wzmocnienie systemu reagowania na przemoc domową. Jednocześnie, biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców powiatu brzeskiego oraz potencjalną skalę potrzeb, zasadne jest stopniowe zwiększanie liczby godzin konsultacji i dostępności specjalistów, tak aby zapewnić realną i adekwatną dostępność wsparcia dla osób doznających przemocy oraz rodzin w kryzysie.

PCPR pełni również ważną rolę w systemie ochrony dzieci, w tym dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Działania obejmują udział w grupach diagnostyczno-pomocowych, współpracę z pieczą zastępczą oraz reagowanie na sygnały przemocy. Zakres tych działań potwierdza istotną rolę PCPR jako podmiotu zabezpieczającego dobro dziecka w sytuacjach zagrożenia przemocą.

W obszarze współpracy międzyinstytucjonalnej PCPR realizuje zadania polegające na bieżącej współpracy z OPS-ami, szkołami, policją, sądem i prokuraturą oraz pełnieniu funkcji zaplecza merytorycznego dla gmin. Rola ta jest szczególnie istotna w kontekście zmieniających się przepisów i procedur, jednak jej skuteczność uzależniona jest od zasobów kadrowych i organizacyjnych PCPR.

Działania szkoleniowe realizowane przez PCPR, w tym coroczne konferencje powiatowe oraz szkolenia tematyczne, stanowią ważny element wzmacniania kompetencji specjalistów. Jednocześnie ich liczba i częstotliwość pozostają ograniczone

w stosunku do skali problemów i potrzeb zgłaszanych przez kadre. Szczególnie istotnym deficytem wskazywanym przez dyrekcję PCPR jest brak systemowych superwizji specjalistycznych.

Analiza realizacji zadań Powiatu Brzeskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej wskazuje, że powiat wywiązuje się z obowiązków ustawowych i zapewnia podstawowe formy wsparcia wynikające z przepisów prawa. Jednocześnie zakres części działań ma charakter ograniczony lub pilotażowy, co wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania oferty pomocowej w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Dotychczasowe działania koncentrowały się w dużej mierze na realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, przy relatywnie mniejszym rozwinięciu oddziaływań interwencyjnych, terapeutycznych oraz długofalowego wsparcia dla osób doznających przemocy. W związku z tym zasadne jest stopniowe wzmacnianie i poszerzanie zakresu działań systemowych, tak aby zapewnić bardziej kompleksową i zrównoważoną ofertę wsparcia odpowiadającą na potrzeby mieszkańców powiatu.

Zmiana formuły programów korekcyjno-edukacyjnych na całoroczną świadczy o elastyczności systemu i dostosowywaniu działań do potrzeb beneficjentów. Jednocześnie brak oddziaływań terapeutyczno-psychologicznych w kolejnych latach oraz ograniczona liczba skierowań wskazują na potrzebę wzmocnienia współpracy z instytucjami kierującymi oraz zwiększenia skuteczności motywowania OSP do udziału w pogłębionych formach pomocy.

Wnioski

1. Wzmocnienie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc

- zwiększenie dostępności programów terapeutyczno-psychologicznych,
- wzmocnienie współpracy z sądem, kuratorami i zespołami interdyscyplinarnymi w zakresie kierowania OSP,
- rozwój mechanizmów monitorowania udziału i efektów oddziaływań.

2. Rozwój systemu wsparcia dla osób doznających przemocy

- zwiększenie elastyczności korzystania z mieszkania chronionego (czas pobytu, liczba miejsc),
- rozwój długofalowego wsparcia psychologicznego i socjalnego,
- rozważenie utworzenia lub zapewnienia dostępu do ośrodka interwencji kryzysowej.

3. Utrwalenie i rozwój oddziaływań interwencyjnych

- przekształcenie pilotażu w stałą formę wsparcia w formie OIK
- zwiększenie liczby godzin dostępnego wsparcia interwencyjnego,
- zapewnienie szybkiej dostępności pomocy w sytuacjach nagłych.

4. Systematyczne podnoszenie kompetencji kadr

- zwiększenie liczby szkoleń tematycznych w ciągu roku,
- wprowadzenie regularnych superwizji specjalistycznych,
- rozwój wspólnych standardów pracy dla instytucji systemu przeciwdziałania przemocy.

5. Wzmocnienie roli PCPR jako koordynatora systemu

- dalsze porządkowanie procedur współpracy z gminami i zespołami interdyscyplinarnymi,
- systematyczne wykorzystywanie danych z monitoringu i diagnoz do planowania działań,
- zapewnienie adekwatnych zasobów organizacyjnych i kadrowych do realizacji zadań.

4. ANALIZA DANYCH INSTYTUCJONALNYCH- WYWIADÓW BEZPOŚREDNICH Z PRZEDSTAWICIELAMI INSTYTUCJI

W ramach prac diagnostycznych przeprowadzono wywiady bezpośrednie z dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, dyrektorami trzech placówek oświatowych, przedstawicielami gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicielem realizatora programu korekcyjno-edukacyjnego, przedstawicielem podmiotu leczniczego oraz członkami zespołu interdyscyplinarnego. Celem wywiadów było uzupełnienie danych statystycznych o perspektywę jakościową, obejmującą ocenę funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, identyfikację dobrych praktyk oraz obszarów wymagających wzmocnienia.

1. Ogólna ocena funkcjonowania systemu

Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej funkcjonuje formalnie poprawnie, w oparciu o obowiązujące przepisy i procedury, jednak jego skuteczność w dużej mierze zależy od zaangażowania poszczególnych osób i instytucji, a nie od stabilnych, systemowych rozwiązań.

Respondenci zgodnie podkreślali, że procedura „Niebieskie Karty” jest znana i stosowana, a zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe są powoływane zgodnie z przepisami. Jednocześnie wskazywano, że realna efektywność działań jest nierówna, a w niektórych obszarach system działa poniżej swojego potencjału.

2. Skala i charakter przemocy

Z wypowiedzi respondentów wynika, że liczba ujawnianych przypadków przemocy domowej rośnie, jednak nie ma jednoznacznej oceny, czy jest to efekt:

- rzeczywistego wzrostu zjawiska,
- czy zwiększonej świadomości społecznej i gotowości do zgłaszania przemocy.

Jednocześnie wskazywano natomiast na zmianę charakteru przemocy:

- coraz częściej identyfikowana jest przemoc psychiczna i ekonomiczna,
- przemoc fizyczna występuje rzadziej lub jest mniej eksponowana,

- w wielu przypadkach dzieci są świadkami długotrwałych konfliktów dorosłych, szczególnie w sytuacjach okołorozwodowych.

Respondenci zwracali uwagę, że przemoc emocjonalna jest najtrudniejsza do rozpoznania i udowodnienia, a jednocześnie ma poważne konsekwencje dla funkcjonowania dzieci.

3. Dzieci i młodzież

Szkoły są wskazywane jako kluczowe miejsce wczesnego ujawniania problemów przemocy domowej, jednak ich możliwości są ograniczone. Najczęstsze sygnały niepokojące to:

- zmiany w zachowaniu uczniów,
- wzrost agresji lub wycofania,
- trudności emocjonalne i problemy w relacjach rówieśniczych.

Respondenci podkreślali, że:

- dzieci rzadko zgłaszają przemoc wprost,
- rozpoznanie przemocy emocjonalnej bywa szczególnie trudne,
- szkoły często balansują pomiędzy reagowaniem a obawą przed eskalacją konfliktu z rodziną.

Wskazywano również na systemowy problem reprezentowania interesów dziecka w procedurze „Niebieskie karty”, zwłaszcza w sytuacjach, gdy:

- oboje rodzice są skonfliktowani,
- dziecko pozostaje „niewidoczne” w sporze dorosłych,
- brak jest szybkiej reakcji sądu lub informacji zwrotnej o podjętych działaniach.

4. Procedura „Niebieskiej Karty”

Respondenci oceniali procedurę „Niebieskie Karty” jako niezbędny element systemu, który:

- porządkuje działania instytucji,
- umożliwia formalne uruchomienie pomocy,
- wzmacnia współpracę interdyscyplinarną.

Jednocześnie wskazywano na jej ograniczenia w praktyce, w tym:

- instrumentalne wykorzystywanie procedury w konfliktach okołorozwodowych,
- niską motywację osób stosujących przemoc do współpracy,
- brak realnych narzędzi egzekwowania udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych oraz obecności osób stosujących przemoc na spotkaniach grup diagnostyczno pomocowych (m.in. niskie konsekwencje finansowe za brak udziału w oddziaływaniach)
- przeciążenie członków zespołów interdyscyplinarnych oraz osób działających w grupach diagnostyczno-pomocowych

Wskazywano, że procedura często stabilizuje sytuację administracyjnie, ale nie zawsze prowadzi do trwałej zmiany zachowań.

5. Osoby stosujące przemoc

Jednym z najczęściej powtarzających się wątków była niewystarczająca skuteczność oddziaływań wobec osób stosujących przemoc. Respondenci podkreślali, że:

- osoby stosujące przemoc często nie widzą potrzeby zmiany,
- udział w programach korekcyjno-edukacyjnych bywa formalny lub wymuszony co wskazuje na niską motywację własną uczestników.
- liczba skierowań do takich programów jest niewspółmiernie niska w stosunku do skali problemu.

Zwracano uwagę, że brak systemowego wsparcia ze strony sądów i kuratorów ogranicza nieraz możliwość realnego wpływu na zachowania osób stosujących przemoc, a ciężar pracy spoczywa głównie na OPS i zespołach interdyscyplinarnych.

6. Alkohol i przemoc

Przedstawiciele komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zespołów interdyscyplinarnych jednoznacznie wskazywali na silne powiązanie przemocy domowej z nadużywaniem alkoholu. Jednocześnie zaznaczano, że:

- problem rzadko jest zgłaszany samodzielnie przez osoby dotknięte przemocą,
- interwencje następują najczęściej dopiero po eskalacji sytuacji,

- działania komisji mają charakter uzupełniający, ale nie zawsze są w pełni skoordynowane z pozostałymi instytucjami.

7. Ochrona zdrowia

Z perspektywy ochrony zdrowia wskazywano, że:

- personel medyczny ma kontakt z osobami potencjalnie doświadczającymi przemocy,
- jednak przemoc domowa nie jest głównym obszarem działania placówek medycznych,
- procedury są uruchamiane sporadycznie.

Respondenci otwarcie mówili o:

- przeciążeniu personelu,
- ryzyku wypalenia zawodowego,
- braku czasu i wsparcia organizacyjnego,
- potrzebie prostych, praktycznych narzędzi reagowania oraz możliwości szybkiej konsultacji specjalistycznej ze specjalistami z tego zakresu
- potrzebie zatrudnienia pracownika socjalnego w szpitalu bądź nawiązanie współpracy z pracownikiem socjalnym wskazanym przez Powiat

8. Współpraca instytucjonalna

Choć współpraca między instytucjami jest oceniana jako potrzebna i funkcjonująca, respondenci wskazywali na konkretne bariery systemowe:

- braki kadrowe w Policji i innych podmiotach,
- ograniczone zaangażowanie Ochrony Zdrowia – brak osoby łączącej działania w tym zakresie (np. pracownika socjalnego)
- utrudniony przepływ informacji z sądów,
- przeciążenie zespołów interdyscyplinarnych,
- duże uzależnienie systemu od kompetencji i zaangażowania pojedynczych osób.

9. Rola przekonań

W wywiadach bezpośrednich respondenci zwracali uwagę na utrwalone przekonania społeczne, które w istotny sposób wpływają na ujawnianie oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Wskazywano, że w części środowisk nadal funkcjonuje przekonanie o „prywatnym charakterze spraw rodzinnych”, co skutkuje opóźnionym zgłaszaniem przemocy lub całkowitym brakiem reakcji ze strony otoczenia.

Respondenci podkreślali również istnienie międzypokoleniowego przekazywania wzorców wychowawczych, w których stosowanie kar fizycznych lub przemocy psychicznej bywa normalizowane. W wypowiedziach pojawiał się wątek przekonań typu: „mnie tak wychowywano i wyszedłem na ludzi”, co utrudnia rozpoznanie przemocy i akceptację potrzeby zmiany zachowań wychowawczych.

Zwracano uwagę, że przemoc psychiczna i ekonomiczna przez długi czas nie była społecznie postrzegana jako przemoc, a obecnie – mimo wzrostu świadomości – nadal bywa bagatelizowana zarówno przez osoby doznające przemocy, jak i przez ich otoczenie. Respondenci wskazywali, że trudności te dotyczą także części osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, które nie utożsamiają swoich doświadczeń z przemocą domową.

W wywiadach pojawił się również wątek instrumentalnego postrzegania procedury „Niebieskie Karty”, szczególnie w sytuacjach konfliktów okołorozwodowych. Wskazywano, że w takich przypadkach procedura bywa traktowana jako narzędzie wzmacniające pozycję jednej ze stron sporu, a nie jako mechanizm ochrony osób doznających przemocy, co obniża jej społeczną wiarygodność i utrudnia pracę instytucji.

Respondenci zwracali także uwagę na przekonania utrudniające pracę z osobami stosującymi przemoc, w tym postawy zaprzeczania, przerzucania odpowiedzialności oraz minimalizowania własnych zachowań. Podkreślano, że brak poczucia sprawstwa i odpowiedzialności znacząco ogranicza skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Jednocześnie zauważano stopniową zmianę postaw społecznych, wyrażającą się we wzroście liczby zgłoszeń dokonywanych przez osoby trzecie (sąsiadów, szkoły), większej gotowości do korzystania z pomocy oraz rosnącej akceptacji dla działań profilaktycznych i edukacyjnych. Respondenci wskazywali jednak, że zmiana ta przebiega nierównomiernie i wymaga dalszych, systematycznych działań informacyjnych oraz edukacyjnych.

10. Dobre praktyki zidentyfikowane w toku wywiadów bezpośrednich

W toku przeprowadzonych wywiadów bezpośrednich z przedstawicielami instytucji lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej zidentyfikowano szereg działań i rozwiązań, które można uznać za dobre praktyki, sprzyjające skuteczniejszemu reagowaniu na przemoc oraz wzmacnianiu współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do najczęściej wskazywanych dobrych praktyk należy funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w oparciu o jasno określone role i procedury, co umożliwi sprawną wymianę informacji oraz podejmowanie skoordynowanych działań wobec rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Respondenci podkreślali również znaczenie bieżącej, roboczej współpracy pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej a placówkami oświatowymi, która pozwala na wczesne rozpoznawanie sygnałów przemocy wobec dzieci oraz szybkie podejmowanie działań wspierających. Szczególnie pozytywnie oceniano praktykę pracy „na relacji” z rodziną, prowadzonej w sposób ciągły i nieoceniający.

Za dobrą praktykę uznano także systematyczne działania profilaktyczne realizowane w szkołach, obejmujące zarówno oddziaływania prowadzone w ramach godzin wychowawczych, jak i działania ustrukturyzowane (prelekcje, warsztaty, programy rekomendowane). Wskazywano, że takie podejście sprzyja budowaniu świadomości uczniów oraz wzmacnianiu kompetencji społecznych.

W wywiadach pojawiły się również przykłady lokalnych inicjatyw edukacyjnych adresowanych do rodziców i opiekunów, takich jak szkoły dla rodziców czy spotkania psychoedukacyjne, które – mimo początkowych założeń – przyciągały także osoby spoza systemu pomocy społecznej, świadczące o rosnącej otwartości mieszkańców na wsparcie w obszarze relacji rodzinnych.

Respondenci wskazywali także na rosnącą świadomość społeczną mieszkańców, przejawiającą się częstszymi zgłoszeniami dokonywanymi przez osoby trzecie (np. sąsiadów, szkoły), co uznano za efekt prowadzonych działań informacyjnych i edukacyjnych.

Zidentyfikowane dobre praktyki stanowią istotny zasób lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i mogą stanowić punkt wyjścia do dalszego rozwoju działań programowych. Ich utrzymanie i wzmacnianie, przy jednoczesnym uzupełnianiu zdiagnozowanych luk systemowych, sprzyjać będzie zwiększeniu skuteczności Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Wnioski

Na podstawie wywiadów bezpośrednich rekomenduje się:

1. Wzmocnienie koordynacyjnej roli powiatu

- rozwój koordynacji międzyinstytucjonalnej,
- wypracowanie standardów współpracy z sądami i ochroną zdrowia,
- wzmocnienie roli PCPR jako zaplecza specjalistycznego.
- zatrudnienia pracownika socjalnego w szpitalu bądź nawiązanie współpracy z pracownikiem socjalnym wskazanym przez Powiat, możliwości szybkiej konsultacji specjalistycznej ze specjalistami z tego zakresu

2. Rozwój oddziaływań wobec osób stosujących przemoc

- zwiększenie dostępności i liczby programów korekcyjno-edukacyjnych,
- wzmocnienie współpracy z sądami i kuratorami w zakresie skierowań do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- monitorowanie efektywności oddziaływań, nie tylko ich realizacji.

3. Lepsza ochrona dzieci

- wzmocnienie mechanizmów reprezentowania interesów dziecka,
- szybszy przepływ informacji pomiędzy szkołami, OPS i sądem,
- rozwój wsparcia psychologicznego dla dzieci – świadków przemocy.

4. Systemowe włączenie ochrony zdrowia

- szkolenia praktyczne dla personelu medycznego,
- stworzenie możliwości konsultacji „pod telefonem”,
- włączenie ochrony zdrowia w działania zespołów interdyscyplinarnych w sposób realny, a nie wyłącznie formalny.

5. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadr

- zapewnienie superwizji i wsparcia dla pracowników systemu,
- uznanie obciążenia emocjonalnego jako realnego problemu systemowego.

6. Integracja działań dotyczących alkoholu i przemocy

- lepsza koordynacja działań komisji alkoholowych z zespołami interdyscyplinarnymi,

- traktowanie przemocy i uzależnień jako zjawisk współwystępujących, a nie odrębnych.

7. Systematyczna praca nad przekonaniem i normami społecznymi

- prowadzenie długofalowych działań edukacyjnych i informacyjnych ukierunkowanych na zmianę społecznych przekonań normalizujących przemoc,
- wzmacnianie postaw sprzyjających reagowaniu na przemoc domową oraz korzystaniu z dostępnych form wsparcia,
- upowszechnianie wiedzy na temat przemocy psychicznej i ekonomicznej jako form przemocy domowej,
- rozwijanie działań profilaktycznych adresowanych do rodziców i opiekunów, promujących metody wychowawcze bez użycia przemocy,
- budowanie zaufania do instytucji oraz procedur ochronnych, w tym procedury „Niebieskiej Karty”.

5. ANALIZA ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ WŚRÓD SPECJALISTÓW

CHARAKTERYSTYKA I STRUKTURA NARZĘDZIA BADAWCZEGO

Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem anonimowej, standaryzowanej ankiety skierowanej do specjalistów pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi przemocą domową. Ankieta miała charakter diagnostyczno-eksperycki i służyła rozpoznaniu skali oraz charakteru zjawiska przemocy z perspektywy praktyki zawodowej, funkcjonowania procedur, barier systemowych, potrzeb osób objętych pomocą oraz potrzeb rozwojowych kadry systemu.

Kwestionariusz został podzielony na czternaście bloków tematycznych, umożliwiających wielowymiarową analizę funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

I. Informacje ogólne o respondentach

Blok obejmował pytania dotyczące roli zawodowej oraz stażu pracy w obszarze pomocy i interwencji społecznej. Celem tej części było osadzenie odpowiedzi w kontekście doświadczenia zawodowego oraz specyfiki pełnionej funkcji.

II. Skala i charakter zjawiska przemocy domowej

Część ta dotyczyła oceny znaczenia przemocy domowej jako problemu społecznego oraz jej skali w praktyce zawodowej specjalistów. Obejmowała także identyfikację najczęściej występujących form przemocy. Pozwala ona określić, jak zjawisko funkcjonuje w codziennej pracy instytucji systemu.

III. Przyczyny i uwarunkowania przemocy

Blok obejmował pytania dotyczące najczęstszych przyczyn przemocy domowej, w tym uzależnień, problemów emocjonalnych, finansowych oraz zjawiska przemocy wielopokoleniowej. Umożliwia on analizę czynników ryzyka z perspektywy profesjonalnej praktyki.

IV. Zgłaszanie przemocy i procedury

Część ta koncentrowała się na źródłach zgłoszeń przemocy, częstotliwości stosowania procedury „Niebieskiej karty” oraz ocenie jej skuteczności. Pozwala ona na ocenę funkcjonowania kluczowych narzędzi prawnych i organizacyjnych w systemie.

V. Bariery w ujawnianiu przemocy

Blok dotyczył przyczyn nieujawniania przemocy przez osoby jej doznające, takich jak strach, wstyd, zależność finansowa czy brak wiary w skuteczność instytucji. Wyniki tej części stanowią podstawę do identyfikacji barier systemowych i psychologicznych.

VI–IX. Praca z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą

Najbardziej rozbudowana część ankiety obejmowała cztery obszary:

- praca z osobami stosującymi przemoc,
- praca z osobami doznającymi przemocy,
- praca z dziećmi doświadczającymi przemocy lub będącymi jej świadkami,
- praca z rodzinami dotkniętymi przemocą.

Część ta umożliwia analizę praktycznych trudności, braków w ofercie wsparcia oraz wyzwań związanych ze współpracą instytucjonalną.

X. Potrzeby i braki w systemie (poziom gminy i powiatu)

Blok ten pozwala na odrębne zdiagnozowanie potrzeb i niedostatków systemowych na poziomie gminnym oraz powiatowym, co ma bezpośrednie znaczenie dla planowania działań strategicznych i alokacji zasobów.

XI. Poglądy specjalistów – funkcjonowanie systemu

Część ta obejmowała ocenę funkcjonowania obowiązujących rozwiązań prawnych i organizacyjnych, skuteczności współpracy międzyinstytucjonalnej oraz znaczenia wsparcia dla kadry systemu (np. superwizji). Pozwala ona zidentyfikować mocne i słabe strony obecnych mechanizmów działania.

XII. Przekonania specjalistów wobec przemocy domowej

Blok ten dotyczył postaw i przekonań specjalistów w zakresie odpowiedzialności za przemoc, jej charakteru oraz trudności w rozpoznawaniu przemocy psychicznej. Umożliwia to analizę systemu również w wymiarze etycznym i profesjonalnym.

XIII. Potrzeby specjalistów – warunki skutecznego reagowania

Część ta identyfikuje potrzeby szkoleniowe, kompetencyjne i organizacyjne specjalistów, w tym zapotrzebowanie na szkolenia, superwizję, konsultacje eksperckie oraz wsparcie psychologiczne.

XIV. Uwagi końcowe

Otwarty moduł ankiety umożliwił zgłoszenie dodatkowych refleksji, wniosków i rekomendacji, co pozwala uchwycić problemy niewystępujące w pytaniach zamkniętych.

WYNIKI „ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ DLA SPECJALISTÓW POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ”

GRAFICZNE WYNIKI ANKIETY DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU

Struktura respondentów według pełnionej roli zawodowej (pytanie wielokrotnego wyboru – możliwe łączenie ról).		
Kategoria	Liczba resp.	Odsetek %
Pedagog / Nauczyciel/pracownik oświaty	99	75.6
Pracownik socjalny (OPS / GOPS / PCPR)	13	9.9
nauczyciel	4	3.1
Asystent rodziny/koordynator	3	2.3
Kurator sądowy	2	1.5
Psycholog / psychoterapeuta	2	1.5
Dyrektor JST (PCPR)	1	0.8
Pracownik socjalny (OPS / GOPS / PCPR), Kurator sądowy	1	0.8
Pedagog / Nauczyciel/pracownik oświaty, Ochrona zdrowia, Kurator sądowy	1	0.8
Pedagog / Nauczyciel/pracownik oświaty, Kurator sądowy	1	0.8
lekarz, dyrektor ds medycznych brzeskiego centrum medycznego	1	0.8
Pedagog / Nauczyciel/pracownik oświaty, Trener	1	0.8
Pedagog / Nauczyciel/pracownik oświaty, Policja	1	0.8
Pedagog / Nauczyciel/pracownik oświaty, Ochrona zdrowia	1	0.8

Staż pracy

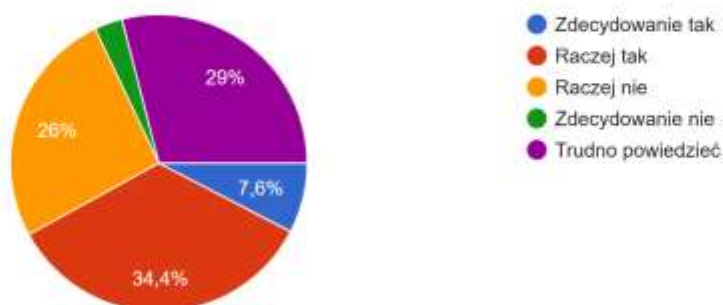
Kategoria	Liczba	Odsetek %
Powyżej 10 lat	93	71
6–10 lat	14	10.7
Do 2 lat	13	9.9
3–5 lat	11	8.4

Zasięg terytorialny (gminy, w których respondenci wykonują zadania) ma charakter wielowskazaniowy.

Kategoria	Liczba wskazań	Odsetek respondentów %
Brzeg	79	60.3
Grodków	34	26
Lubrza	22	16.8
Olszanka	8	6.1
Lewin Brzeski	7	5.3
Skarbimierz	6	4.6

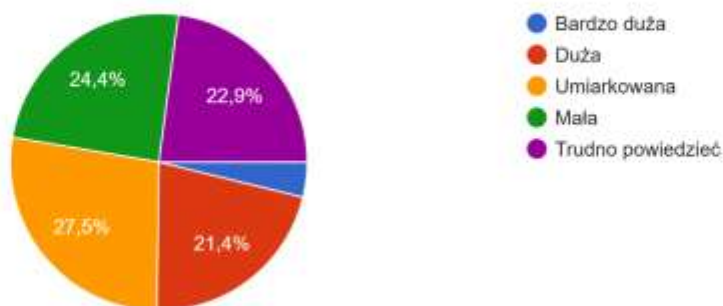
II.1. Czy przemoc domowa stanowi istotny problem społeczny w Pana/Pani gminie/powiecie?

131 odpowiedzi

II.2. Jak ocenia Pan/Pani skalę problemu przemocy domowej w obszarze swojej pracy?

131 odpowiedzi

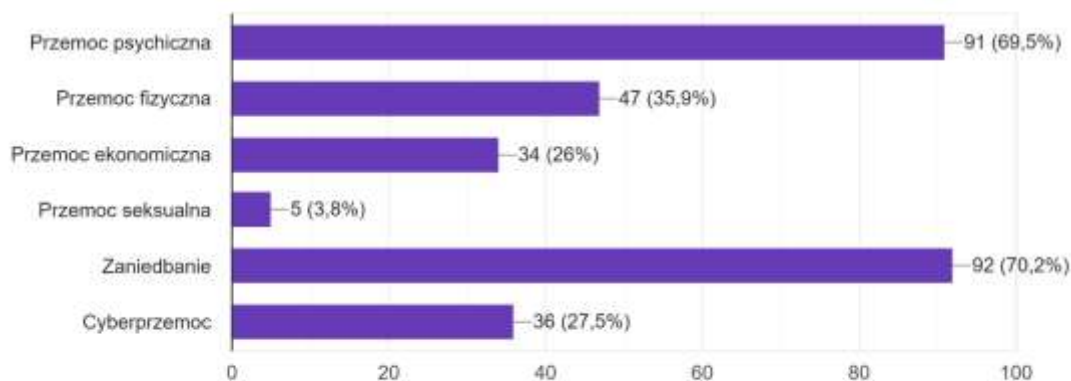

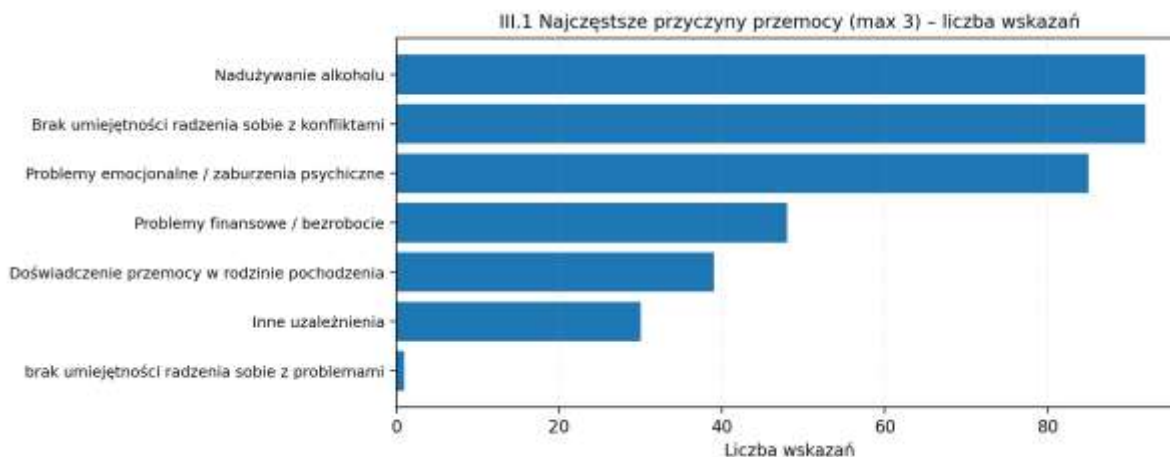
II.3. Formy przemocy, z którymi specjaliści najczęściej mają kontakt (wielokrotny wybór).

Kategoria	Liczba wskazań	Odsetek respondentów %
Zaniedbanie	92	70.2
Przemoc psychiczna	91	69.5
Przemoc fizyczna	47	35.9
Cyberprzemoc	36	27.5
Przemoc ekonomiczna	34	26
Przemoc seksualna	5	3.8

II.3. Z jakimi formami przemocy domowej najczęściej ma Pan/Pani kontakt w praktyce zawodowej?

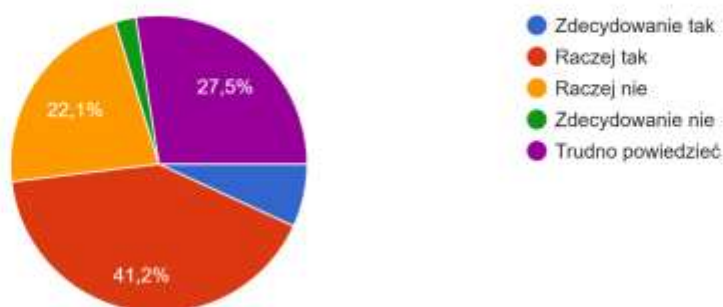
131 odpowiedzi

III.2. Czy obserwuje Pan/Pani przemoc o charakterze wielopokoleniowym?

131 odpowiedzi

III.3. INNE ISTOTNE UWARUNKOWANIA PRZEMOCY ZAUWAŻANE W PRACY ZAWODOWEJ ODPOWIEDZI

Zaburzenia regulacji emocji (impulsywność, niska tolerancja frustracji), nierozwiązane doświadczenia przemocy z własnego dzieciństwa, problemy zdrowia psychicznego, deficyty kompetencji rodzicielskich, niska świadomość skutków przemocy wobec dzieci, trudności w radzeniu sobie ze stresem i porażkami.

Brak właściwych wzorców, niedojrzałość emocjonalna, brak wykształcenia

Przemoc rówieśnicza

Brak wychowywania dzieci przez rodziców, dzieci są pozostawione same sobie.

Długotrwała nieobecność rodzica, brak granic wychowawczych, nadopiekuńczość, izolacja społeczna dziecka, wykluczenie społeczne, doświadczenie migracji lub uchodźstwa, nieadekwatne wymagania wobec dziecka, brak wsparcia instytucjonalnego

Wpływ środowiska

Brak prawidłowych wzorców, zaniedbania w całym systemie rodzinnym, brak kompetencji rodzicielskich, nieporadność i niezaradność życiowa

Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza

Przyzwolenie społeczne, brak jawności przemocy, brak konsekwencji karnych

Stres

Brak wsparcia , kryzysy , długotrwały stres

Brak relacji w rodzinie

Faworyzowanie, stresująca atmosfera

Wykorzystywanie instytucji "niebieskich kart" do rozwiązywania konfliktów, przy sprawach rozwodowych

Brak świadomości przemocy

Brak pomocy na szczeblu powiatowym

Niedbały (nezaangażowany) styl wychowania

Uzależnienia, bezrobocie

Niska samoocena sprawcy przemocy, najczęściej ojca,

Inne uzależnienia, uwarunkowania kulturowe

Brak kompetencji rodzicielskich

Upośledzenie umysłowe w różnym stopniu

Flustracja , niezadowolenie z własnego życia

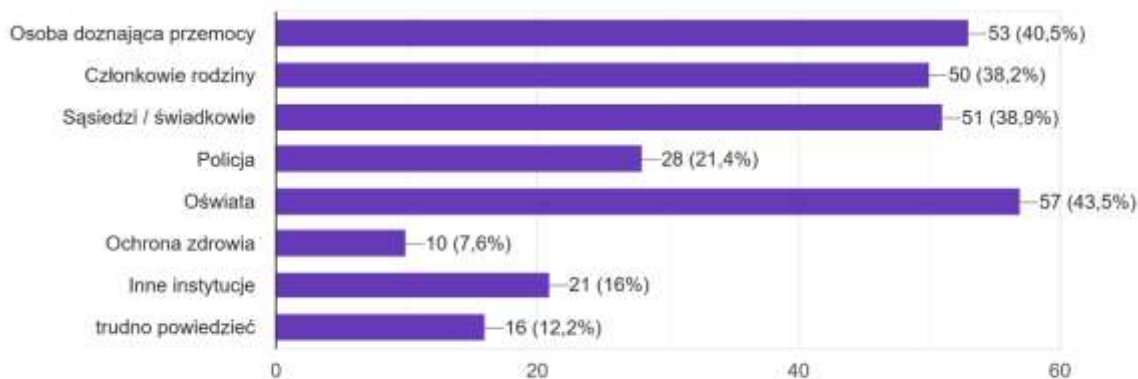
Impulsywność sprawcy, frustracje,

Naśladownictwo złych wzorców w mediach i ich popularność wśród młodzieży

Wzorce z dzieciństwa, konflikty w małych społecznościach

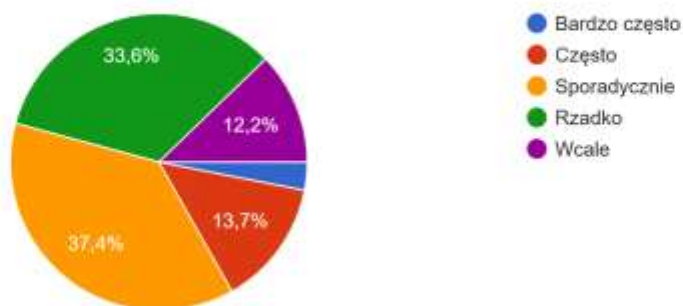
IV.1. W Pan/Pani ocenie kto najczęściej dokonuje zgłoszenia dotyczącego przemocy domowej? (max.3)

131 odpowiedzi

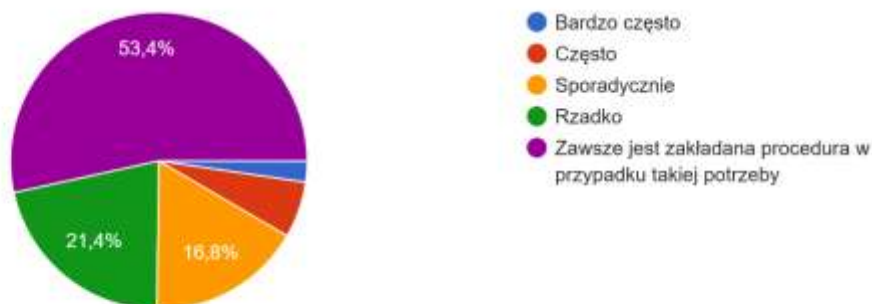
IV.2. Jak często w Pana/Pani pracy stosowana jest procedura „Niebieskiej Karty”?

131 odpowiedzi

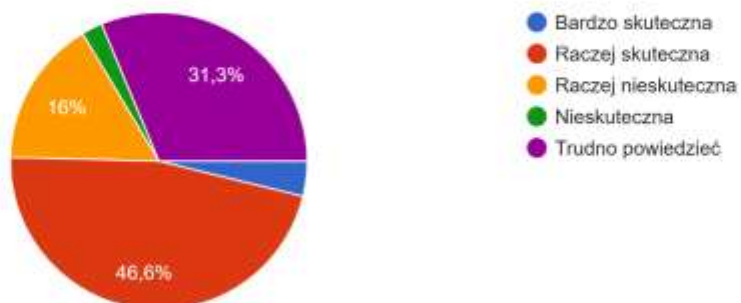
IV.3 Czy zdarza się, że w Pana/Pani pracy powinna być założona procedura "Niebieskiej Karty" ale z różnych przyczyn się jej nie zakłada?

131 odpowiedzi

IV.4. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność procedury „Niebieskiej Karty”?

131 odpowiedzi

IV.5. Co pana/pani zdaniem wymaga poprawy w realizacji procedury „niebieskiej karty”?
Odciążenie pracownika socjalnego w małych gminach, gdzie nie ma osoby które zajmowałaby się wyłącznie procedurą Niebieskie Karty
Procedura „niebieskiej karty” wymaga lepszej koordynacji współpracy między instytucjami oraz sprawniejszej wymiany informacji. Niezbędne jest wzmocnienie działań wobec sprawców przemocy, w tym większa dostępność programów korekcyjno-edukacyjnych (dla osób pracujących w systemie zmianowym) i skuteczniejsze egzekwowanie udziału w nich. Wsparcie dla osób doznających przemocy, zwłaszcza dzieci, powinno być szybsze, bardziej kompleksowe i długofalowe. Uproszczenia wymaga dokumentacja oraz ujednoczenie standardów postępowania w ramach procedury. Istotne jest również podnoszenie kompetencji specjalistów poprzez systematyczne szkolenia i regularną superwizję.
Nieściśłości w przepisach, nadmiernie rozbudowana biurokracja, niejasne wytyczne
Większe konsekwencje dla rodziców dzieci agresywnych, które wszczynają "bójki" i są zagrożeniem dla rówieśników. Wzmoczone kontrole obowiązków w trybie natychmiastowym zdiagnozowanie dziecka opieka psychiatryczna terapia dla dziecka plus rodziny obowiązkowa
Informowanie w gronie wspierających/ mogących mieć wpływ na poprawę sytuacji
Indywidualizacja w podejściu, zwiększone grono specjalistów do rozpoznawania problemu
Lepszy przepływ informacji między instytucjami, szybsze podejmowanie działań, większa dostępność specjalistycznego wsparcia, uproszczenie i większa elastyczność procedury, częstsze szkolenia dla osób realizujących procedurę, skuteczniejsze monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu działań
Mniejsze skupienie na dokumentacji
Większa kontrola
Nadmierna biurokratyzacja
Zwiększenie uprawnień gdp dotyczące możliwości podjęcia terapii przez osobę stosującą przemoc np. W zakresie leczenia uzależnień lub też przymusowego leczenia psychiatrycznego
Jasne reguły i możliwości ze strony szkoły, współpraca z opieką społeczną(nie ma wspólnych spotkań , omawiania procedur)
Konsekwencji procedury względem dalszego procesu
Praca z rodziną po zamknięciu procedury, dłuższy monitoring
Większa kontrola rodzin
Współpraca środowisk pomagających
Współpraca instytucji
Skrócenie czasu reagowania instytucji na przemoc w rodzinie i uruchamianie odpowiednich procedur zabezpieczających.
Zawężenie procedur do minimum i pomoc osobie poszkodowanej.
Niebagatelizowanie jakiegokolwiek przejawu zaniedbania, przemocy
Przepis, zobowiązanie pod rygorem kary uczestników procedury do współpracy z grupą d-p.
Nie zapewnia bezpieczeństwa.
Mniej dokumentacji do wypełnienia.
Zmniejszenie biurokracji
W dalszym ciągu brak wsparcia dla osób doznających przemocy, zbyt mało narzędzi do pracy
Dokładniejsze badanie przyczyn przez instytucję do tego zobligowaną
Szybsze reagowanie na zgłoszenia
Członkami zespołów interdyscypl. Nie powinni być ludzie mieszkający na terenie gminy (szczególnie w małych wiejskich gminach), na której pracują. Jest to nierealne do wprowadzenia, ponieważ w ops pracują osoby mieszkające na terenach gmin.
Może warto wcześniej rozróżnić dokładnie sytuacje przy współpracy z innymi instytucjami, jeśli mamy wątpliwości . Mamy doświadczenie, że założenie niebieskiej karty nie było zasadne, ale przepisy narzucają obowiązek reagować w ten sposób na informację o przemoc domowej.

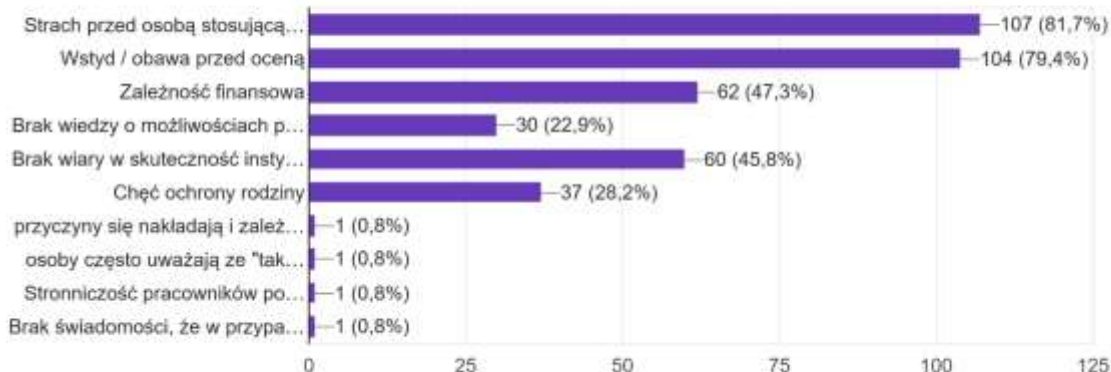
Wyznaczenie pracownika do realizacji procedury nk, wyłączając realizację innych obowiązków zawodowych proporcjonalnie do prowadzonej liczby procedur, uproszczenie i zmniejszenie liczby dokumentów koniecznych do wytworzenia w ramach procedowania
Brak skuteczności ze strony zespołu
Karanie za przewinienia
Brak obowiązku terapii dla ofiary i przemocowca
Odbiurokratyzowanie procedury, uściślenie współpracy w sądem i policją
Zdecydowanie więcej mówienia o tym temacie, uprzedzanie, aby nie bać się wszcząć procedury.
Większa współpraca szczególnie z placówkami oświatowymi, instytucjami ochrony zdrowia. Możliwość wglądu w sytuację (w tym uzyskanie informacji na jakim etapie jest wniosek,) osób w procedurze, które zostają zgłoszone do miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Problem z dostępem do specjalistów od uzależnień w terapii dziennej (bardzo długi czas oczekiwania).
Opieszałość instytucji
Kontrola przestrzegania zaleceń, większe wsparcie osób zagrożonych
Zbyt duża biurokracja co utrudnia właściwe zaopiekowanie się ofiarą i pozostałymi członkami
Sposoby pomocy osobie pokrzywdzonej
Na początku należy lepiej przeszkolić osoby które kierują całą procedurą. Ulepszyć system by był bardziej dostępny.
Współpraca między instytucjami

Usystematyzowane kategorie tematyczne: IV.5. Co Pana/Pani zdaniem wymaga poprawy w realizacji procedury „Niebieskiej Karty”?

Kategoria	Liczba wypowiedzi
Inne / niezaklasyfikowane	18
Współpraca i przepływ informacji	13
Biurokracja / dokumentacja	9
Działania wobec OSP	7
Monitoring po zakończeniu NK	6
Wzmocnienie kadr / odciążenie	2
Bezpieczeństwo osoby doznającej	2
Szybkość reakcji / interwencja	2

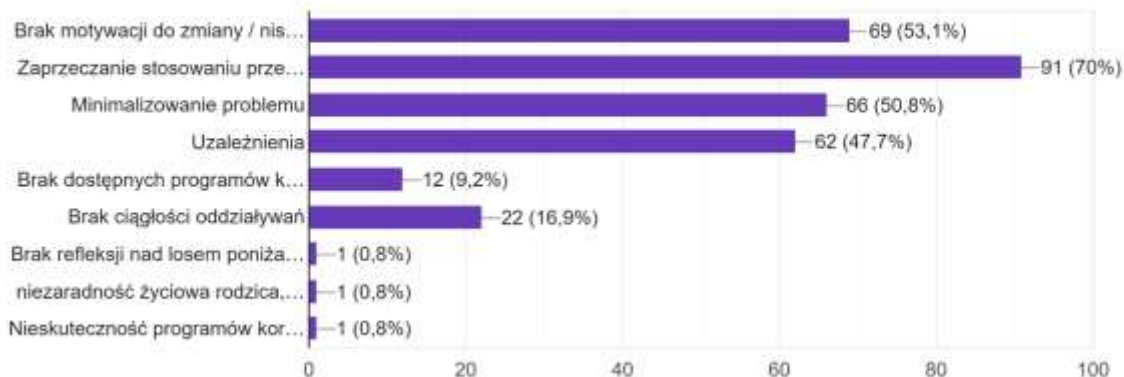
V.0. Według Pana/Pani jakie są najczęstsze powody nieujawniania przemocy przez osoby jej doświadczające?

131 odpowiedzi

V.1. Jakie trudności występują w pracy z osobami stosującymi przemoc?

130 odpowiedzi

VI.1.1 Jakie formy oddziaływań wobec osób stosujących przemoc są dostępne w Pana/Pani gminie/powiecie?

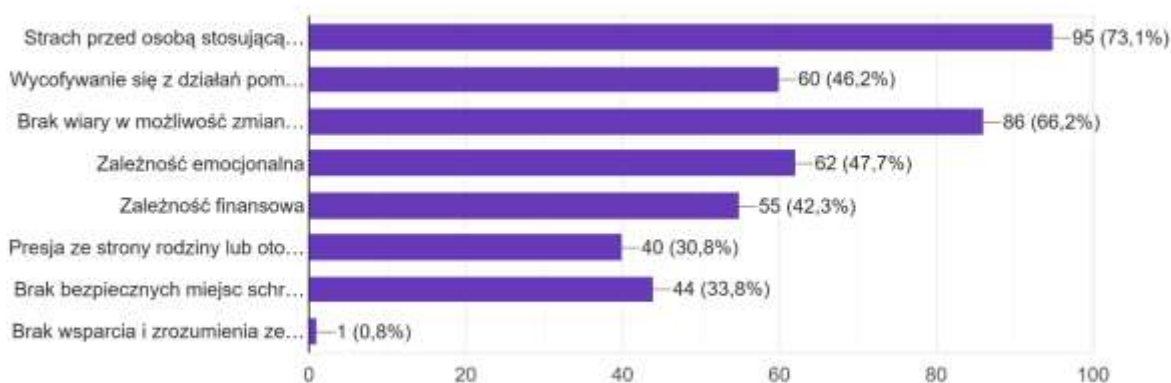
Wartość	Liczba
Programy korekcyjno-edukacyjne	32
Terapia uzależnień	75
Terapia psychologiczna / psychoterapia	65
Sankcje prawne	41
Praca socjalna	44
Nie mam wiedzy w tym zakresie	38
nie jest to rozpowszechnione	1

praca z asystentem rodziny	1
	1
V.1.2. Czego w pana/pani ocenie najbardziej brakuje w pracy z osobami stosującymi przemoc na terenie powiatu brzeskiego?58 odpowiedzi	
Konsekwencji	
W mojej ocenie w pracy z osobami stosującymi przemoc na terenie powiatu brzeskiego najbardziej brakuje kompleksowych i systemowych oddziaływań wobec sprawców przemocy. Brakuje także skutecznych narzędzi motywujących i zobowiązujących sprawców do udziału w oddziaływaniach pomocowych. Istotnym problemem jest niewystarczająca współpraca między instytucjami oraz ograniczone możliwości monitorowania postępów pracy ze sprawcami. Nie bez znaczenia jest również brak stałego wsparcia specjalistycznego i superwizji dla osób pracujących z tą grupą klientów.	
Pomocy w kwestii terapii rodzinnych opieki psychiatrycznej	
Grup wsparcia	
Konkretnych zagwarantowanych prawem działań	
Konsekwencji w karaniu, izolacji od ofiar	
Planu poprawy zachowania oraz zaangażowania ze strony stosującej przemoc.	
Systematycznych programów korekcyjno-edukacyjnych, stałej dostępności terapeutów i psychologów, skutecznych narzędzi motywujących sprawców do udziału w terapii, ścisłej współpracy między instytucjami, konsekwentnego egzekwowania obowiązku udziału w oddziaływaniach, długofalowego monitorowania efektów pracy	
Psychoterapii i wsparcia psychologicznego	
Programów edukacyjnych w szkołach prowadzonych wspólnie z psychologami i nauczycielami i pracownikami obytymi w tym temacie	
Szybkiej reakcji sądu	
Kontynuacji pracy terapeutycznej po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnym, praca z rodziną w celu prawidłowości zachowań/postaw w sytuacji pozostania w rodzinie	
Wykwalifikowanej kadry	
Psychologów dla dzieci	
Skutecznego działania instytucji, komunikacji i przepływu informacji między nimi, programów kompleksowych i długofalowych, edukacji i informacji	
Dostępu do bezpłatnej , systematycznej pomocy specjalistów	
Częstszy monit sytuacji rodziny, ofiar przemocy.	
Zbyt restrykcyjne wymogi dla pracujących z osobami stosującymi przemoc.	
Regularny dostęp do finansowanego wsparcia psychologicznego	
Brakuje lepszej dostępności o leczenia odwykowego	
Trudno mi powiedzieć ponieważ nie pracuje bezpośrednio z tymi osobami.	
Konsekwencji, odpowiedzialności	
Brak podstawowej pomocy ogólnodostępnej	
Rotacji osób zajmujących się pracą z osobami doznającymi/stosującymi przemoc.	
Jak pisałam wyżej oraz współpraca między instytucjami. Może jakieś wspólne przedsięwzięcia na poziomie gminy, spotkania przedstawicieli różnych instytucji byłyby dobrym pomysłem.	
Karność	
Uświadomienie kar dla osób stosujących przemoc, upublicznienie	
Większa możliwość skorzystania z terapii i programów korekcyjno- edukacyjnych	
Kompleksowej terapii	
Brak motywacji do zmiany	
Nieuchronności kary, odizolowania agresora od ofiary	
Brakuje konkretnych działań i wciągania konsekwencji.	
Te wszystkie programy to farsa.	

Stałej bezpłatnej terapii blisko miejsca zamieszkania
Odpowiednich środków finansowych na specjalistyczne programy
Natychmiastowy, nakaz skorzystania z danego rodzaju terapii wydany natychmiastowo zamiast proszenia czy dana osoba się na to zgadza
Osoby stosujące przemoc domową często nie ponoszą konsekwencji prawnych, sprawy są umarzane głównie dla tego że ofiary często wycofują się ze składania zeznań.
Środków finansowych
Ciągłości oddziaływań,

V.2. Jakie trudności występują w pracy z osobami doznającymi przemocy?

130 odpowiedzi

V.2.1. W pana/pani ocenie jakich form wsparcia najbardziej brakuje dla osób doznających przemocy w powiecie brzeskim? 53 odpowiedzi

Warsztatów, terapii, grupy wsparcia

Brakuje kompleksowych form wsparcia długoterminowego, obejmujących jednocześnie pomoc psychologiczną, socjalną i prawną. Ograniczone są możliwości zapewnienia bezpiecznego schronienia, w tym miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej i mieszkaniach chronionych. Zauważalny jest także niedobór programów wsparcia grupowego oraz działań wzmacniających samodzielność i poczucie sprawczości osób doznających przemocy.

Mediacje

Terapii, psychiatry

Szkolne działania wspierające dzieci rodzin dotkniętych przemocą i współpraca z instytucjami pozaszkolnymi

Podejścia kompletnego i indywidualnego, opiekuna wyspecjalizowanego, który pokieruje krok po kroku

Psychologów oraz psychiatrów. Zbyt długie kolejki na fundusz zdrowia i brak realnej pomocy. Dużo osób nie stać na prywatną opiekę psychologiczną i to jest duży problem.

Łatwo dostępnego wsparcia psychologicznego, szybkiej pomocy prawnej, bezpiecznych miejsc schronienia, długoterminowej terapii, grup wsparcia, lepszej informacji o dostępnych formach pomocy

Pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy

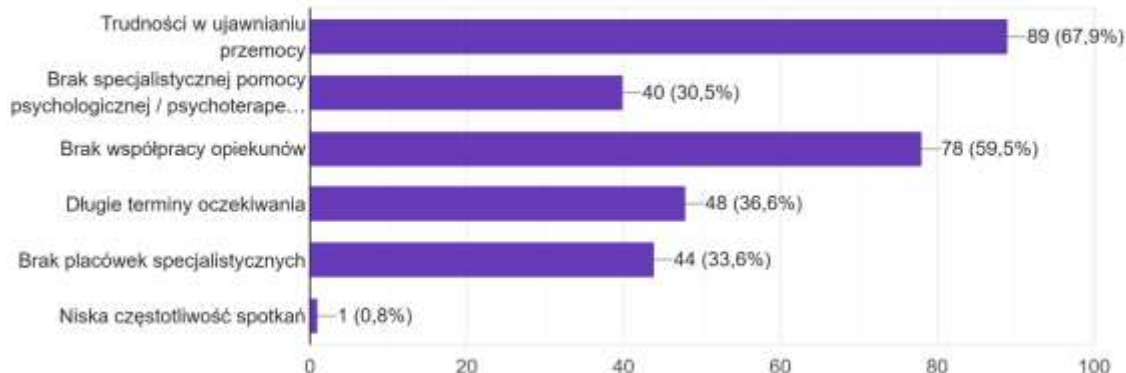
Pomoc psychologiczna, program pomocy dla ofiar przemocy, grupy wsparcia, zapewnienie potrzeb bytowych by odejść od sprawy przemocy (brak mieszkań chronionych itp)
Brak bezpiecznych miejsc do schronienia
Edukacji , informacji o pomocy, łatwej dostępności do darmowej pomocy i możliwości kontynuacji
Szybkiej pomocy terapeutycznej
Grup wsparcia
Brak świetlicy socjoterapeutycznej
Terapii psychologicznej
Dostępu do bezpłatnej , systematycznej pomocy specjalistów , miejsc schronienia, prowadzenia pomocy psychologicznej w formie indywidualnej i grupowej
Zabezpieczenia tak osoby pokrzywdzonej, aby nie miała kontaktu z agresorem
Pomoc psychologiczna
Programy wspierające dla doznających przemoc
Psychologicznej i lokalowej
Konsultacja psychiatryczna
Psychologicznego, terapeutycznego, mieszkaniowego
Wszystkiego
Wsparcie psychologiczne
Nowatorskich programów korekcyjno - edukacyjnych, prowadzonych przez osoby z zewnątrz.
Bezpłatna pomoc psychologiczna, punkty interwencji kryzysowej w każdej gminie
Brak instytucji chroniących osoby doznające przemocy. Dzieci trafiają do domu dziecka. Najgorszy dom jest niestety lepszy niż najlepszy dom dziecka.
Bezpieczne lokum
Lepszy dostęp do specjalistów tj. Psycholog, terapeuci.
Brak miejsc schronienia
Szkoleń i warsztatów dla osób doznających przemocy, oddziaływań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży
Terapii
Ośrodek wsparcia dla osób doznających przemoc. Możliwość odizolowania od sprawcy w sytuacji, gdy dochodzi do interwencji i zagrożenia z jego strony.
Bezpieczne mieszkania chronione
Zastępczych mieszkań, pracy zarobkowej i ochrony
Grup wsparcia
Natychmiastowa reakcja policji

Usystematyzowane kategorie tematyczne: V.2.1. W Pana/Pani ocenie jakich form wsparcia najbardziej brakuje dla osób doznających przemocy w Powiecie Brzeskim?

Kategoria	Liczba wypowiedzi
Inne / niezaklasyfikowane	22
Dostęp do terapii/psychiatrii/uzależnień	11
Dostępność i ciągłość programów	9
Konsekwencje / nieuchronność kary	8
Narzędzia zobowiązujące / motywacja	4
Współpraca instytucji / monitoring	4
Zasoby finansowe/kadrowe	4

V.3. Jakie trudności występują w pracy z dziećmi z doświadczeniem przemocy?

131 odpowiedzi

V.3.1. Według pana/pani jakie formy pomocy dla dzieci wymagają pilnego wzmocnienia na terenie powiatu brzeskiego?

Warsztaty dla rodziców

W mojej ocenie na terenie powiatu brzeskiego pilnego wzmocnienia wymagają przede wszystkim formy pomocy psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej dla dzieci, zwłaszcza tych doświadczających przemocy i traumy, z uwagi na długi czas oczekiwania na specjalistów. Niezbędne jest zwiększenie dostępności indywidualnej terapii, terapii rodzinnej oraz wsparcia dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Wzmocnienia wymagają również działania profilaktyczne i socjoterapeutyczne realizowane w szkołach oraz placówkach wsparcia dziennego. Istotne jest rozwinięcie współpracy między szkołami, OPS, PCPR i służbą zdrowia w celu szybszego reagowania na sygnały zagrożenia dobra dziecka. Ponadto konieczne jest zwiększenie liczby specjalistów oraz stworzenie stabilnych, długofalowych programów wsparcia dla dzieci i ich rodzin.

Specjalistyczna pomoc psychologiczna, łatwiejszy dostęp

Wykwalifikowanej kadry terapeutycznej, stałej terapii dla dzieci agresywnych i tych którzy tej agresji doznali

Dostępność do spektrum specjalistów

Stałego indywidualnego wsparcia

Organizacja kolonii, półkolonii, świetlic środowiskowych, bezpłatne rozwijanie zainteresowań

Bezpłatne

Zachęcanie dzieci i ich rodziców do korzystania z działań oferowanych przez psychologów szkolnych oraz pedagogów.

Wczesnej interwencji w sytuacjach przemocy, pomocy pedagogicznej w placówkach oświatowych, specjalistycznej pomocy dla dzieci z doświadczeniem traumy, wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych, dostępności poradnictwa dla rodziców, lepszej współpracy instytucji pracujących z dziećmi

Pomoc psychologiczna

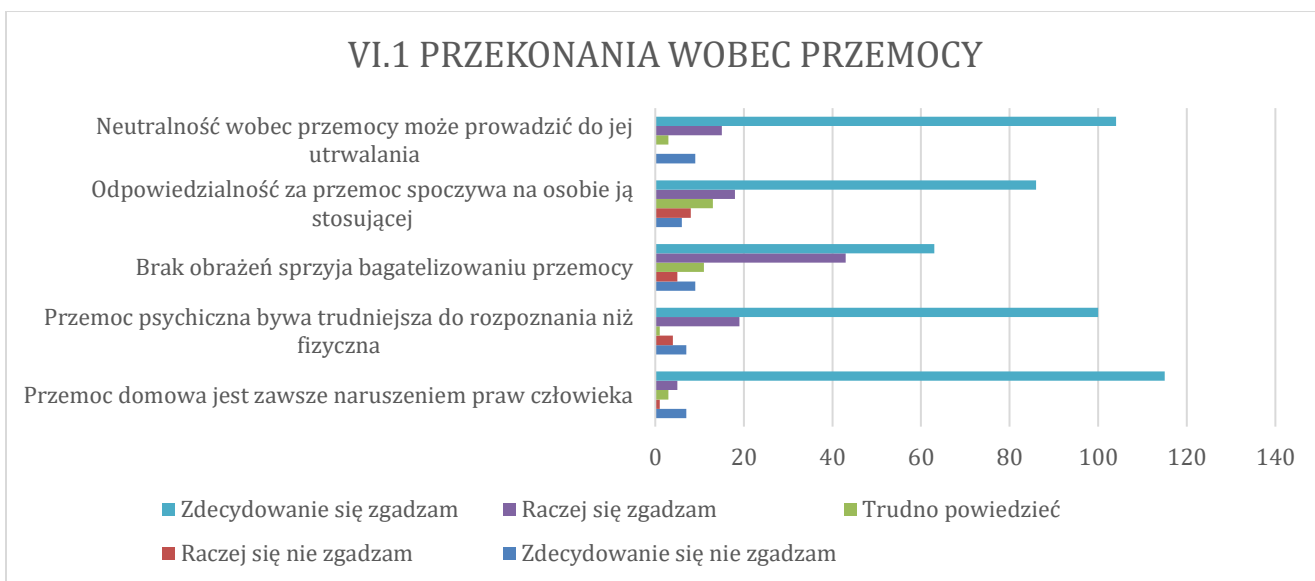
Ośrodki pomocy

Przemoc fizyczna i psychiczna, zaniedbania
Większa dostępność do pomocy psychologicznej oraz częstsze spotkania z dziećmi
Współpraca szkół z organami pomocy(solidne szkolenia, jasne procedury jak pomagać, jak uzyskiwać informacje)
Trudno powiedzieć
Wdrożenia pieczy zastępczej, szybkiej reakcji sądu i psychoterapii
Profilaktyka dotycząca bezpiecznych relacji, bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni
Świetlice środowiskowe
Zajęcia terapeutyczne , ewidentny brak świetlica socjoterapeutyczna
Stworzenie miejsc z szybką i bezpłatną dostępnością do specjalistów , organizowanie dla dzieci i młodzieży różnego rodzaju zajęć , warsztatów, półkolonii , zwiększenia liczby specjalistów
Nie wiem
Większa ilość terapeutów i skrócenie czasu oczekiwania na pomoc docelową.
Prelekcje i kampania informacyjna, punkty pomocy 24 h
Pomoc psychologiczna
Mała ilość psychologów, brak psychoterapeuty do pracy z dziećmi
Przemoc rówieśnicza - psycholog/psychiatra
Wsparcie psychiatry
Interwencyjnej, długofalowej psychologicznej, brak dostępu do pomocy poprzez brak komunikacji miejskiej
Terapia dla rodziny
Wszystkie formy
Brak placówek specjalistycznych
Miejsca proponujące alternatywne formy spędzania czasu.
Większy dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej, punkty interwencji kryzysowej w każdej gminie, większa współpraca między instytucjami, zadania psychologów szkolnych n w większym stopniu ukierunkowane na pracę terapeutyczną.
Pomoc psychologiczno - pedagogiczna natychmiastowa
Działania edukacyjne i interwencyjne w szkole
Większa ilość specjalistów do pracy z dziećmi, szczególnie w szkołach. Nauczyciele nie są przygotowani do pracy z dziećmi doświadczającymi przemocy.
Zadbanie o ich bezpieczeństwo
Szybsza możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej.
Całodobowe miejsce do którego mogłyby się zgłosić takiego centrum z dyżurem pedagoga , psychologa , terapeuty
Specjalistyczna pomoc psychologiczna
Zajęcia terapeutyczne.
Bezpłatna psychoterapia
Miejsc wychowujących agresywnych uczniów (w wielu klasach są dzieci stosujące przemoc psychiczną i jest to lekceważone, terapię przechodzą dzieci wobec których ktoś stosuje przemoc a nie agresorzy)
Pomoc psychologiczna
Wsparcie dla rodziców, pokierowanie ich co konkretnie i jak mają zrobić, gdyż często są bezradni. Pomoc psychologiczna dla dzieci, której brakuje
Pomoc specjalistyczna
Dostęp do specjalistów

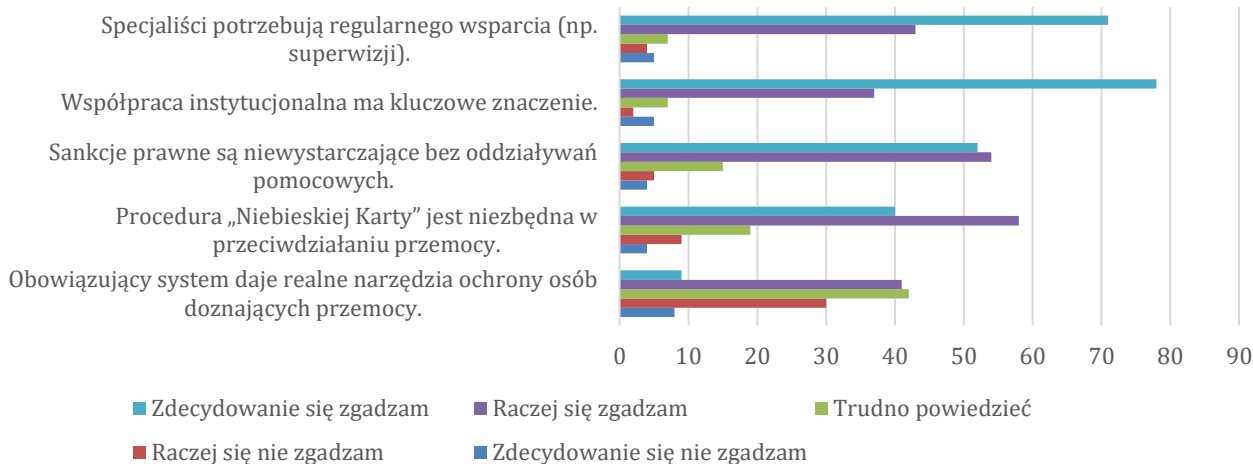
Usystematyzowane kategorie tematyczne: V.3.1. Według Pana/Pani jakie formy pomocy dla dzieci wymagają pilnego wzmocnienia na terenie Powiatu Brzeskiego?

Kategoria	Liczba wypowiedzi
Specjalistyczna pomoc psychologiczna / psychoterapia (w tym długofalowa)	21
Zwiększenie liczby specjalistów (psychologów, terapeutów, psychiatrów)	12
Zajęcia terapeutyczne, socjoterapeutyczne, świetlice środowiskowe	8
Interwencja kryzysowa / szybka, całodobowa pomoc	6
Wsparcie psychiatryczne	3
Terapia rodzinna / wsparcie dla rodzin	4
Profilaktyka i działania edukacyjne w szkołach	4
Praca z dziećmi stosującymi przemoc (agresorzy)	3
Rozwój infrastruktury / dostępność lokalna (placówki, transport)	3
Brak zdania / nie wiem	2

VI.1 PRZEKONANIA WOBEC PRZEMOCY

VI.2 PRZEKONANIA WOBEC SYSTEMU

VII.1 Czego najbardziej brakuje na poziomie gminy i wymagałoby uzupełnienia w obszarze przeciwdziałania przemocy?

Szkolenia

W mojej ocenie na poziomie gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy najbardziej brakuje spójnego, skoordynowanego systemu działań obejmującego zarówno profilaktykę, interwencję, jak i długofalowe wsparcie rodzin. Niewystarczająca jest dostępność specjalistycznej pomocy psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej, w szczególności dla dzieci i osób doznających przemocy. Brakuje również stałych programów oddziaływań wobec sprawców przemocy oraz narzędzi motywujących ich do udziału w terapii. Wymaga wzmocnienia współpracy między instytucjami oraz doprecyzowanie procedur reagowania na przemoc, tak aby działania były szybsze i bardziej skuteczne. Istotnym deficytem jest także niedostateczna liczba działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy.

Koordinacji między podmiotami

Ośrodków dla dzieci z problemami psychicznymi, agresywnymi

Programy wsparcia w wychodzeniu z impasu dla osób stosujących i doznających przemocy, zwłaszcza w kontekście dobra dzieci

Więcej godzin dla psychologów, terapeutów, specjalistów pracujących zarówno z ofiarami jak i sprawcami przemocy

Specjalistów

Jasnych instrukcji dla osób, które tego potrzebują. Wielu ludzi nie zdaje sobie sprawy, że może prosić o pomoc. Edukacja też jest ważna, ponieważ w pewien sposób może zachęcić tych ludzi do skorzystania z pomocy.

Stających punktów konsultacyjnych, szybkiej interwencji kryzysowej, lepszej koordynacji działań instytucji, lokalnych programów profilaktycznych, systematycznych szkoleń dla kadr, skutecznych działań informacyjnych dla mieszkańców, długofalowego wsparcia rodzin po zakończeniu procedur

Informacji o sposobach i miejscach pomocy

Współpracy między jednostkami, zbyt mało specjalistów

Więcej mieszkań chronionych o wyższym standardzie.

Współpracy i nagłaśniania ,że przemoc, to coś złego .zewnątrznych zajęć dla młodzieży razem z nauczycielami! Brakuje rzeczowych zajęć z osobami zajmującymi się taką pomocą, znającymi procedury.
Kierowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym
Stworzenie w brzegu świetlicy socjoterapeutycznej
Specjalistów psycholog dziecięcy
Miejsca schronienia, współpracy instytucji, akcji edukacyjnych
Ścisłej współpracy, miejsc udzielanej pomocy, szkoleń
Większa ilość terapeutów
Wsparcia specjalistów, specjalistów
Pomoc psychologiczna
Etatu w mgops- zatrudnienie specjalisty ds. Przemocy, środków na lokalne działania edukacyjne.
Informacji, realnej pomocy, anonimowości w małych społecznościach
Większa kadra w postaci pracownika socjalnego
Pomocy specjalistów w każdej gminie na miejscu
Nowatorskich rozwiązań i nowych osób, je stosujących.
Bezpłatna pomoc psychologiczna, nie kilka godzin w miesiącu tylko stały dostęp szczególnie dla dorosłych, punkty interwencji kryzysowej w każdej gminie,
Instytucji, które będą reagowały w sposób natychmiastowy
Podejmowanie działań edukacyjnych, szczególnie w placówkach szkolnych, służby zdrowia z zakresu problematyki przemocy domowej, zwiększona liczba środków finansowych na szkolenia osób bezpośrednio pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
Współpracy instytucjonalnej
Miejsc bezpiecznego schronienia, zintegrowanego całodobowego centrum wsparcia
Zwiększenie pomocy psychologicznej, warsztaty dla rodziców i dzieci, wsparcie superwizyjne
Dostępu do pomocy, superwizji.
Zatrudnienie ludzi, którzy naprawdę się chcą tym ,ająć, a nie koleśków dla ciepłej posadki
Specjalistów/ etatów dla specjalistów / lekarzy
Większy dostęp do darmowych porad prawniczych
Superwizji
Odpowiednich instytucji i chętnych ludzi do pomocy znających problem
Porad psychologicznych całkowicie darmowych dzięki czemu były by dostępne dla wszystkich i współpracy między specjalistami

Usystematyzowane kategorie tematyczne: VII.1 Czego najbardziej brakuje na poziomie gminy i wymagałoby uzupełnienia w obszarze przeciwdziałania przemocy?

Kategoria	Liczba wypowiedzi
Szybki dostęp do specjalistów	28
Inne / niezaklasyfikowane	23
Szkoła: procedury, szkolenia, interwencja	9
Świetlice / socjoterapia / wsparcie dienne	6
Wsparcie rodziców / warsztaty	5
Praca z dziećmi agresywnymi/osobami stosującymi przemoc	3

VII.2 Czego najbardziej brakuje na poziomie powiatu i wymagałoby uzupełnienia w obszarze przeciwdziałania przemocy?
Szkolenia
Brakuje rozwiniętej oferty długoterminowej pomocy, w tym terapii rodzinnej, systemowej, grup wsparcia oraz programów dla dzieci – ofiar przemocy. Wymaga wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalna oraz mechanizmy monitorowania skuteczności podejmowanych działań. Istotnym deficytem jest również ograniczona dostępność miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej i formach bezpiecznego schronienia.
Ośrodków
Programy wsparcia w wychodzeniu z impasu dla osób stosujących i doznających przemocy, zwłaszcza w kontekście dobra dziecka
Więcej kampanii
Jasnych instrukcji dla osób, które tego potrzebują. Wielu ludzi nie zdaje sobie sprawy, że może prosić o pomoc. Edukacja też jest ważna, ponieważ w pewien sposób może zachęcić tych ludzi do skorzystania z pomocy.
Spójnej koordynacji działań między gminami, programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, stałego dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i prawnego, monitoringu skuteczności podejmowanych działań, systematycznych szkoleń dla profesjonalistów, długofalowego finansowania programów przeciwdziałania przemocy, skutecznej promocji dostępnych form pomocy
Informacji o sposobach i miejscach pomocy
Współpracy między jednostkami, zbyt mało specjalistów
Trudno powiedzieć.
Więcej mieszkań chronionych o wyższym standardzie.
Ośrodek interwencji kryzysowej
Pracowników socjalnych
Żadnych urzędników, pomoc w przychodniach lekarskich, pielęgniarki środowiskowe, psycholog w każdej szkole, cały dzień a nie raz w tygodniu
Współpracy instytucji, dostępności pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy, kampanii informacyjnej
Braków kadrowych i finansowych, szkoleń , miejsc całodobowej pomocy , specjalistycznych ośrodków wsparcia
Większa ilość terapeutów
Wsparcia specjalistów, specjalistów
Pomoc psychologiczna
Dostępności do możliwości wsparcia osób doznających przemocy
Marketingu czyli informacji o instytucjach i sposobach zgłaszania przemocy, anonimowość tych procedur i zapewnienia bezpieczeństwa(izolacji) od osób stosujących przemoc. Papierologia zastępuje realną potrzebę pomocy. Czas działa na niekorzyść pokrzywdzonego. Słaby wywiad i znajomość sytuacji.
Większa kadra w postaci pracownika socjalnego
Organizacji, komunikacji między instytucjami
Nowatorskich rozwiązań i nowych osób, je stosujących.
Dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej, dostęp do bezpłatnej pomocy psychiatrycznej
Miejsz gdzie osoba, która ulega przemocy będzie mogła otrzymać natychmiastową pomoc.
Podejmowanie działań edukacyjnych, współpraca z innymi jst w ramach tworzenia, wchodzenia w porozumienie w zakresie dostępności schronienia dla odp
Brak specjalistów
Miejsz bezpiecznego schronienia, zintegrowanego całodobowego centrum wsparcia dla pokrzywdzonych

Zwiększenie pomocy psychologicznej, warsztaty dla rodziców i dzieci, wsparcie superwizyjne, ulepszenie współpracy z sądem rodzinnym i policją(braki kadrowe w policji zaburzają prace grup diagnostyczno-pomocowych)

Współpraca

Usystematyzowane kategorie tematyczne: VII.2 Czego najbardziej brakuje na poziomie powiatu i wymagałoby uzupełnienia w obszarze przeciwdziałania przemocy?

Kategoria	Liczba wskazań
Szkolenia	78
Wsparcie psychologiczne dla specjalistów	60
Konsultacje eksperckie	57
Superwizja	48
Materiały metodyczne	35
specjalistyczne materiały diagnostyczne	1

VII.3 Jakich kompetencji najbardziej Pan/Pani potrzebuje dla siebie by czuć się pewniej i kompetentniej w obszarze przeciwdziałania przemocy?

Wartość	Liczba
Rozpoznawanie przemocy psychicznej	73
Praca z osobami stosującymi przemoc	28
Praca z osobami doznającymi przemocy	50
Praca z dziećmi	36
Ocena ryzyka zagrożenia	55
Znajomość przepisów prawa	54

**VII.4 JAKIE FORMY WSPARCIA BYŁYBY DLA PANA/PANI NAJBARDZIEJ POMOCNE?131
ODPOWIEDZI**

Wartość	Liczba
Szkolenia	78
Superwizja	48

Konsultacje eksperckie	57
Materiały metodyczne	35
Wsparcie psychologiczne dla specjalistów	60
Inne	
Specjalistyczne materiały diagnostyczne	1

VIII. Inne uwagi, refleksje lub rekomendacje 24 odpowiedzi
Nadmierne prowadzenie dokumentacji w procedurze NK,
Brak realnych sankcji - samo założenie NK nie oznacza natychmiastowych konsekwencji dla sprawcy * ofiary często czują, że nic się nie dzieje * zbyt mała częstotliwość spotkań dzielnicowych ze sprawcą przemocy * niewystarczająca ochrona ofiary * trudności w zamknięciu NK ograniczona skuteczność wobec manipulacji - procedura nie zawsze sobie radzi z przemocą psychiczną lub ekonomiczną.
Niech w każdej szkole będzie cały dzień pielęgniarka i psycholog a nie kolejni urzędnicy
Brak gratyfikacji, motywacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego na wpływ na niskie zaangażowanie uczestników. Nie angażują się w działania, szkolenia itp.
Należy wprowadzić karalność dla osób nie wykonujących orzeczenia Sądu, szczególnie w obszarze prawa rodzinnego.
Przemoc to bardzo trudny obszar. Instytucje oświatowe nie chcą zakładać niebieskiej karty, ponieważ nie chcą mieć problemów. Dzieci - ofiary przemocy muszą same radzić sobie z problemem.
Największym problemem jest niechęć do zgłaszania problemu , obawa przed uruchomieniem procedur

ANALIZA WYNIKÓW ANKIETY

Badanie objęło 131 specjalistów reprezentujących różne instytucje systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Zróżnicowanie ról zawodowych oraz doświadczenia respondentów pozwala traktować uzyskane odpowiedzi jako ekspercką ocenę funkcjonowania systemu z perspektywy praktyki operacyjnej. Należy jednak uwzględnić, że wyniki mają charakter jakościowy i diagnostyczny – nie stanowią statystycznie reprezentatywnego obrazu wszystkich instytucji.

II. Skala i charakter zjawiska przemocy domowej

Specjaliści zgodnie wskazują, że przemoc domowa stanowi istotny i trwały problem społeczny w powiecie. W codziennej praktyce zawodowej najczęściej obserwowane są przypadki przemocy psychicznej i fizycznej, zaniedbań oraz przemocy rówieśniczej. Zwracano również uwagę na powtarzalność schematów przemocy oraz jej wielopokoleniowy charakter.

III. Przyczyny i uwarunkowania przemocy

Respondenci wskazują na wieloczynnikowy charakter przemocy domowej, obejmujący uzależnienia, problemy emocjonalne, trudności finansowe, zaburzenia relacyjne oraz powielanie wzorców przemocy z dzieciństwa. Odpowiedzi podkreślają złożoność zjawiska i konieczność łączenia oddziaływań terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych.

IV. Zgłaszanie przemocy i procedury

Specjaliści podkreślają znaczenie procedury „Niebieskiej Karty”, jednocześnie wskazując na potrzebę usprawnienia organizacyjnego, skrócenia czasu reakcji oraz wzmocnienia ciągłości działań po uruchomieniu procedury. W odpowiedziach pojawia się potrzeba lepszej koordynacji instytucjonalnej oraz wyraźniejszych standardów współpracy.

V. Bariery w ujawnianiu przemocy

Do najczęściej wskazywanych barier należą: strach przed OSP, wstyd, zależność finansowa, obawa przed rozpadem rodziny oraz brak zaufania do instytucji. Wskazuje to, że problem ujawniania przemocy ma charakter zarówno psychologiczny, jak i strukturalny.

VI–IX. Praca z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą

Praca z dziećmi doświadczającymi przemocy

Najczęściej wskazywaną potrzebą jest zwiększenie dostępności specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci oraz skrócenie czasu oczekiwania na terapię. W odpowiedziach podkreślano brak stałych, długofalowych form wsparcia.

Praca z osobami stosującymi przemoc

Specjaliści wskazują na potrzebę rozwinięcia oddziaływań korekcyjno-terapeutycznych, w tym pracy z dziećmi i młodzieżą przejawiającą zachowania agresywne. Podkreślano, że koncentracja wyłącznie na osobach doznających przemocy nie eliminuje źródła problemu.

Praca z rodzinami

Wskazywano na potrzebę terapii rodzinnej, warsztatów dla rodziców oraz wsparcia w zakresie kompetencji wychowawczych. Podkreślano znaczenie pracy z całym systemem rodzinnym.

Działania środowiskowe i profilaktyczne

Respondenci wskazywali na niedostateczny rozwój świetlic socjoterapeutycznych, zajęć terapeutycznych oraz alternatywnych form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży.

X. Potrzeby i braki systemowe (poziom gminy i powiatu)

W odpowiedziach wskazywano na niedobór kadry specjalistycznej, brak placówek specjalistycznych, długi czas oczekiwania na pomoc oraz ograniczoną dostępność usług w mniejszych miejscowościach.

XI. Poglądy specjalistów – funkcjonowanie systemu

Specjaliści podkreślają potrzebę usprawnienia współpracy międzyinstytucjonalnej, wypracowania jasnych standardów działania oraz organizacji wspólnych szkoleń. Wskazują na konieczność większej spójności systemu.

XII. Przekonania specjalistów wobec przemocy domowej

Respondenci wykazują wysoką świadomość złożoności zjawiska przemocy, w tym trudności w rozpoznawaniu przemocy psychicznej. Wskazuje to na profesjonalne podejście do problemu oraz gotowość do dalszego rozwoju kompetencji.

XIII. Potrzeby specjalistów – warunki skutecznego reagowania

Najczęściej wskazywane potrzeby obejmują szkolenia specjalistyczne, superwizję, wsparcie merytoryczne oraz większe zasoby organizacyjne. Podkreślano znaczenie wsparcia dla kadry w celu zapobiegania wypaleniu zawodowemu.

XIV. Uwagi końcowe

Wypowiedzi otwarte potwierdzają konieczność rozwoju dostępnej, stabilnej i długofalowej pomocy dla dzieci oraz rodzin dotkniętych przemocą, a także potrzebę wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalnej i zasobów systemowych.

WNIOSKI

Przemoc domowa jest przez specjalistów postrzegana jako istotny i trwały problem społeczny na terenie powiatu, mający charakter powtarzalny i często wielopokoleniowy. W praktyce zawodowej dominują przypadki przemocy psychicznej i fizycznej oraz zaniedbań, przy jednoczesnym nasileniu problemów przemocy rówieśniczej w środowisku szkolnym.

W perspektywie specjalistów zjawisko przemocy ma charakter wieloczynnikowy i wynika z nakładania się problemów uzależnień, trudności emocjonalnych, deficytów wychowawczych oraz niekorzystnych wzorców rodzinnych.

Procedury reagowania na przemoc funkcjonują, jednak ich skuteczność jest ograniczana przez niedostateczne zaplecze specjalistyczne oraz wydłużony czas oczekiwania na pomoc. Najpoważniejszą luką systemową jest niewystarczająca dostępność specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci, w szczególności tych doświadczających przemocy lub traumy.

Niedobór kadry specjalistycznej oraz ograniczona liczba placówek terapeutycznych wpływają na przeciążenie systemu i utrudniają zapewnienie ciągłości wsparcia. Profilaktyka środowiskowa oraz działania socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży są niewystarczająco rozwinięte w stosunku do zgłaszanych potrzeb.

System wsparcia wymaga wzmocnienia działań wobec osób stosujących przemoc, w tym dzieci i młodzieży przejawiających zachowania agresywne. Bariery w ujawnianiu przemocy mają charakter psychologiczny i strukturalny, a ich ograniczenie wymaga budowania zaufania do instytucji oraz realnej dostępności pomocy.

W percepcji specjalistów współpraca międzyinstytucjonalna funkcjonuje, jednak wymaga dalszej standaryzacji, usprawnienia przepływu informacji oraz wypracowania spójnych procedur działania. W ocenie respondentów wzmocnienie kompetencji oraz

wsparcie specjalistów (szkolenia, superwizja, konsultacje) stanowi warunek zwiększenia skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy.

REKOMENDACJE

1. Wzmocnienie dostępności specjalistycznej pomocy dla dzieci i młodzieży

- Zwiększenie liczby godzin wsparcia psychologicznego i psychoterapeutycznego dla dzieci doświadczających przemocy oraz będących jej świadkami.
- Rozszerzenie dostępu do psychiatrii dziecięcej oraz konsultacji specjalistycznych.
- Skrócenie czasu oczekiwania na pomoc poprzez zwiększenie zasobów kadrowych lub kontraktowanie usług zewnętrznych.
- Rozwój stałych, długofalowych programów terapeutycznych dla dzieci z doświadczeniem traumy.

2. Rozwój środowiskowych i profilaktycznych form wsparcia

- Tworzenie i wzmocnianie świetlic socjoterapeutycznych oraz placówek wsparcia dziennego.
- Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach dotyczących bezpiecznych relacji, przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.
- Organizacja zajęć terapeutycznych i korekcyjnych dla dzieci przejawiających zachowania agresywne.
- Wspieranie alternatywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

3. Wzmocnienie działań wobec osób stosujących przemoc

- Rozszerzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.
- Wprowadzenie oddziaływań terapeutycznych dla nieletnich przejawiających zachowania agresywne
- Integracja działań korekcyjnych z terapią uzależnień oraz wsparciem psychologicznym.

4. Wsparcie rodzin i rozwój kompetencji wychowawczych

- Rozwój terapii rodzinnej jako elementu systemowego wsparcia.

- Organizacja warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze i umiejętności radzenia sobie z konfliktem.
- Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin w kryzysie.

5. Usprawnienie systemu reagowania i współpracy międzyinstytucjonalnej

- Wypracowanie i wdrożenie jasnych standardów współpracy międzyinstytucjonalnej (szkoły, OPS, PCPR, Policja, sąd, ochrona zdrowia).
- Organizacja cyklicznych szkoleń międzyinstytucjonalnych dotyczących procedur reagowania.
- Usprawnienie przepływu informacji i koordynacji działań w ramach zespołów interdyscyplinarnych.
- Wzmocnienie działań interwencyjnych zapewniających szybką reakcję w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

6. Zwiększenie dostępności terytorialnej pomocy

- Rozwój punktów konsultacyjnych i interwencyjnych dostępnych w różnych częściach powiatu, rozwój działań w ramach OIK
- Zapewnienie rozwiązań organizacyjnych ułatwiających dostęp do pomocy osobom z mniejszych miejscowości.

7. Wzmocnienie kompetencji i wsparcia kadry systemu

- Zapewnienie specjalistom dostępu do szkoleń podnoszących kwalifikacje w zakresie pracy z traumą, przemocą psychiczną i przemocą wobec dzieci.
- Wprowadzenie regularnej superwizji dla osób pracujących z rodzinami dotkniętymi przemocą.
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla kadry w celu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

6. ANALIZA ANKIETY DIAGNOSTYCZNEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW POWIATU BRZESKIEGO

CHARAKTERYSTYKA I STRUKTURA NARZĘDZIA BADAWCZEGO

Badanie przeprowadzono z wykorzystaniem anonimowej, standaryzowanej ankiety skierowanej do mieszkańców powiatu. Ankieta miała charakter diagnostyczny i służyła rozpoznaniu: postrzegania skali zjawiska, doświadczeń mieszkańców, poziomu wiedzy o systemie wsparcia, barier w ujawnianiu przemy, postaw społecznych oraz oczekiwań wobec działań profilaktycznych i pomocowych.

Kwestionariusz został podzielony na siedem bloków tematycznych, umożliwiających wielowymiarową analizę problemu.

I. Postrzeżenie skali zjawiska przemy domowej

Blok obejmował pytania dotyczące występowania przemy na terenie powiatu oraz oceny jej skali. Jego celem było określenie poziomu świadomości społecznej i postrzegania zjawiska jako problemu lokalnego.

II. Formy i przyczyny przemy domowej

Część ta dotyczyła najczęściej występujących form przemy (m.in. psychicznej, fizycznej, ekonomicznej, seksualnej) oraz postrzeganych przyczyn zjawiska (np. alkohol, uzależnienia, problemy finansowe, trudności emocjonalne, doświadczenia z dzieciństwa). Pozwala ona zidentyfikować dominujące w świadomości mieszkańców czynniki ryzyka.

III. Doświadczenia i obserwacje mieszkańców

Najbardziej rozbudowany blok obejmował pięć obszarów:

- A) kontakty z przemocą w otoczeniu,
- B) bycie świadkiem przemy i reakcje na nią,
- C) osobiste doświadczenia przemy oraz relację z osobą stosującą przemoc,
- D) zgłaszanie przemy i ocenę uzyskanej pomocy,
- E) wpływ doświadczeń na postrzeżenie problemu.

Część ta umożliwia analizę zjawiska w wymiarze indywidualnym i społecznym oraz identyfikację barier w korzystaniu z pomocy.

IV. Wiedza o systemie przeciwdziałania przemocy

Blok badał poziom orientacji mieszkańców w zakresie dostępnych instytucji i form wsparcia oraz ocenę skuteczności działań informacyjnych i pomocowych.

V. Bariery w ujawnianiu przemocy

Pytania dotyczyły przyczyn niezgłaszania przemocy, takich jak strach, wstyd, zależność finansowa, brak wiary w skuteczność instytucji czy obawa przed rozpadem rodziny. Wyniki tej części stanowią podstawę do planowania działań redukujących bariery psychologiczne i społeczne.

VI. Postawy i przekonania wobec przemocy domowej

Część normatywna obejmowała ocenę stwierdzeń dotyczących m.in. prywatnego charakteru przemocy, odpowiedzialności OSP, przemocy psychicznej, kar fizycznych wobec dzieci czy reagowania świadków. Pozwala ona zidentyfikować utrwalone stereotypy i poziom społecznej akceptacji przemocy.

VII. Profilaktyka i działania w powiecie

Ostatni blok miał charakter strategiczny. Dotyczył oceny dotychczasowych działań, wskazania priorytetów profilaktycznych, grup wymagających wsparcia, form pomocy do wzmocnienia oraz kierunków rozwoju programu. Stanowi on bezpośrednią podstawę do formułowania celów operacyjnych programu.

GRAFICZNE WYNIKI ANKIETY DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU

1. Gmina zamieszkania

KATEGORIA	PROCENT (%)
BRZEG	43,14 %
LUBSZA	17,65 %
SKARBIMIERZ	15,69 %
LEWIN BRZESKI	9,80 %
GRODKÓW	7,84 %
OLSZANKA	5,88 %
RAZEM	100 %

2. Płeć

KATEGORIA	PROCENT (%)
KOBIETA	72,55 %
MĘŻCZYŻNA	25,49 %
WOŁĘ NIE ODPOWIADAĆ	1,96 %
RAZEM	100 %

3. Wiek

KATEGORIA	PROCENT (%)
18–29 LAT	29,41 %
30–44 LATA	33,33 %
45–59 LAT	33,33 %
60 LAT I WIĘCEJ	3,92 %
RAZEM	100 %

4. Wykształcenie

KATEGORIA	PROCENT (%)
WYŻSZE	52,94 %
ŚREDNIE	37,25 %
ZASADNICZE ZAWODOWE / BRANŻOWE	9,80 %
RAZEM	100 %

5. Status zawodowy

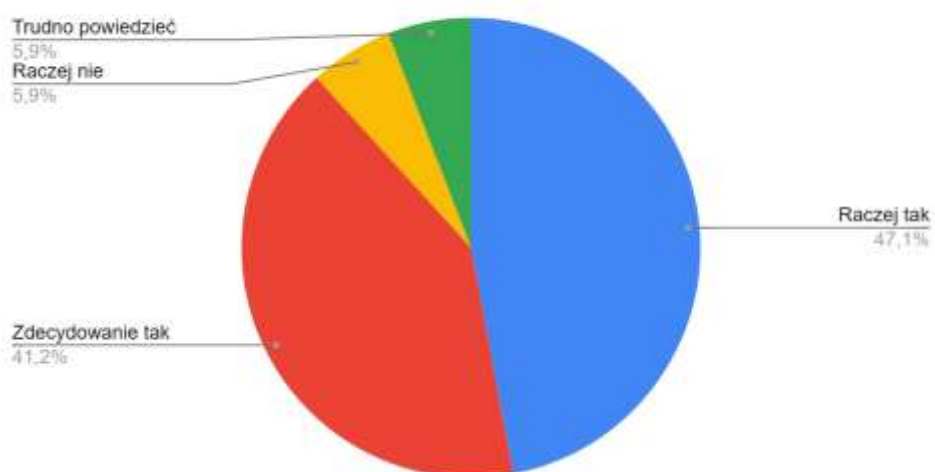
KATEGORIA	PROCENT (%)
OSOBA PRACUJĄCA	86,27 %
UCZEŃ / STUDENT	9,80 %
EMERYT / RENCISTA	1,96 %
OSOBA BEZROBOTNA	1,96 %

RAZEM	100 %
--------------	-------

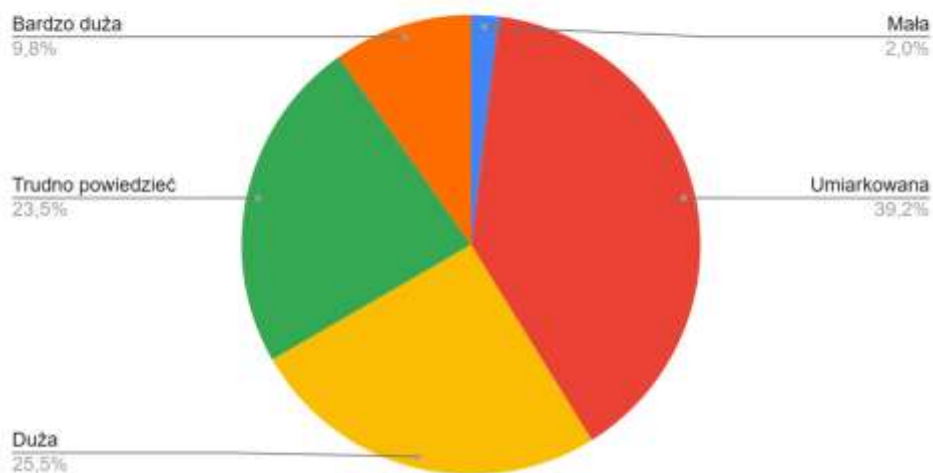
6. Wielkość miejscowości zamieszkania

KATEGORIA	PROCENT (%)
WIOSKA	50,98 %
MIASTO POWYŻEJ 10 TYS. MIESZKAŃCÓW	37,25 %
MIASTO DO 10 TYS. MIESZKAŃCÓW	11,76 %
RAZEM	100 %

I.1. Czy Pana/Pani zdaniem przemoc domowa występuje na terenie powiatu?

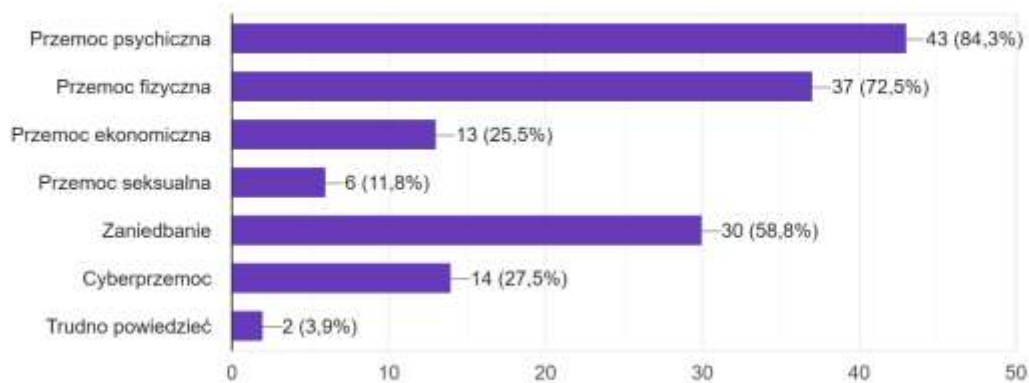

I.2. Jak ocenia Pan/Pani skalę problemu przemocy domowej w powiecie?

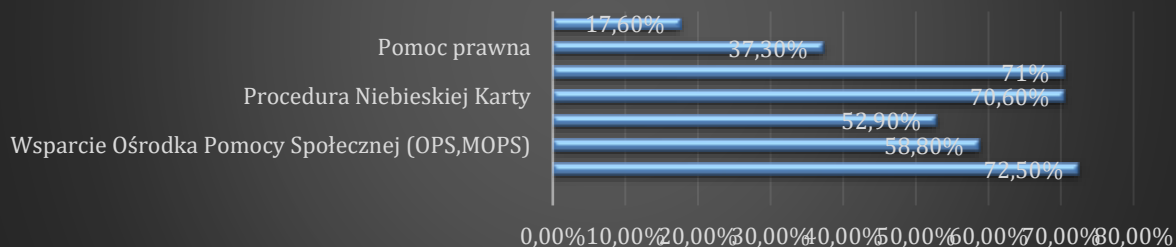

II.1. Jakie formy przemocy domowej występują Pana/Pani zdaniem najczęściej? (wybierz max.3)

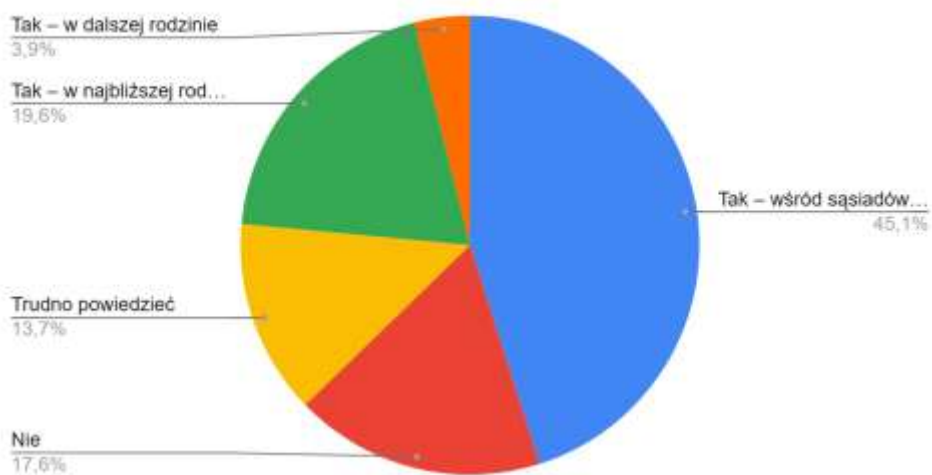
51 odpowiedzi

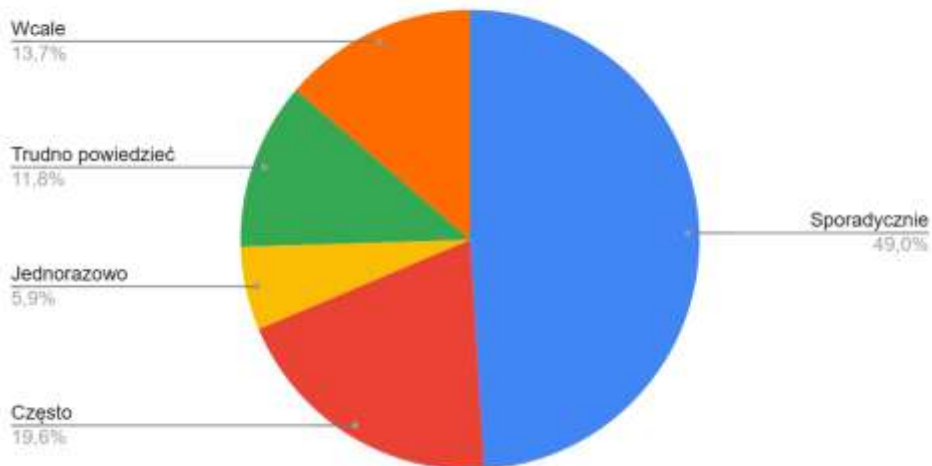
I.2. Jakie są Pana/Pani zdaniem najczęstsze przyczyny przemocy domowej? (wybierz max.3)

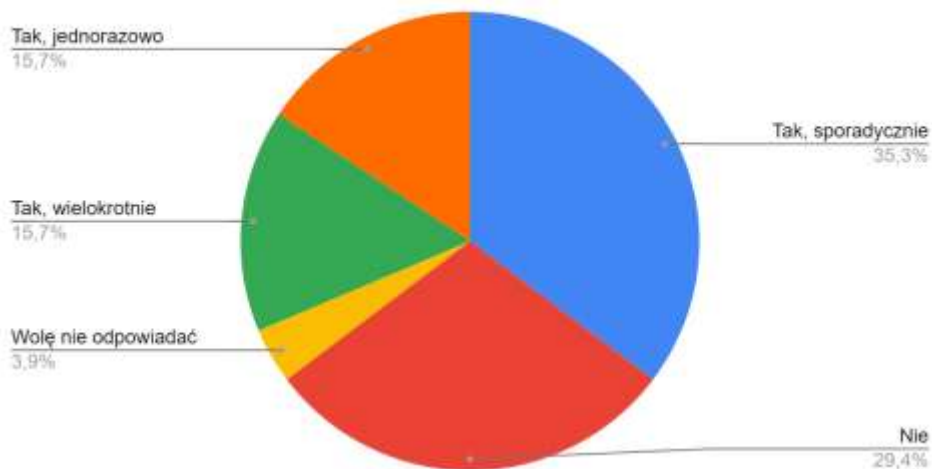
III.A.1. Czy zna Pan/Pani osobiście przypadki przemocy domowej w swoim otoczeniu (rodzina, sąsiedzi, znajomi)?

III.A.2. Jak często w ostatnich 12 miesiącach spotkał/a się Pan/Pani z informacjami o przemyśle domowej w swoim otoc...

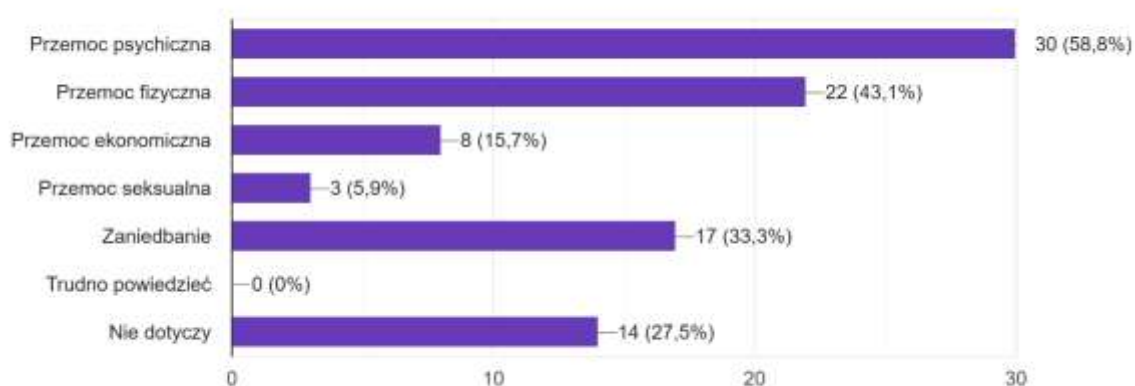

III.B.1. Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani bezpośrednim świadkiem przemyśle domowej?

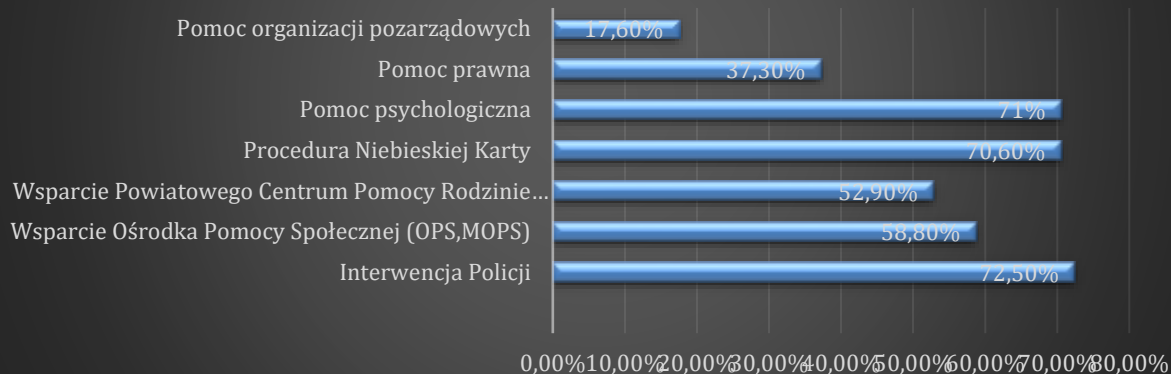

III.B.2. Jeśli był/a Pan/Pani świadkiem przemocy, jakiej formy dotyczyła ta sytuacja?

51 odpowiedzi

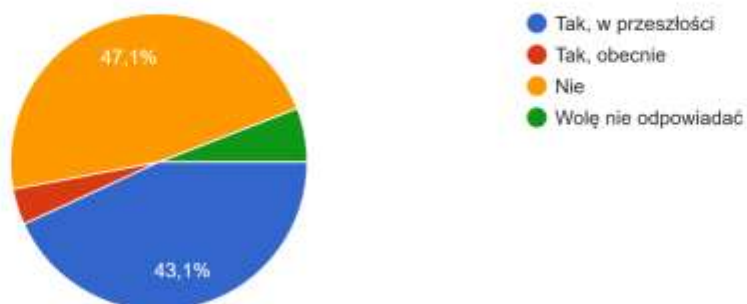

III.B.3. Czy w takiej sytuacji podjął/a Pan/Pani jakąkolwiek reakcję?

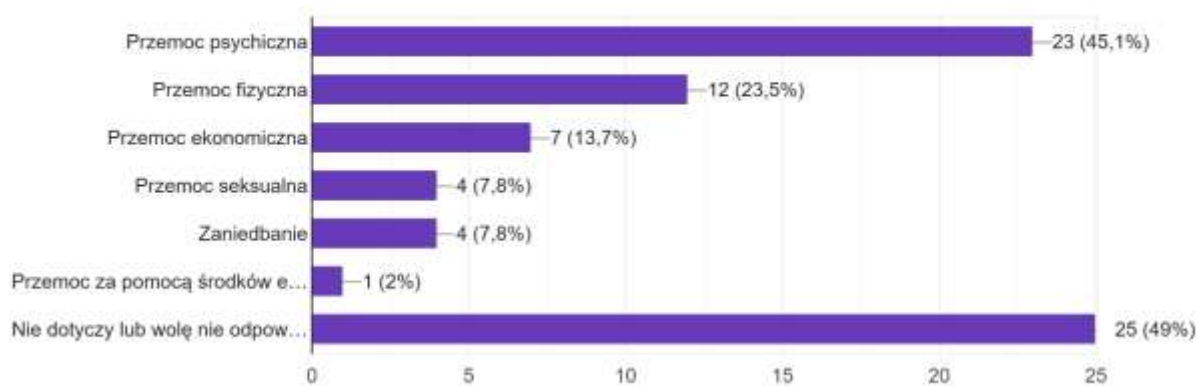
III.C.1. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/Pani przemocy domowej?

51 odpowiedzi

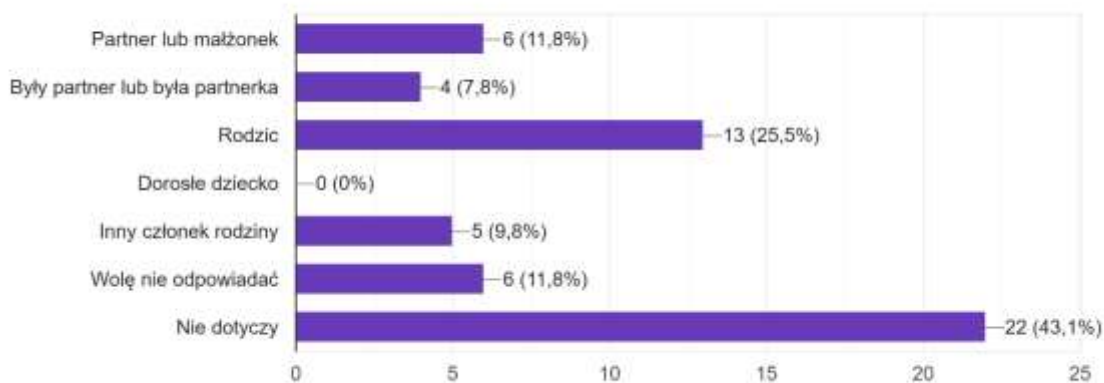
III.C.2. Jakiej formy przemocy Pan/Pani doświadczył/a?

51 odpowiedzi

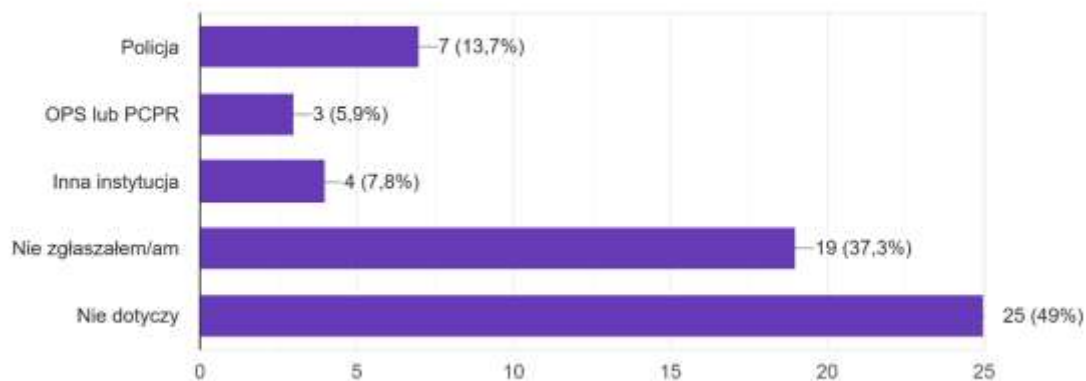
III.C.3. Kto był osobą stosującą przemoc?

51 odpowiedzi

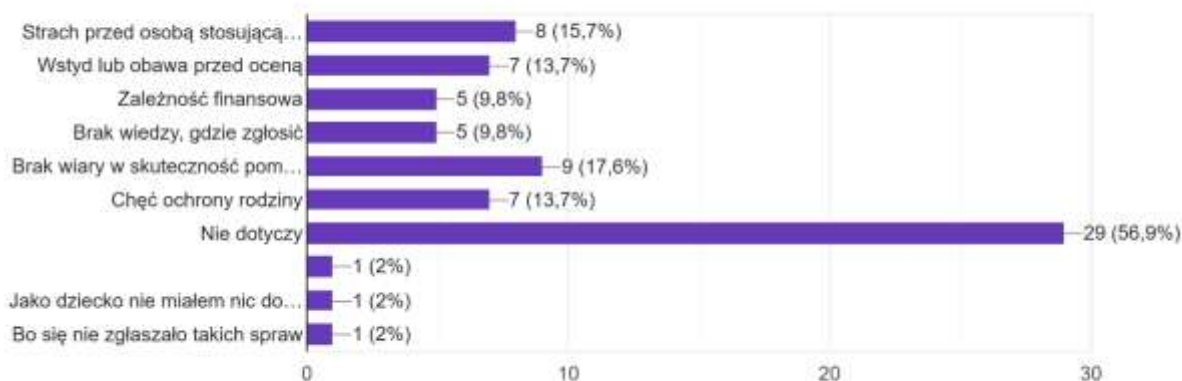
III.D.1. Czy zgłaszał/a Pan/Pani doświadczaną przemoc jakiegokolwiek instytucji?

51 odpowiedzi

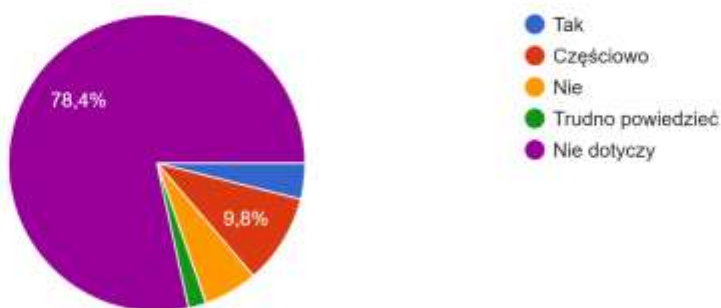
III.D.2. Jeśli przemoc nie została zgłoszona, jakie były powody niezgłoszenia?

51 odpowiedzi

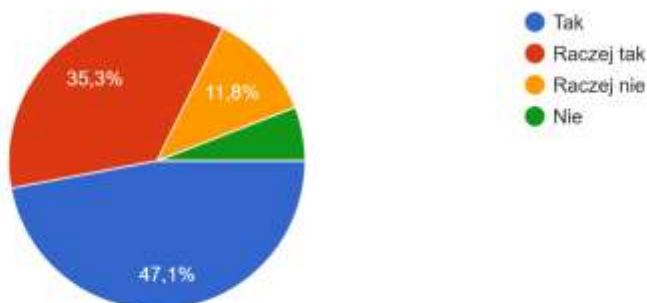
III.D.3. Czy po zgłoszeniu przemoc uzyskała pomoc była wystarczająca?

51 odpowiedzi

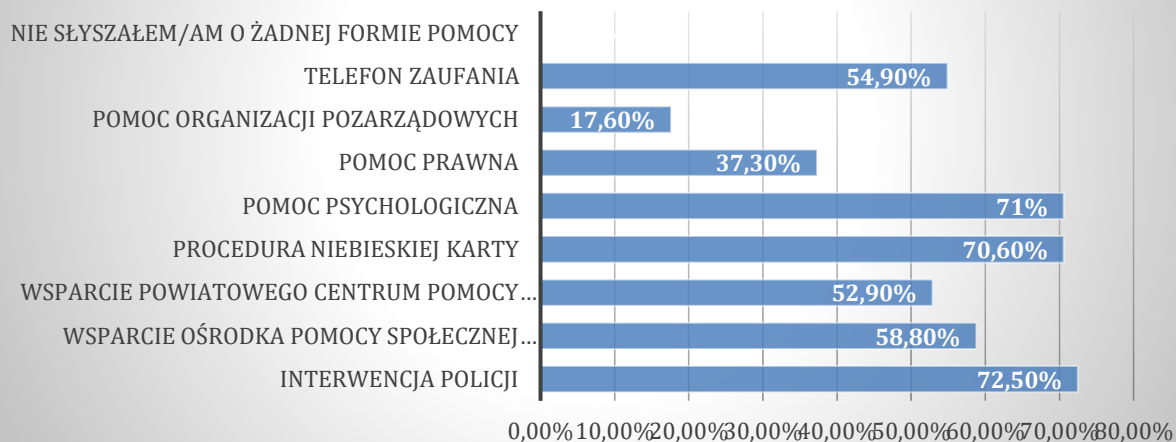

IV.1. Czy wie Pan/Pani, gdzie można uzyskać pomoc w przypadku przemoc domowej na terenie powiatu?

51 odpowiedzi

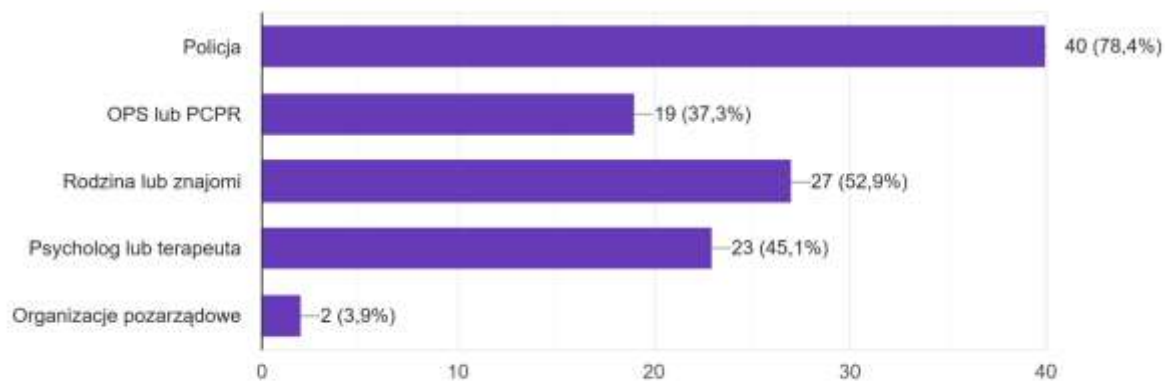

IV.2. O jakich formach pomocy Pan/Pani słyszał/a?

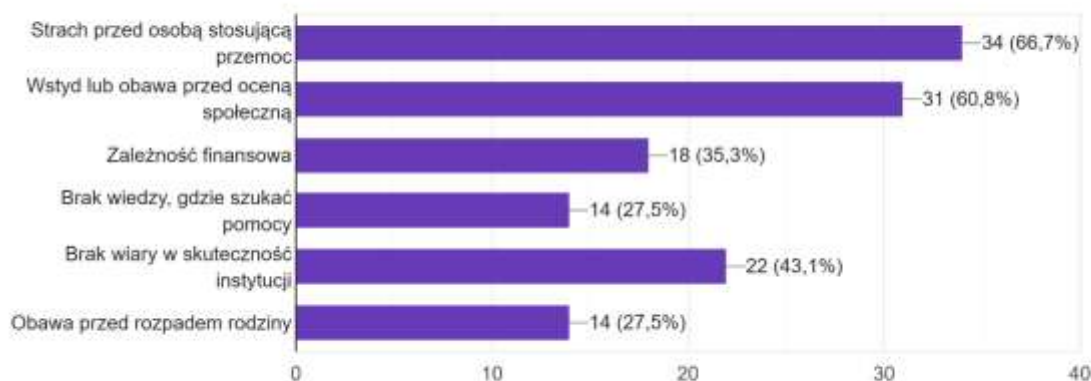
IV.3. Do jakiej instytucji Pana/Pani zdaniem najczęściej zwracają się osoby doznające przemocy? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

51 odpowiedzi

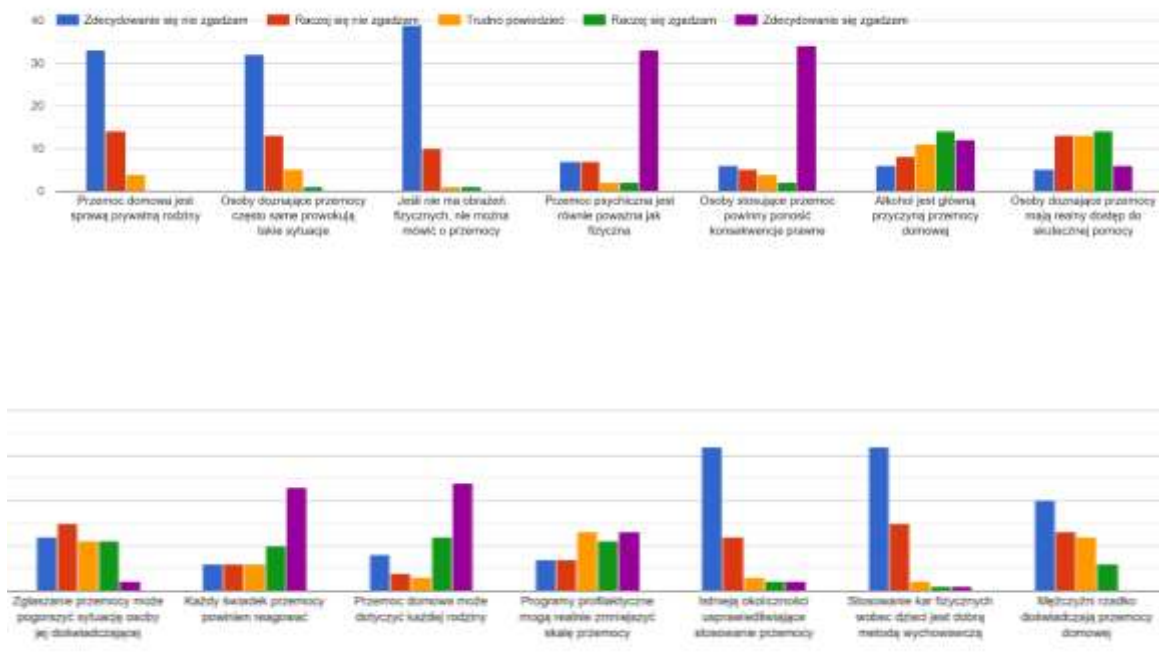

V.1. Jakie są główne powody niezgłaszania przemocy domowej? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

51 odpowiedzi

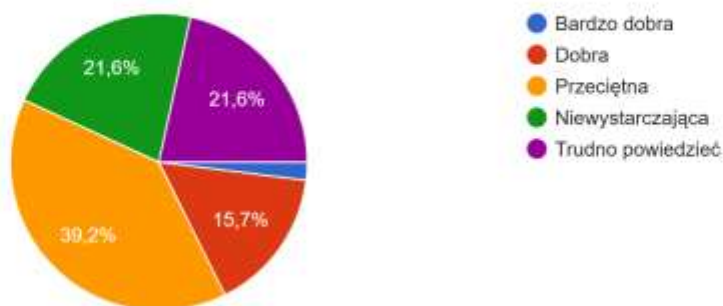

VI. Proszę ocenić w jakim stopniu się Pan/Pani zgadza z poniższymi stwierdzeniami

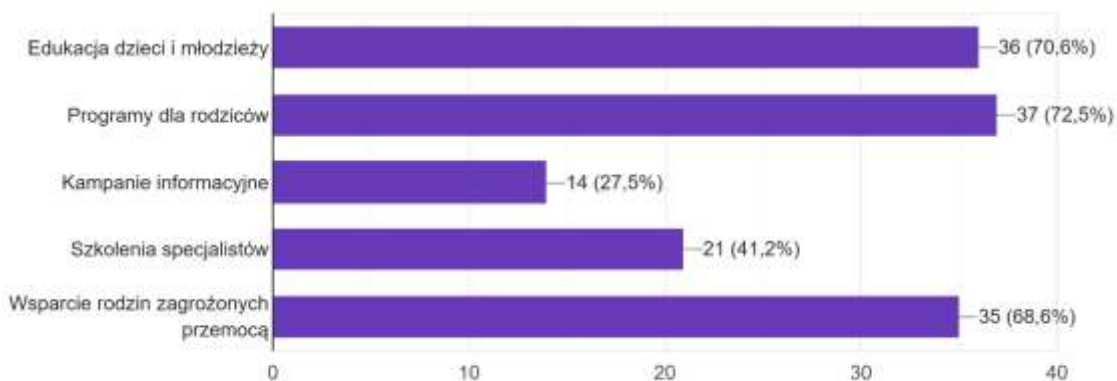
VII.1. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność działań podejmowanych obecnie w powiecie?

51 odpowiedzi

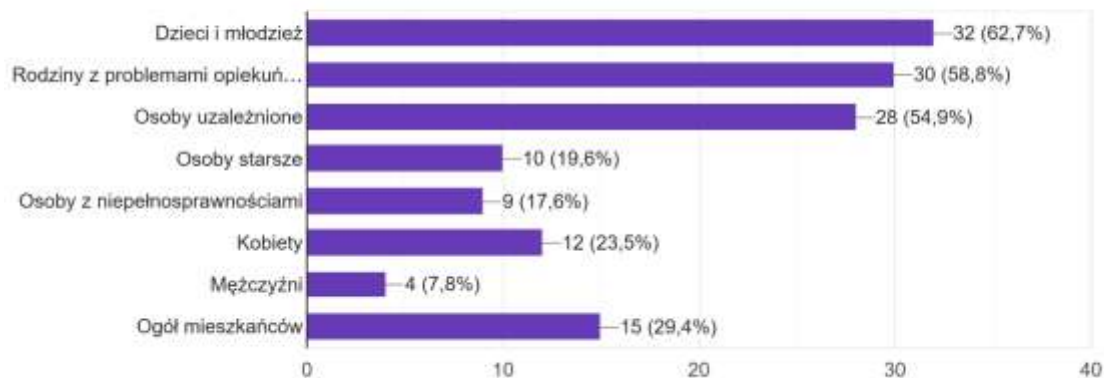
VII.2. Jakie działania profilaktyczne powinny być priorytetowe w powiecie? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

51 odpowiedzi

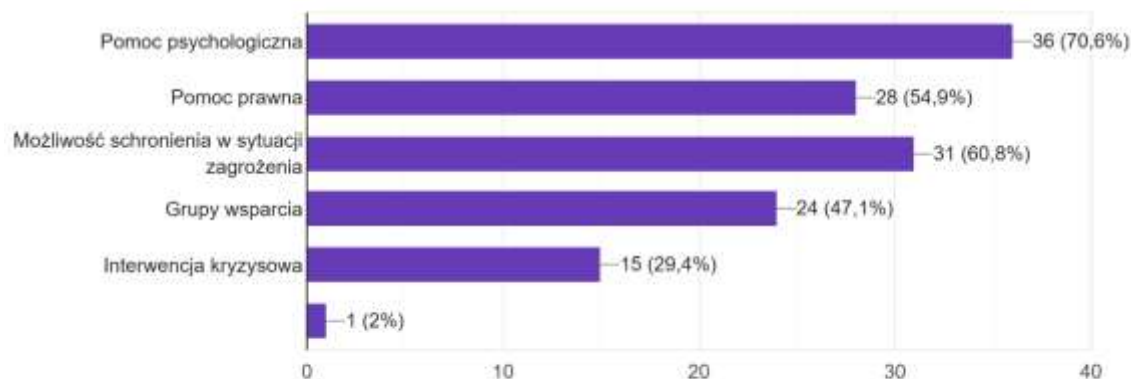
VII.3. Które grupy mieszkańców powinny być objęte szczególnymi działaniami profilaktycznymi? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

51 odpowiedzi

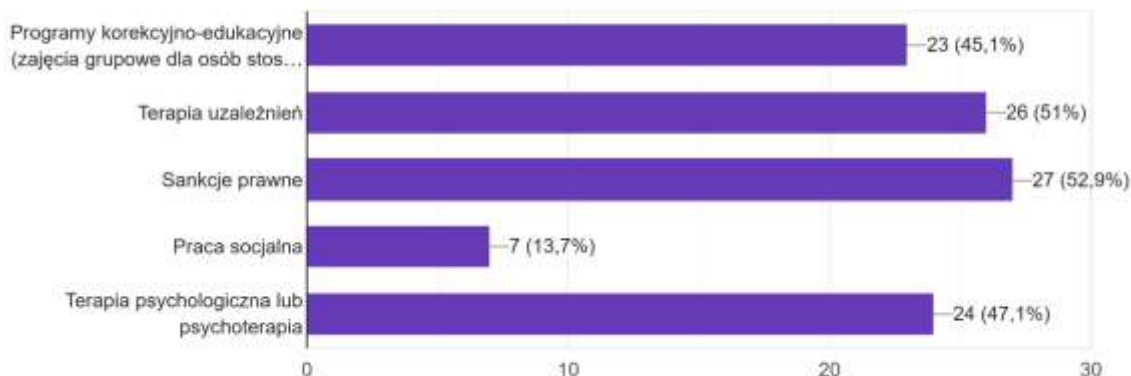
VII.4. Jakie formy pomocy dla osób doznających przemocy należy wzmocnić? (maksymalnie 3 odpowiedzi)

51 odpowiedzi

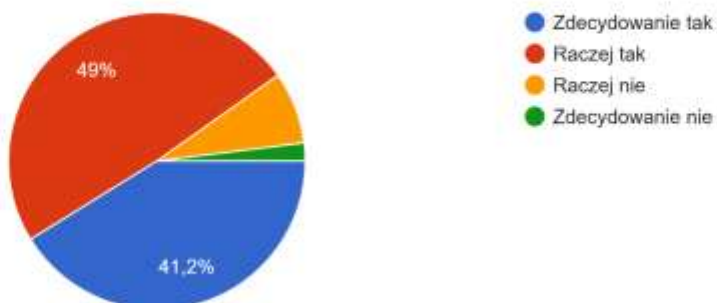
VII.5. Jakie działania wobec osób stosujących przemoc należy intensyfikować? (maksymalnie 2 odpowiedzi)

51 odpowiedzi

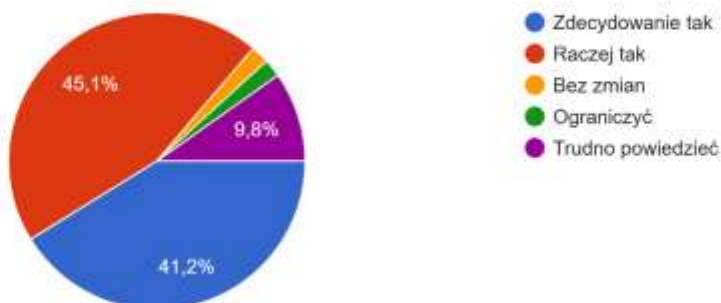
VII.6. Czy byłby/byłaby Pan/Pani skłonny/a zgłosić podejrzenie przemocy domowej?

51 odpowiedzi

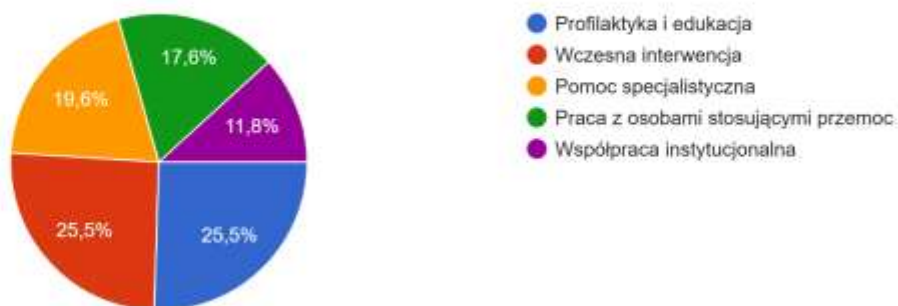
VII.7. Czy w kolejnym okresie realizacji programu powiatowego należy zwiększyć zakres działań?

51 odpowiedzi

VII.8. Który kierunek rozwoju programu uważa Pan/Pani za najważniejszy?

51 odpowiedzi

ANALIZA WYNIKÓW ANKIETY

Badanie zostało przeprowadzone na próbie 51 mieszkańców powiatu. Należy podkreślić, że liczebność próby ma charakter ograniczony i nie pozwala na traktowanie wyników jako reprezentatywnych statystycznie dla całej populacji powiatu. Badanie ma charakter diagnostyczny i kierunkowy – jego celem było rozpoznanie tendencji, postaw i doświadczeń społecznych, a nie precyzyjne oszacowanie skali zjawiska.

Struktura próby (przewaga kobiet oraz osób w wieku produkcyjnym) może wpływać na sposób postrzegania problemu, w szczególności w zakresie doświadczeń przemocy oraz oceny systemu wsparcia. W związku z tym wyniki należy interpretować jako obraz percepcji aktywnej części społeczności lokalnej.

Pomimo wskazanych ograniczeń, uzyskane dane dostarczają istotnych informacji jakościowych oraz pozwalają zidentyfikować kluczowe obszary wymagające działań systemowych.

I. Postrzeganie skali zjawiska przemocy domowej

Zdecydowana większość respondentów dostrzega występowanie przemocy domowej na terenie powiatu oraz ocenia jej skalę jako co najmniej umiarkowaną.

II. Formy i przyczyny przemocy domowej

Najczęściej wskazywane formy przemocy to przemoc psychiczna i fizyczna. Wśród wskazywanych przyczyn dominują: nadużywanie alkoholu, problemy emocjonalne, trudności finansowe oraz brak umiejętności rozwiązywania konfliktów.

III. Doświadczenia i obserwacje mieszkańców

Kontakty z przemocą i bycie świadkiem

Znaczna część respondentów deklaruje znajomość przypadków przemocy w swoim otoczeniu oraz doświadczenie bycia jej świadkiem.

Doświadczenie przemocy osobistej

Część respondentów wskazuje na osobiste doświadczenie przemocy, najczęściej w relacjach partnerskich.

Zgłaszanie przemocy i korzystanie z pomocy

Nie wszystkie osoby doświadczające przemocy zgłaszały ją instytucjom. Wskazywane bariery to strach, wstyd, zależność finansowa oraz brak wiary w skuteczność pomocy.

IV. Wiedza o systemie przeciwdziałania przemocy

Respondenci w różnym stopniu deklarują znajomość form pomocy. Ocena skuteczności działań podejmowanych w powiecie najczęściej określana jest jako przeciętna.

V. Bariery w ujawnianiu przemocy

Najczęściej wskazywane bariery to: strach przed OSP, wstyd, zależność finansowa oraz obawa przed rozpadem rodziny.

VI. Postawy i przekonania wobec przemocy

Respondenci w większości:

- uznają przemoc za niedopuszczalną,
- popierają konieczność reagowania przez świadków,
- dostrzegają powagę przemocy psychicznej.

Widoczne są jednak pojedyncze stereotypy, m.in. silne łączenie przemocy z alkoholem oraz ograniczone dostrzeganie przemocy wobec mężczyzn.

VII. Profilaktyka i działania w powiecie

Zdecydowana większość respondentów wskazuje na potrzebę zwiększenia zakresu działań w kolejnym okresie realizacji programu.

Priorytety wskazywane przez mieszkańców obejmują:

- edukację dzieci i młodzieży,
- wsparcie psychologiczne,
- działania wobec osób stosujących przemoc,
- poprawę współpracy instytucjonalnej.

WNIOSKI

Przeprowadzone badanie wskazuje, że problem przemocy domowej jest społecznie rozpoznany i nie jest marginalizowany przez mieszkańców powiatu. Przemoc funkcjonuje w świadomości respondentów jako zjawisko realne i obecne w przestrzeni społecznej, a wysoki poziom deklarowanej świadomości stanowi istotny kapitał dla działań profilaktycznych i interwencyjnych. Jednocześnie należy podkreślić, że niewielka liczebność próby nie pozwala na jednoznaczne wnioskowanie o poziomie świadomości w całej populacji mieszkańców powiatu.

Respondenci dostrzegają wieloczynnikowy charakter przemocy domowej, wskazując zarówno na uwarunkowania indywidualne, jak i społeczne. Nadal widoczna jest jednak silna koncentracja na czynniku alkoholowym jako głównej przyczynie przemocy, co może prowadzić do uproszczonego postrzegania zjawiska. Mniejsza identyfikacja przemocy ekonomicznej i seksualnej wskazuje na potrzebę dalszych działań edukacyjnych w zakresie pełnego rozumienia różnych form przemocy. Z uwagi na ograniczoną próbę badania nie można określić, które czynniki rzeczywiście dominują w skali powiatu – wyniki odzwierciedlają przede wszystkim percepcję społeczną.

Badanie potwierdza, że zjawisko przemocy dotyczy mieszkańców powiatu, w tym osób doświadczających przemocy w relacjach rodzinnych i partnerskich. Należy jednak zakładać, że rzeczywista skala doświadczeń może być niedoszacowana – zarówno ze względu na wrażliwość tematu, jak i ograniczoną liczebność badania.

Istotnym problemem pozostają bariery psychologiczne i ekonomiczne, takie jak strach, wstyd czy zależność finansowa, które ograniczają zgłaszanie przemocy i korzystanie z pomocy. Samo istnienie instytucji wsparcia nie gwarantuje ich wykorzystania przez osoby doznające przemocy.

System wsparcia jest rozpoznawalny przez część respondentów, jednak nie jest postrzegany jako w pełni czytelny i widoczny. Występuje deficyt informacyjny oraz potrzeba zwiększenia transparentności działań i komunikacji społecznej. Przy niewielkiej liczbie badanych wyniki te należy traktować jako sygnał wymagający dalszej, pogłębionej analizy.

Redukowanie barier psychologicznych oraz wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i sprawczości osób doznających przemocy powinno stanowić jeden z kluczowych kierunków działań programu. Jednocześnie poziom świadomości społecznej, choć relatywnie wysoki, wymaga dalszego wzmacniania poprzez systematyczne i długofalowe działania edukacyjne.

Badanie wskazuje również na wyraźne społeczne oczekiwanie intensyfikacji działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Z uwagi na ograniczoną liczebność próby rekomenduje się kontynuowanie monitoringu zjawiska oraz realizację badań na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji programu, w celu uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji w powiecie.

REKOMENDACJE

W świetle powyższych wniosków rekomenduje się następujące kierunki działań:

1. Wzmocnienie profilaktyki systemowej i edukacji społecznej

- Realizacja stałych, długofalowych programów edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę przemocy psychicznej, ekonomicznej i rówieśniczej.
- Realizacja programów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów.
- Realizacja kampanii społecznych ukierunkowanych na obalanie stereotypów (m.in. utożsamianie przemocy wyłącznie z alkoholem, marginalizowanie przemocy wobec mężczyzn).
- Edukacja mieszkańców w zakresie rozpoznawania wszystkich form przemocy.

2. Zwiększenie dostępności, widoczności i czytelności systemu wsparcia

- Opracowanie i upowszechnienie „Powiatowej/gminnej mapy pomocy” zawierającej jasną ścieżkę postępowania w sytuacji przemocy.
- Cykliczne kampanie informacyjne o dostępnych formach wsparcia.
- Publikowanie okresowych raportów z realizacji działań programu w celu zwiększenia transparentności.

3. Redukowanie barier w zgłaszaniu przemocy

- W miarę możliwości form konsultacji (telefon, OIK, wsparcie online), a tym samym wzmocnienie dostępności pomocy psychologicznej i prawnej.
- Realizowanie działań wspierających osoby doznające przemocy w zakresie usamodzielnienia ekonomicznego.
- Budowanie zaufania do instytucji poprzez standaryzację i skrócenie czasu reakcji.
-

4. Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc

- Rozszerzenie i systematyczna realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych.
- Wzmocnienie współpracy z sądami, kuratorami i Policją w zakresie monitorowania realizacji obowiązków.

5. Wzmocnienie współpracy instytucjonalnej i monitoringu

- Regularne organizowanie spotkań specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy
- Wspólne szkolenia służb i specjalistów.
- Kontynuacja badań i monitoringu zjawiska na większej próbie w kolejnych latach.

6. Budowanie kultury reagowania społecznego

- Promowanie postawy „nie bądź obojętny”.
- Edukacja mieszkańców w zakresie bezpiecznego reagowania.
- Wzmacnianie odpowiedzialności społecznej za przeciwdziałanie przemocy.

7. ANALIZA REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019–2025

Zgodnie z zapisami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019–2025 programu przyjętego uchwałą Rady Powiatu Brzeskiego Nr VI/55/19 z dnia 30 maja 2019 r. wynikało, że głównym celem podejmowanych działań było zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doświadczających przemocy. Realizacja celu głównego odbywała się poprzez realizację następujących celów szczegółowych wraz z przypisanymi do nich działaniami i zadaniami.

Cel 1. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Działania w założeniu obejmowały:

- koordynację działań instytucji i służb,
- monitoring zjawiska przemocy,
- działania profilaktyczne i edukacyjne.

Zadania:

- diagnozowanie skali i form przemocy w rodzinie,
- prowadzenie kampanii informacyjnych,
- organizowanie szkoleń, konferencji i seminariów,
- współpracę zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych (a po zmianie ustawy: grup diagnostyczno-pomocowych)
- realizację programów profilaktycznych.

Cel 2. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy

Działania w założeniu obejmowały:

- interwencję kryzysową,
- wsparcie specjalistyczne,
- ochronę i zabezpieczenie osób doświadczających przemocy.

Zadania:

- zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych,
- zapewnienie schronienia w sytuacjach kryzysowych,
- udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej,
- prowadzenie grup wsparcia i terapii,
- zapewnienie opieki dzieciom doświadczającym przemocy, w tym w pieczy zastępczej.

Cel 3. Podniesienie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy

Działania w założeniu obejmowały:

- rozwój zawodowy kadr,
- wsparcie specjalistów.

Zadania:

- organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji pomocowych,
- prowadzenie superwizji,
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu,
- wymianę doświadczeń między instytucjami.

Cel 4. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc

Działania obejmowały:

- zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc,
- działania edukacyjne i profilaktyczne.

Zadania obejmowały:

- kierowanie osób stosujących przemoc do programów korekcyjno-edukacyjnych,
- realizację oddziaływań psychologicznych i wychowawczych,
- informowanie o skutkach i konsekwencjach stosowania przemocy,
- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych.

Cel 1. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W okresie realizacji Programu funkcjonowały zespoły interdyscyplinarne oraz prowadzona była współpraca międzyinstytucjonalna, co wskazuje na formalne istnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania profilaktyczne i edukacyjne były realizowane, jednak miały charakter niespójny i nie były oparte na wcześniejszych danych diagnostycznych. Kampanie informacyjne prowadzono w ograniczonym zakresie, bez precyzyjnego określenia grup docelowych. Istotną luką systemową był marginalny udział ochrony zdrowia w działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy. W efekcie cel został zrealizowany częściowo.

Cel 2. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy

Pomoc osobom doświadczającym przemocy była realizowana głównie poprzez poradnictwo specjalistyczne, które funkcjonowało w gminach w sposób ciągły i stanowiło najlepiej rozwinięty obszar wsparcia. Interwencja kryzysowa na poziomie powiatu została uruchomiona dopiero w 2025 r., po zidentyfikowaniu potrzeb w diagnozie, co wskazuje na opóźnione wdrożenie tego elementu systemu. Zapewnienie schronienia oraz funkcjonowanie mieszkania było realizowane i stanowiło znaczące uzupełnienie systemu. Wsparcie w formie grup wsparcia i terapii było niewystarczające na terenie powiatu, a potrzeby dzieci doświadczających przemocy zostały w pełni ujawnione dopiero w niniejszej diagnozie., bez adekwatnego zabezpieczenia systemowego. Cel został zrealizowany częściowo, przy czym widoczna była poprawa w końcowej fazie realizacji programu.

Cel 3. Podniesienie kompetencji kadr

W trakcie realizacji programu systematycznie organizowano szkolenia i konferencje dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co pozytywnie wpłynęło na poziom wiedzy i przygotowanie merytoryczne kadr. Jednocześnie nie wprowadzono systemowych rozwiązań w zakresie superwizji ani przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, mimo że potrzeby w tym obszarze zostały wyraźnie zidentyfikowane w niniejszej diagnozie. Brak tych elementów ograniczał jakość i trwałość realizowanych działań. Cel został osiągnięty w zakresie ilościowym i edukacyjnym (szkolenia), nie został zrealizowany w kontekście wsparciowym dla służb.

Cel 4. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc

Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc były realizowane przede wszystkim poprzez programy korekcyjno-edukacyjne, które funkcjonowały w sposób stabilny, a od 2025 r. miały charakter całoroczny. Jednocześnie oddziaływania terapeutyczne miały charakter incydentalny i nie były kontynuowane w kolejnych latach. System kierowania osób stosujących przemoc do programów był niewystarczający, a brak skutecznych narzędzi egzekwowania uczestnictwa oraz ograniczona współpraca z sądem i kuratorami znacząco obniżały skuteczność oddziaływań. Działania edukacyjne wobec osób stosujących przemoc realizowano głównie w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych, co ograniczało ich zasięg. Cel został zrealizowany częściowo i wymaga istotnego wzmocnienia systemowego.

8. ANALIZA I WNIOSKI SYNTETYZUJĄCE BADANIA

8.1. ŁĄCZNE WNIOSKI Z OBSZARÓW DIAGNOZY

Przeprowadzona diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Brzeskiego, oparta na analizie danych instytucjonalnych, badaniach ankietowych wśród specjalistów i mieszkańców, wywiadach bezpośrednich oraz analizie realizacji poprzedniego programu powiatowego, pozwala na sformułowanie zintegrowanych wniosków oraz wyznaczenie celów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy. Rekomendacje te wynikają z połączenia informacji pochodzących z różnych części dokumentu i stanowią logiczne domknięcie diagnozy.

Zgromadzone dane z różnych segmentów systemu (procedury „Niebieskiej Karty”, interwencje, dane prokuratorskie i kuratorskie, perspektywa oświaty, pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia, a także wywiady bezpośrednie) wskazują, że zjawisko przemocy domowej w powiecie brzeskim ma charakter trwały i stanowi istotny problem społeczny. Analiza danych z ostatnich lat nie wskazuje na jednoznaczną, trwałą tendencję wzrostową liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”, która utrzymuje się na zbliżonym poziomie przy niewielkich wahaniami rocznych. Jednocześnie obserwowany wzrost liczby interwencji oraz zwiększony udział Policji w inicjowaniu procedur mogą świadczyć o większej aktywności instytucjonalnej, poprawie wykrywalności oraz większej gotowości do reagowania na przemoc. W praktyce mechanizmy te mogą współwystępować. Niezależnie od przyczyn ujawniania przypadków przemocy, dane potwierdzają stałe obciążenie systemu oraz konieczność wzmacniania zasobów interwencyjnych i pomocowych.

Struktura zjawiska pozostaje względnie stała: głównymi osobami doznającymi przemocy są kobiety i dzieci, przy czym utrzymująca się liczba interwencji dotyczących małoletnich wskazuje na potrzebę konsekwentnego traktowania ochrony dzieci jako jednego z priorytetów systemu. Wymaga to wczesnej identyfikacji sygnałów krzywdzenia oraz skuteczniejszego zabezpieczania dobra małoletnich. Jednocześnie zdecydowaną większość osób stosujących przemoc stanowią mężczyźni, a w wielu przypadkach przemoc towarzyszy nadużywaniu alkoholu, co wzmacnia potrzebę łączenia działań przeciwdziałania przemocy z oddziaływaniami w obszarze uzależnień (profilaktyka, leczenie, motywowanie, nadzór).

Utrzymujący się istotny odsetek umorzeń postępowań przygotowawczych w sprawach dotyczących przemocy domowej wskazuje na lukę pomiędzy ujawnieniem

przemocy a skutecznym doprowadzeniem do rozstrzygnięć procesowych i ochronnych. Może to wynikać m.in. z niewystarczającego wsparcia osób doznających przemocy na etapie postępowania (psychologicznego, prawnego, organizacyjnego), trudności dowodowych – zwłaszcza w przypadku przemocy psychicznej i ekonomicznej – oraz z wycofywania się pokrzywdzonych z dalszych działań pod wpływem strachu, zależności lub presji środowiska. W konsekwencji system wymaga wzmocnienia komponentu wsparcia procesowego, tak aby procedury ochronne i prawne realnie zwiększały bezpieczeństwo osób doznających przemocy.

Z perspektywy kuratorskiej widoczny jest wzrost liczby nadzorów w rodzinach objętych procedurą NK, co potwierdza, że sprawy przemocowe często wymagają stałego monitorowania zachowań osób stosujących przemoc. Jednocześnie specjaliści sygnalizują niedostateczną intensywność oddziaływań wobec OSP oraz niewystarczającą liczbę skierowań do programów korekcyjno-edukacyjnych w relacji do liczby wszczynanych procedur. Wskazuje to na potrzebę usprawnienia współpracy na linii sądy–kuratorzy–prokuratura–realizatorzy programów oraz wypracowania mechanizmów zwiększających udział OSP w oddziaływaniach (motywowanie, egzekwowanie, monitorowanie efektów).

W obszarze oświaty widoczna jest aktywność szkół w zakresie profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przy jednoczesnym selektywnym uruchamianiu procedury NK. Oznacza to, że znaczna część pracy odbywa się w formule działań indywidualnych i wychowawczych, a szkoły stanowią kluczowe miejsce wczesnego ujawniania problemów. Jednocześnie system wymaga wzmocnienia współpracy interdyscyplinarnej, szczególnie poprzez aktywniejszy udział przedstawicieli oświaty w pracach grup diagnostyczno-pomocowych oraz zwiększenie zasobów i kompetencji do pracy z dziećmi doznającymi przemocy, świadkami przemocy oraz dziećmi przejawiającymi zachowania agresywne.

Analiza wskazuje również na nierównomierność działań informacyjnych i psychoedukacyjnych w gminach oraz ograniczoną rolę ochrony zdrowia w inicjowaniu procedur NK i włączaniu się w pracę zespołów interdyscyplinarnych. Ochrona zdrowia ma potencjalnie kluczową pozycję w rozpoznawaniu przemocy (kontakt z pacjentem, skutki przemocy), jednak wymaga wzmocnienia kompetencji, narzędzi oraz realnych kanałów współpracy – w tym wypracowania rozwiązań organizacyjnych (np. osoba łącznikowa/pracownik socjalny, możliwość bieżących konsultacji).

Wyniki wywiadów bezpośrednich potwierdzają, że system formalnie funkcjonuje zgodnie z procedurami, jednak jego skuteczność w dużym stopniu zależy od zaangażowania poszczególnych osób i instytucji, a nie wyłącznie od przyjętych rozwiązań organizacyjnych. Wskazuje to na konieczność wzmocnienia roli koordynacyjnej powiatu

(w praktyce PCPR) poprzez dalszą standaryzację współpracy, rozwój stałych usług interwencyjnych (w tym docelowo OIK), zwiększenie dostępności wsparcia dla dzieci oraz wprowadzenie mechanizmów monitorowania nie tylko realizacji działań, ale również ich efektów.

Z diagnozy wynika również potrzeba systematycznej i długofalowej pracy nad świadomością społeczną, postawami i przekonaniem mieszkańców wobec przemocy domowej. Mimo relatywnie wysokiego poziomu deklarowanej świadomości utrzymują się uproszczone interpretacje zjawiska oraz bariery psychologiczne utrudniające reagowanie i korzystanie z pomocy. Oznacza to konieczność wzmacniania działań profilaktycznych i edukacyjnych, ukierunkowanych nie tylko na dzieci i młodzież, ale również na osoby dorosłe.

8.2. Dyskusja wyników w odniesieniu do kontekstu ogólnopolskiego

Analiza danych ogólnopolskich przedstawionych w rozdziale 1.4 wskazuje na względną stabilizację liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” przy jednoczesnym wzroście liczby osób identyfikowanych jako doznające przemocy domowej, w szczególności małoletnich. Zjawisko to ma istotne znaczenie interpretacyjne – sugeruje, że przemoc coraz częściej ujmowana jest jako problem obejmujący wszystkich członków rodziny, a nie wyłącznie relację partnerską. Wzrost liczby dzieci identyfikowanych jako osoby doznające przemocy może być zarówno efektem zmiany podejścia systemowego i dokładniejszej identyfikacji krzywdzenia, jak i sygnałem pogłębiających się trudności w funkcjonowaniu części rodzin.

Tendencje ogólnopolskie znajdują częściowe odzwierciedlenie w diagnozie lokalnej Powiatu Brzeskiego. Na poziomie powiatu liczba wszczynanych procedur NK utrzymuje się na zbliżonym poziomie, bez wyraźnej, trwałej tendencji wzrostowej. Obserwowany wzrost liczby interwencji oraz większy udział Policji w inicjowaniu procedur należy interpretować przede wszystkim w kontekście aktywności instytucjonalnej i skuteczniejszego reagowania na przemoc, a nie wyłącznie jako wskaźnik nasilania się zjawiska.

Struktura zjawiska w Powiecie Brzeskim pozostaje spójna z obrazem krajowym: dominującą grupą osób doznających przemocy są kobiety i dzieci, natomiast zdecydowaną większość osób stosujących przemoc stanowią mężczyźni. Powtarzalność tej struktury wskazuje, że przemoc domowa ma charakter utrwalony społecznie

i kulturowo, co wymaga nie tylko interwencji indywidualnych, ale również długofalowej pracy nad normami społecznymi i wzorcami relacyjnymi.

Szczególnego znaczenia nabiera wzrost liczby małoletnich identyfikowanych jako osoby doznające przemocy. Trend ten, widoczny zarówno w danych krajowych, jak i lokalnych, oznacza konieczność przesunięcia akcentu z wyłącznie reakcyjnego modelu interwencji na model prewencyjno-ochronny, w którym kluczowe są: wczesna identyfikacja sygnałów krzywdzenia, ścisła współpraca szkół, ochrony zdrowia i sądów oraz rozwój długofalowego wsparcia psychologicznego dla dzieci. W przeciwnym razie istnieje ryzyko utrwalania międzypokoleniowego przekazu przemocy.

Dane ogólnopolskie dotyczące współwystępowania przemocy domowej z nadużywaniem alkoholu znajdują potwierdzenie w analizie lokalnej. Związek ten ma charakter systemowy i wymaga integracji działań przeciwdziałania przemocy z systemem leczenia i profilaktyki uzależnień. Rozdzielanie tych obszarów prowadzi do fragmentaryzacji oddziaływań i obniża skuteczność interwencji.

Istotnym elementem porównawczym są dane dotyczące wysokiego odsetka umorzeń postępowań przygotowawczych. W skali kraju oraz na poziomie lokalnym wskazują one na istniejącą lukę pomiędzy ujawnieniem przemocy a skutecznym doprowadzeniem do trwałej ochrony osób pokrzywdzonych. Może to wynikać z trudności dowodowych (szczególnie przy przemocy psychicznej i ekonomicznej), wycofywania się osób doznających przemocy z postępowań, a także z niedostatecznego wsparcia procesowego. Oznacza to, że sam fakt uruchomienia procedury NK nie gwarantuje trwałej poprawy bezpieczeństwa – konieczne jest wzmocnienie wsparcia na etapie postępowań oraz powiązanie środków ochronnych z realną pomocą psychologiczną, prawną i mieszkaniową.

Ogólnopolskie dane dotyczące rosnącej liczby stosowanych środków izolacyjnych (nakazów i zakazów) wskazują na wzmocnienie instrumentów natychmiastowej ochrony. Jednak ich skuteczność zależy od lokalnych mechanizmów wsparcia w okresie ich obowiązywania. Bez zapewnienia dostępnej i szybkiej pomocy, środki te mogą mieć charakter jedynie czasowy i administracyjny, nie prowadząc do trwałej zmiany sytuacji rodzinnej.

Ważnym elementem porównawczym pozostaje również kwestia nieujawniania przemocy. Zarówno w skali kraju, jak i w diagnozie mieszkańców Powiatu Brzeskiego, wskazywane są bariery psychologiczne, społeczne i ekonomiczne w zgłaszaniu przemocy. Oznacza to, że dane statystyczne – mimo wzrostów – nadal nie oddają pełnej skali zjawiska. Z perspektywy planowania polityki lokalnej wymaga to podejścia opartego nie

tylko na liczbie procedur, lecz także na analizie wskaźników pośrednich oraz konsekwentnej pracy nad budowaniem zaufania do instytucji.

Podsumowując, sytuacja Powiatu Brzeskiego wpisuje się w ogólnopolskie trendy dotyczące skali, struktury oraz uwarunkowań przemocy domowej. Jednocześnie diagnoza lokalna ujawnia specyficzne wyzwania organizacyjne – niedobory kadrowe, potrzebę wzmocnienia współpracy interdyscyplinarnej, ograniczoną rolę ochrony zdrowia oraz konieczność rozwoju wsparcia dla dzieci. Oznacza to, że działania powiatowe powinny być z jednej strony spójne z kierunkami krajowymi, z drugiej – dostosowane do realnych potrzeb i zasobów lokalnych.

W świetle przedstawionych analiz należy podkreślić, że przemoc domowa w Powiecie Brzeskim nie ma charakteru incydentalnego, lecz systemowy i wielowymiarowy. Zjawisko to wymaga równoczesnego wzmacniania kilku obszarów: skutecznej interwencji, trwałej ochrony osób doznających przemocy, oddziaływań wobec osób stosujących przemoc oraz konsekwentnej profilaktyki ukierunkowanej na dzieci, młodzież i rodziny. Dane krajowe i lokalne wskazują jednoznacznie, że działania punktowe lub wyłącznie interwencyjne nie prowadzą do trwałego ograniczenia zjawiska – kluczowe znaczenie ma ciągłość, koordynacja i spójność systemu.

Szczególnego znaczenia nabiera wzmocnienie komponentu profilaktycznego i edukacyjnego. Zarówno analiza statystyk, jak i wyniki badań mieszkańców i specjalistów potwierdzają, że obok interwencji niezbędna jest systematyczna praca nad normami społecznymi, świadomością mieszkańców oraz budowaniem zaufania do instytucji. Bez redukcji barier w ujawnianiu przemocy oraz bez wzmacniania kompetencji wychowawczych i relacyjnych rodzin trudno oczekiwać trwałej poprawy sytuacji.

Zebrane dane i przeprowadzone analizy stanowią podstawę do sformułowania kierunków działań Powiatu Brzeskiego na kolejne lata. Rekomendacje przedstawione w dalszej części dokumentu wynikają bezpośrednio z diagnozy lokalnej, pozostając jednocześnie spójne z trendami ogólnopolskimi oraz obowiązującymi rozwiązaniami systemowymi. Ich celem jest wzmocnienie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez rozwój działań interwencyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych i koordynacyjnych w sposób zintegrowany i długofalowy.

9. REKOMENDACJE

Rekomendacje do Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

1) Wzmocnienie ochrony dzieci i wczesnego reagowania

- Rozwinąć szybkie ścieżki reagowania na sygnały krzywdzenia dziecka (szkoła–OPS–PCPR–Policja–sąd), z jasnymi standardami przekazywania informacji i terminami reakcji.
- Wzmocnić wsparcie psychologiczne dla dzieci doświadczających przemocy oraz będących jej świadkami (dostępność, ciągłość, długofalowość), w tym poprzez rozwój usług zewnętrznych i współfinansowanie ze źródeł lokalnych oraz partnerskich (NGO, fundacje, GKRPA).
- Rozwijać działania wobec dzieci przejawiających zachowania agresywne (programy korekcyjno-terapeutyczne, socjoterapia, wsparcie rodzinne), aby ograniczać przemoc rówieśniczą i poprawiać bezpieczeństwo w szkołach.

2) Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc

- Podtrzymać całoroczne realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych jak również dostosowywać dostępność i skalę programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych do zgłaszanych potrzeb
- Usprawnić współpracę sądy–prokuratura–kuratorzy–realizatorzy programów w celu zwiększenia liczby skierowań oraz egzekwowania udziału OSP w oddziaływaniach.

3) Wzmocnienie wsparcia dla osób doznających przemocy na etapie postępowań

- Rozwinąć wsparcie psychologiczne i prawne dla osób doznających przemocy na etapie postępowania przygotowawczego, aby ograniczać wycofywanie zawiadomień i zwiększać skuteczność ochrony.
- Wprowadzić rozwiązania ułatwiające towarzyszenie osobie doznającej przemocy w procesie (informacja, plan bezpieczeństwa, pomoc w dokumentowaniu, wsparcie emocjonalne).
- Wzmocnić ofertę mieszkaniową i socjalną (mieszkanie chronione – elastyczność, zwiększenie dostępności) jako element realnej ochrony.

4) Utrwalenie i rozwój oddziaływań interwencyjnych (docelowo OIK)

- Przekształcić pilotaż interwencji w stałą formę wsparcia (docelowo Ośrodek Interwencji Kryzysowej lub stała, powiatowa usługa interwencyjna).
- Zwiększać liczbę godzin dyżurów interwencyjnych i dostępność pomocy w sytuacjach nagłych, w tym w odniesieniu do rodzin z dziećmi.
- Zapewnić spójne zasady kierowania i obsługi interwencji dla wszystkich gmin powiatu.

5) Standaryzacja i ujednoczenie działań informacyjno-profilaktycznych w gminach

- Ujednoczyć minimalny standard działań informacyjnych i psychoedukacyjnych realizowanych w gminach (spójne komunikaty, kanały dotarcia, cykliczność).
- Rozwijać profilaktykę w szkołach: bezpieczne relacje, cyberbezpieczeństwo, przemoc rówieśnicza, rozpoznawanie przemocy psychicznej i ekonomicznej, zachęcanie do szukania pomocy.

6) Wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej i roli oświaty

- Zwiększyć udział placówek oświatowych w pracach grup diagnostyczno-pomocowych, z uwzględnieniem jasnych zasad udziału i wymiany informacji.
- Zapewnić szkolenia i procedury dla szkół w zakresie reagowania, dokumentowania i współpracy z OPS/PCPR/Policją oraz sądem.

7) Systemowe włączenie ochrony zdrowia

- Przeprowadzić praktyczne szkolenia dla personelu medycznego w zakresie rozpoznawania sygnałów przemocy domowej oraz uruchamiania właściwych procedur interwencyjnych. Alternatywnie lub uzupełniająco należy opracować i udostępnić krótkie, przystępne formy szkoleniowe (np. instruktażowe materiały wideo możliwe do odtworzenia w sytuacji zaistnienia potrzeby), a także materiały pomocnicze w formie ulotek i kart postępowania zawierających uproszczone ścieżki weryfikacji przypadków oraz czytelne algorytmy działania.
- Zapewnić rozwiązania organizacyjne ułatwiające działanie (konsultacje „pod telefonem”, materiały, wzory, szybkie kontakty do instytucji).
- Wzmocnić udział ochrony zdrowia w zespołach interdyscyplinarnych oraz rozważyć wprowadzenie funkcji łącznikowej (np. pracownik socjalny w szpitalu lub współpraca z pracownikiem socjalnym wskazanym przez powiat).

8) Integracja działań dotyczących alkoholu i przemocy

- Zacieśnić współpracę GKRPA i systemu przeciwdziałania przemocy (wspólne procedury, wymiana informacji, uzupełniające oddziaływania).
- Integrować interwencję wobec OSP z kierowaniem do leczenia i oddziaływań motywujących.

9) Systematyczna praca nad normami społecznymi i świadomością mieszkańców

- Prowadzić długofalowe działania edukacyjne i kampanie społeczne dotyczące wszystkich form przemocy domowej, w tym przemocy psychicznej i ekonomicznej.
- Upowszechniać wiedzę na temat mechanizmów przemocy, czynników ryzyka oraz dostępnych form wsparcia i sposobów bezpiecznego reagowania.
- Promować postawy sprzyjające odpowiedzialności społecznej i reagowaniu na przemoc, w tym ideę „nie bądź obojętny”.
- Wzmacniać kompetencje rodzicielskie oraz promować metody wychowawcze oparte na szacunku i komunikacji bez przemocy.
- Budować zaufanie mieszkańców do instytucji poprzez zwiększanie transparentności działań systemu oraz komunikowanie efektów podejmowanych interwencji i programów wsparcia.

10) Wzmocnienie kompetencji kadr i przeciwdziałanie wypaleniu

- Wprowadzić regularną superwizję i wsparcie dla osób pracujących w systemie przeciwdziałania przemocy.
- Realizować cykliczne szkolenia tematyczne (przemoc psychiczna i ekonomiczna, praca z dzieckiem-świadkiem, ocena ryzyka, interwencja).
- Wypracować wspólne standardy pracy instytucji oraz narzędzia wspierające jednolite działanie w powiecie.

11) Wzmocnienie roli PCPR jako koordynatora i rozwój monitoringu

- Uporządkować procedury współpracy powiatu z gminami i zespołami interdyscyplinarnymi, wzmacniając rolę PCPR jako zaplecza specjalistycznego.
- Systematycznie wykorzystywać dane (NK, interwencje, prokuratura, kuratorzy, oświata, zdrowie) do planowania działań i modyfikacji programu.

- Wprowadzić mierniki skuteczności obejmujące nie tylko realizację działań, ale też ich rezultaty (np. liczba skierowań OSP, udział w programach, dostępność wsparcia dla dzieci, spadek umorzeń lub poprawa zabezpieczeń).

Podsumowanie

Przedstawione rekomendacje wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy i uwzględniają zarówno aktualne uwarunkowania prawne, jak i realia funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Program zakłada przejście od podejścia koncentrującego się wyłącznie na uruchamianiu procedur do modelu opartego na jakości interwencji, trwałości ochrony oraz mierzalnych efektach działań. Stanowią one podstawę do opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026–2030, ukierunkowanego na zwiększenie skuteczności działań, poprawę koordynacji systemu oraz lepszą ochronę osób doznających przemocy.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1	Wzór ankiety diagnostycznej dla specjalistów
Załącznik nr 2	Wzór ankiety diagnostycznej dla mieszkańców powiatu
Załącznik nr 3	Wzór wywiadów bezpośrednich ze specjalistami (CAPI/PAPI)
Załącznik nr 4	Płyta CD z danymi od respondentów i instytucjami

ZAŁ. NR 1. Wzór ankiety diagnostycznej dla specjalistów

ANKIETA DIAGNOSTYCZNA

dla specjalistów pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi przemocą domową na potrzeby opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Ankieta jest anonimowa. Wyniki posłużą wyłącznie do celów diagnostycznych i planowania działań systemowych.

Instrukcja ogólna:

Proszę udzielać odpowiedzi z perspektywy własnej praktyki zawodowej, uwzględniając charakter pełnionej roli (np. pracownik socjalny, psycholog, pedagog, funkcjonariusz Policji).

I. Informacje ogólne o respondencie

I.1. Główna rola zawodowa:

- Pracownik socjalny (OPS / GOPS / PCPR)
- Psycholog / psychoterapeuta
- Pedagog / oświata
- Policja
- Ochrona zdrowia
- Kurator sądowy
- Organizacja pozarządowa
- Inna (jaka?) .....

I.2. Staż pracy w obszarze pomocy / interwencji społecznej:

- Do 2 lat 3–5 lat 6–10 lat Powyżej 10 lat

II. Skala i charakter zjawiska przemocy domowej

II.1. Czy przemoc domowa stanowi istotny problem społeczny w Pana/Pani gminie/powiecie?

- Zdecydowanie tak Raczej tak Raczej nie Zdecydowanie nie Trudno powiedzieć

II.2. Jak ocenia Pan/Pani skalę problemu przemocy domowej w obszarze swojej pracy?

- Bardzo duża Duża Umiarkowana Mała Trudno powiedzieć

II.3. Jakie formy przemocy domowej występują najczęściej w Pana/Pani praktyce zawodowej? (maks. 3)

- Przemoc psychiczna

- Przemoc fizyczna
- Przemoc ekonomiczna
- Przemoc seksualna
- Zaniedbanie
- Cyberprzemoc
- Inne (jakie?) .....

III. Przyczyny i uwarunkowania przemocy

III.1. Jakie są najczęstsze przyczyny przemocy domowej w Pana/Pani ocenie?
(maks. 3)

- Nadużywanie alkoholu
- Inne uzależnienia
- Problemy finansowe / bezrobocie
- Problemy emocjonalne / zaburzenia psychiczne
- Brak umiejętności radzenia sobie z konfliktami
- Doświadczenie przemocy w rodzinie pochodzenia
- Inne (jakie?) .....

III.2. Czy obserwuje Pan/Pani przemoc o charakterze wielopokoleniowym?

- Zdecydowanie tak Raczej tak Raczej nie Zdecydowanie nie Trudno powiedzieć

III.3. Inne istotne uwarunkowania przemocy:

.....

IV. Zgłaszanie przemocy i procedury

IV.1. Z jakich źródeł najczęściej pochodzą zgłoszenia dotyczące przemocy domowej?
(maks. 3)

- Osoba doznająca przemocy
- Członkowie rodziny
- Sąsiedzi / świadkowie
- Policja
- Oświata
- Ochrona zdrowia
- Inne instytucje
- Inne (jakie?) .....

IV.2. Jak często w Pana/Pani pracy stosowana jest procedura „Niebieskiej Karty”?

- Bardzo często Często Sporadycznie Rzadko Wcale

IV.3. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność procedury „Niebieskiej Karty”?

- Bardzo skuteczna Raczej skuteczna Raczej nieskuteczna Nieskuteczna Trudno powiedzieć

IV.4. Co wymaga poprawy w realizacji procedury „Niebieskiej Karty”?

.....

V. Bariery w ujawnianiu przemocy

V.1. Jakie są najczęstsze powody nieujawniania przemocy przez osoby doznające przemocy?

(maks. 3)

- Strach przed osobą stosującą przemoc
 Wstyd / obawa przed oceną
 Zależność finansowa
 Brak wiedzy o możliwościach pomocy
 Brak wiary w skuteczność instytucji
 Chęć ochrony rodziny
 Inne (jakie?) .....

VI. Praca z osobami stosującymi przemoc

VI.1. Jakie trudności najczęściej występują w pracy z osobami stosującymi przemoc?

(maks. 3)

- Brak motywacji do zmiany / niski wgląd w problem
 Zaprzeczanie stosowaniu przemocy
 Minimalizowanie problemu
 Obwinianie osób doznających przemocy
 Uzależnienia
 Brak dostępnych programów korekcyjno-edukacyjnych
 Brak ciągłości oddziaływań
 Inne (jakie?) .....

VI.2. Jakie formy oddziaływań wobec osób stosujących przemoc są dostępne w Pana/Pani gminie/powiecie?

(maks. 3)

- Programy korekcyjno-edukacyjne

- Terapia uzależnień
- Terapia psychologiczna / psychoterapia
- Sankcje prawne
- Praca socjalna
- Inne (jakie?) .....

VI.3. Czego najbardziej brakuje w pracy z osobami stosującymi przemoc?

.....

VII. Praca z osobami doznającymi przemocy

VII.1. Jakie trudności najczęściej występują w pracy z osobami doznającymi przemocy?

(maks. 3)

- Strach przed osobą stosującą przemoc
- Wycofywanie się z działań pomocowych
- Brak wiary w możliwość zmiany sytuacji / wyuczona bezradność
- Zależność emocjonalna
- Zależność finansowa
- Presja ze strony rodziny / otoczenia
- Brak bezpiecznych miejsc schronienia
- Inne (jakie?) .....

VII.2. Jakich form wsparcia dla osób doznających przemocy najbardziej brakuje?

.....

VIII. Praca z dziećmi z doświadczeniem przemocy

VIII.1. Z jakimi trudnościami spotyka się Pan/Pani w pracy z dziećmi doświadczającymi przemocy lub będącymi jej świadkami?

(maks. 3)

- Trudności w ujawnianiu przemocy
- Brak specjalistycznej pomocy psychologicznej / psychoterapeutycznej
- Brak współpracy opiekunów
- Długie terminy oczekiwania
- Niewystarczająca współpraca szkoła–instytucje
- Brak placówek specjalistycznych
- Inne (jakie?) .....

VIII.2. Jakie formy pomocy dla dzieci wymagają pilnego wzmocnienia?

.....

IX. Praca z rodziną dotkniętą przemocą

IX.1. Jakie trudności najczęściej pojawiają się w pracy z rodzinami?

(maks. 3)

- Brak współpracy
- Ukrywanie problemu przemocy
- Konflikt lojalności
- Wycofywanie się z działań
- Problemy wielopokoleniowe
- Brak spójności działań instytucji
- Inne (jakie?) .....

IX.2. Jakie rozwiązania mogłyby poprawić skuteczność pracy z rodzinami?

.....

X. Potrzeby i braki w systemie (gmina i powiat)

A. Poziom gminy

X.A.1. Najważniejsze potrzeby na poziomie gminy:

.....

X.A.2. Czego najbardziej brakuje na poziomie gminy?

.....

B. Poziom powiatu

X.B.1. Najważniejsze potrzeby na poziomie powiatu:

.....

X.B.2. Jakich rozwiązań systemowych brakuje na poziomie powiatu?

.....

XI. Poglądy specjalistów – funkcjonowanie systemu

Skala:

Zdecydowanie się nie zgadzam Raczej się nie zgadzam Trudno powiedzieć Raczej się zgadzam Zdecydowanie się zgadzam

Obowiązujący system daje realne narzędzia ochrony osób doznających przemocy.

Procedura „Niebieskiej Karty” jest niezbędna w przeciwdziałaniu przemocy.

Sankcje prawne są niewystarczające bez oddziaływań pomocowych.

Współpraca instytucjonalna ma kluczowe znaczenie.

Specjaliści potrzebują regularnego wsparcia (np. superwizji).

XII. Przekonania specjalistów wobec przemocy domowej

(osobny moduł norm i postaw)

Skala jak wyżej

Przemoc domowa jest zawsze naruszeniem praw człowieka.

Przemoc psychiczna bywa trudniejsza do rozpoznania niż fizyczna.

Brak obrażeń sprzyja bagatelizowaniu przemocy.

Odpowiedzialność za przemoc spoczywa na osobie ją stosującej.

Zmiana zachowania osoby stosującej przemoc jest możliwa, ale długotrwała.

Neutralność wobec przemocy może prowadzić do jej utrwalania.

XIII. Potrzeby specjalistów – warunki skutecznego reagowania

XIII.1. Jakich kompetencji najbardziej Pan/Pani potrzebuje? *(maks. 3)*

- Rozpoznawanie przemocy psychicznej
- Praca z osobami stosującymi przemoc
- Praca z osobami doznającymi przemocy
- Praca z dziećmi
- Ocena ryzyka
- Znajomość prawa
- Inne .....

XIII.2. Jakie formy wsparcia byłyby najbardziej pomocne? *(maks. 3)*

- Szkolenia
- Superwizja
- Konsultacje eksperckie
- Materiały metodyczne

Wsparcie psychologiczne dla specjalistów

Inne .....

XIII.3. Inne potrzeby specjalistów:

.....

XIV. Uwagi końcowe

XIV.1. Inne refleksje, wnioski lub rekomendacje:

.....

ZAŁ. NR 2. Wzór ankiety diagnostycznej dla mieszkańców powiatu

Ankieta diagnostyczna dla mieszkańców Powiatu Brzeskiego

dla mieszkańców powiatu na potrzeby opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Ankieta jest anonimowa. Uzyskane dane posłużą wyłącznie do celów diagnostycznych.

I. Postrzeganie skali zjawiska przemocy domowej

1. Czy Pana/Pani zdaniem przemoc domowa występuje na terenie powiatu?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Trudno powiedzieć

2. Jak ocenia Pan/Pani skalę problemu przemocy domowej w powiecie?

- Bardzo duża
- Duża
- Umiarkowana
- Mała
- Nie występuje
- Trudno powiedzieć

II. Formy i przyczyny przemocy domowej

3. Jakie formy przemocy domowej występują Pana/Pani zdaniem najczęściej?

(można zaznaczyć maks. 3 odpowiedzi)

- Przemoc psychiczna
- Przemoc fizyczna
- Przemoc ekonomiczna
- Przemoc seksualna
- Zaniedbanie
- Cyberprzemoc
- Trudno powiedzieć

4. Jakie są Pana/Pani zdaniem najczęstsze przyczyny przemocy domowej?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Nadużywanie alkoholu
- Uzależnienia inne niż alkohol
- Problemy finansowe / bezrobocie
- Problemy emocjonalne / psychiczne
- Brak umiejętności rozwiązywania konfliktów
- Doświadczenie przemocy w dzieciństwie
- Trudno powiedzieć

- inne.....

III. Doświadczenia i obserwacje mieszkańców

Instrukcja: Proszę zaznaczyć odpowiedź najbardziej zgodną z Pana/Pani doświadczeniem.

A. Kontakty z przemocą w otoczeniu

5. Czy zna Pan/Pani osobiście przypadki przemocy domowej w swoim otoczeniu (rodzina, sąsiedzi, znajomi)?

- Tak – w najbliższej rodzinie
- Tak – w dalszej rodzinie
- Tak – wśród sąsiadów / znajomych
- Nie
- Trudno powiedzieć

6. Jak często w ostatnich 12 miesiącach spotkał/a się Pan/Pani z informacjami o przemocy domowej w swoim otoczeniu?

- Często
- Sporadycznie
- Jednorazowo
- Wcale
- Trudno powiedzieć

B. Bycie świadkiem przemocy

7. Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani bezpośrednim świadkiem przemocy domowej?

- Tak, wielokrotnie
- Tak, sporadycznie
- Tak, jednorazowo

- Nie
- Wolę nie odpowiadać

8. Jeśli był/a Pan/Pani świadkiem przemocy, jakiej formy dotyczyła ta sytuacja?
(można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- Przemoc psychiczna
- Przemoc fizyczna
- Przemoc ekonomiczna
- Przemoc seksualna
- Zaniedbanie
- Trudno powiedzieć
- Nie dotyczy

9. Czy w sytuacji bycia świadkiem przemocy podjął/a Pan/Pani jakąkolwiek reakcję?

- Tak – zgłosiłem/am odpowiednim służbom
- Tak – poinformowałem/am rodzinę / znajomych
- Tak – próbowałem/am pomóc bezpośrednio
- Nie – nie podjąłem/am żadnych działań
- Nie dotyczy

inne

C. Doświadczenie przemocy osobistej

10. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/Pani przemocy domowej?

- Tak, w przeszłości
- Tak, obecnie
- Nie
- Wolę nie odpowiadać

11. Jakiej formy przemocy Pan/Pani doświadczył/a?
(można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- Przemoc psychiczna
- Przemoc fizyczna
- Przemoc ekonomiczna
- Przemoc seksualna
- Zaniedbanie
- Nie dotyczy / wolę nie odpowiadać

12. Kto był osobą stosującą przemoc?

- Partner / małżonek
- Były partner / była partnerka
- Rodzic
- Dorosłe dziecko
- Inny członek rodziny
- Wolę nie odpowiadać

D. Zgłaszanie i poszukiwanie pomocy

13. Czy zgłaszał/a Pan/Pani doświadczaną przemoc jakiegokolwiek instytucji?

- Tak – Policji
- Tak – OPS / PCPR
- Tak – innej instytucji
- Nie zgłaszałem/am
- Nie dotyczy

14. Jeśli przemoc nie została zgłoszona, jakie były powody niezgłoszenia?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Strach przed osobą stosującą przemoc
- Wstyd / obawa przed oceną
- Zależność finansowa
- Brak wiedzy, gdzie zgłosić
- Brak wiary w skuteczność pomocy
- Chęć ochrony rodziny
- Nie dotyczy

Inne.....

15. Czy po zgłoszeniu przemocy uzyskana pomoc była wystarczająca?

- Tak
- Częściowo
- Nie
- Trudno powiedzieć
- Nie dotyczy

E. Wpływ doświadczeń

16. Czy własne doświadczenia lub obserwacje przemocy wpłynęły na Pana/Pani postrzeganie problemu przemocy domowej?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Trudno powiedzieć

IV. Wiedza o systemie przeciwdziałania przemocy

17. Czy wie Pan/Pani, gdzie można uzyskać pomoc w przypadku przemocy domowej na terenie powiatu?

- Tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Nie

18. O jakich formach pomocy Pan/Pani słydział/a?

(można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- interwencja Policji
- wsparcie pracowników ośrodka pomocy społecznej (MOPS, OPS)
- Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPr)
- Procedura „Niebieskiej Karty”
- Pomoc psychologiczna
- Pomoc prawna
- pomoc udzielana przez Organizacje pozarządowe
- Telefon zaufania
- Nie słydziałem/am o żadnej formie pomocy
- inne

19. Do jakiej instytucji Pana/Pani zdaniem najczęściej zwracają się osoby doznające przemocy?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Policja
- OPS / PCPR
- Rodzina / znajomi
- Psycholog / terapeuta
- Organizacje pozarządowe
- Inne

V. Bariery w ujawnianiu przemocy

20. Jakie są Pana/Pani zdaniem główne powody niezgłaszania przemocy domowej?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Strach przed osobą stosującą przemoc
- Wstyd / obawa przed oceną społeczną
- Zależność finansowa od osoby stosującej przemoc
- Brak wiedzy, gdzie szukać pomocy
- Brak wiary w skuteczność instytucji
- Obawa przed rozpadem rodziny

- inne

VI. Postawy i przekonania wobec przemocy domowej

Instrukcja: Proszę zaznaczyć odpowiedź zgodną z Pana/Pani opinią.

Skala odpowiedzi:

- Zdecydowanie się nie zgadzam
- Raczej się nie zgadzam
- Trudno powiedzieć
- Raczej się zgadzam
- Zdecydowanie się zgadzam

1. Przemoc domowa jest sprawą prywatną rodziny.
2. Osoby doznające przemocy często same prowokują takie sytuacje.
3. Jeśli nie ma obrażeń fizycznych, to nie można mówić o przemocy.
4. Przemoc psychiczna jest równie poważna jak przemoc fizyczna.
5. Osoby stosujące przemoc powinni ponosić konsekwencje prawne.
6. Alkohol jest główną przyczyną przemocy domowej.
7. Osoby doznające przemocy mają realny dostęp do skutecznej pomocy.
8. Zgłaszanie przemocy może pogorszyć sytuację osoby jej doświadczającej.
9. Każdy świadek przemocy powinien reagować.
10. Przemoc domowa może dotyczyć każdej rodziny.
11. Programy profilaktyczne mogą realnie zmniejszyć skalę przemocy.
12. Istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy.

13. Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

14. Mężczyźni nie doświadczają przemocy

VII. Profilaktyka i działania w powiecie

32. Jak ocenia Pan/Pani skuteczność działań podejmowanych obecnie w powiecie?

- Bardzo dobra
- Dobra
- Przeciętna
- Niewystarczająca
- Trudno powiedzieć

33. Jakie działania profilaktyczne powinny być priorytetowe w powiecie?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Edukacja dzieci i młodzieży
- Programy dla rodziców
- Kampanie informacyjne
- Szkolenia specjalistów
- Wsparcie rodzin zagrożonych przemocą

34. Które grupy mieszkańców powinny być objęte szczególnymi działaniami profilaktycznymi?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Dzieci i młodzież
- Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- Osoby uzależnione
- Osoby starsze
- Osoby z niepełnosprawnościami

- Kobiety

- Mężczyźni
- Ogół mieszkańców

35. Jakie formy pomocy dla osób doznających przemocy należy wzmocnić?

(maks. 3 odpowiedzi)

- Pomoc psychologiczna

- Pomoc prawna
- Możliwość schronienia w przypadku zagrożenia
- Grupy wsparcia
- Interwencja kryzysowa

36. Jakie działania wobec Osób stosujących przemoc należy intensyfikować?
(maks. 2 odpowiedzi)

- Programy korekcyjno-edukacyjne
- Terapia uzależnień
- Sankcje prawne
- Praca socjalna

- terapia psychologiczna/psychoterapia

37. Czy byłby/byłaby Pan/Pani skłonny/a zgłosić podejrzenie przemocy domowej?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

38. Czy w kolejnym okresie realizacji programu powiatowego należy zwiększyć zakres działań?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Bez zmian
- Ograniczyć
- Trudno powiedzieć

39. Który kierunek rozwoju programu uważa Pan/Pani za najważniejszy?

- Profilaktyka i edukacja
- Wczesna interwencja
- Pomoc specjalistyczna
- Praca z osobami stosującymi przemoc
- Współpraca instytucjonalna

Załącznik Nr 3. Wzór wywiadów bezpośrednich ze specjalistami (CAPI/PAPI)

SCENARIUSZ SWOBODNEGO WYWIADU

Z kierownikami / koordynatorami/członkami zespołów interdyscyplinarnych/PCPR

Cel wywiadu:

Pogłębienie diagnozy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej z uwzględnieniem specyfiki gminy, funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego, barier, zasobów, obciążeń kadrowych oraz rekomendacji do programu powiatowego.

Czas trwania: 45–60 minut

Forma: rozmowa swobodna (nie wszystkie pytania muszą być zadane)

Wskazówki dla prowadzącego:

- pytania mają charakter otwarty – należy iść za narracją rozmówcy
- warto dopytywać o przykłady („jak to wygląda w praktyce?”)
- wywiad nie jest oceną pracy – podkreślaj diagnozujący charakter rozmowy

1. Otwarcie i rola respondenta

Pytania główne:

- Od jak dawna pełni Pan/Pani funkcję koordynatora/kierownika zespołu?
- Jak wygląda Pana/Pani codzienna współpraca z innymi instytucjami?

2. Specyfika gminy

Pytania główne:

- Jakie cechy tej gminy mają największy wpływ na przeciwdziałanie przemocy domowej?
- Czy lokalne uwarunkowania sprzyjają skuteczności działań, czy ją utrudniają?
- W czym ta gmina różni się od innych, jeśli chodzi o pracę z przemocą?

3. Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego

Pytania główne:

- Jak w praktyce funkcjonuje zespół interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe?

- Które elementy współpracy działają dobrze, a które wymagają poprawy?
- Jak wygląda zaangażowanie poszczególnych instytucji?

4. Skala i charakter przemocy – perspektywa lokalna

Pytania główne:

- Jak ocenia Pan/Pani skalę przemocy domowej w tej gminie?
- Czy w ostatnich latach zauważalne są zmiany w charakterze przemocy?
- Jakie formy przemocy są dziś najbardziej widoczne?

5. Procedura Niebieskiej Karty

Pytania główne:

- Jak w praktyce funkcjonuje procedura Niebieskiej Karty w tej gminie?
- Na którym etapie pojawia się najwięcej trudności?
- Co procedura realnie ułatwia, a czego nie zapewnia?
- Jakie rzeczy utrudniają jeśli chodzi o przepisy pracę?
- Czy są trudności i jakie we współpracy z innymi gminami np. w przypadku gdy OSP i ODP mieszkają w dwóch innych gminach?
- Jak wygląda współpraca ze szkołami, ochroną zdrowia oraz policją?

6. Praca z osobami doznającymi przemocy

Pytania główne:

- Jakie są największe bariery w pracy z osobami doznającymi przemocy?
- Dlaczego osoby te często wycofują się z pomocy?
- Jak ocenia Pan/Pani dostępność realnego wsparcia w gminie?

7. Praca z osobami stosującymi przemoc

Pytania główne:

- Co jest najtrudniejsze w pracy z osobami stosującymi przemoc?

- Czy dostępne oddziaływania są wystarczające?
- Jakie czynniki najbardziej utrudniają zmianę zachowań?

8. Dzieci i praca z rodziną

Pytania główne:

- Jak zespół radzi sobie w sytuacjach, gdy przemoc dotyczy dzieci?
- Jakie są największe wyzwania w pracy z rodziną jako całością?
- Czy możliwa jest wczesna interwencja?

9. Przekonania i postawy jako bariera

Pytania główne:

- Jakie przekonania specjalistów utrudniają skuteczne reagowanie?
- Czy spotyka się Pan/Pani z bagatelizowaniem przemocy?
- Skąd biorą się te postawy – z braku wiedzy czy zmęczenia, czy innych czynników?

10. Wiedza, kompetencje i szkolenia

Pytania główne:

- Jakie braki wiedzy lub kompetencji są najbardziej odczuwalne?
- Czy szkolenia są wystarczająco dostępne i praktyczne?
- Jak przygotowani są nowi pracownicy do pracy z przemocą?

11. Przeciążenie i wypalenie zawodowe

Pytania główne:

- Jak duże jest obciążenie pracą osób pracujących z przemocą?
- Czy wypalenie zawodowe jest realnym problemem?
- Jak wpływa ono na skuteczność działań zespołu?

12. Mocne strony – co działa lokalnie

Pytania główne:

- Co w tej gminie działa najlepiej w przeciwdziałaniu przemocy?
- Jakie rozwiązania lub praktyki realnie się sprawdzają?
- Jakie zasoby lokalne są największym atutem?

13. Lokalne sukcesy i dobre praktyki

Pytania główne:

- Czy może Pan/Pani podać przykład skutecznej interwencji?
- Co zdecydowało o jej powodzeniu?
- Jakie wnioski warto przenieść na przyszłość?

14. Czynniki chroniące kadry

Pytania główne:

- Co najbardziej chroni pracowników przed przeciążeniem i wypaleniem?
- Jakie formy wsparcia są najbardziej pomocne?
- Co warto wzmacniać, aby utrzymać jakość pracy?

15. Co warto upowszechnić na poziomie powiatu

Pytania główne:

- Które rozwiązania z tej gminy warto przenieść na poziom powiatu?
- Jak powiat mógłby lepiej wspierać gminy?
- Co powinno pozostać zróżnicowane lokalnie?

16. Rekomendacje do programu

Pytania główne:

- Jakie działania powinny być priorytetem w nowym programie?
- Co należy wzmocnić na poziomie gminy, a co powiatu?
- Jaką jedną kluczową zmianę warto wprowadzić?

17. Pytanie zamykające

Pytania główne:

- Czy jest coś ważnego, co nie wybrzmiało w rozmowie, a powinno znaleźć się w programie?

18. Dodatkowo względem PCPR- dopytać o realizację czynności podejmowane i niepodejmowanych w ramach działań na terenie Powiatu

- Jak wygląda realizacja wsparcia dla OSP i ODP, w tym programów korekcyjno-
edukacyjnych

- Jak wygląda udzielane wsparcie interwencyjne i czy jest udzielane

- Jakie rzeczy są nierealizowane na terenie Powiatu

- Jak wygląda realizacja współpracy z gminami, ZI itp.

- Jak realizacja wsparcia w ramach pieczy zastępczej koreluje z przeciwdziałaniem
przemocy na terenie powiatu.

SCENARIUSZ SWOBODNEGO WYWIADU

Przedstawiciel ochrony zdrowia –(lekarz, pielęgniarka, i pielęgniarka oddziałowa, ratownik medyczny, psycholog, pracownik socjalny szpitala, osoba decyzyjna)

Cel wywiadu:

Pogłębienie diagnozy problemu przemocy domowej z perspektywy ochrony zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznawania przemocy u pacjentów (dorosłych i dzieci), reagowania szpitala, współpracy z instytucjami, procedur wewnętrznych, obciążeń personelu oraz potrzeb systemowych.

Czas trwania: 30–45 minut

Forma: rozmowa swobodna

Uwaga: rozmowa nie dotyczy konkretnych pacjentów ani danych wrażliwych

1. Otwarcie – rola ochrony zdrowia

- Proszę powiedzieć kilka słów o swojej roli w szpitalu i zakresie obowiązków.
- Jaką rolę, Pana/Pani zdaniem, pełni szpital w systemie reagowania na przemoc domową?
- Z jakimi sytuacjami związanymi z przemocą personel styka się najczęściej?

2. Skala i charakter problemu – perspektywa szpitala

- Jak często personel szpitala ma kontakt z pacjentami, u których można podejrzewać przemoc domową?
- Czy zauważa Pan/Pani zmiany w liczbie lub charakterze takich przypadków w ostatnich latach?
- Jakie grupy pacjentów są szczególnie narażone na krzywdzenie?

3. Rozpoznawanie przemocy w praktyce medycznej

- Jak personel rozpoznaje sygnały mogące świadczyć o przemoc domowej?
- Jakie objawy lub zachowania najczęściej budzą niepokój?
- Co jest najtrudniejsze w rozpoznaniu przemocy u pacjentów?

4. Reagowanie szpitala – procedury i praktyka

- Jakie działania podejmuje personel, gdy pojawia się podejrzenie przemocy domowej?
- Czy w szpitalu funkcjonują wewnętrzne procedury dotyczące reagowania na przemoc?
- Na jakim etapie pojawia się największe trudności?

5. Procedura „Niebieskiej Karty” – perspektywa ochrony zdrowia

- Jak personel szpitala postrzega procedurę „Niebieskiej Karty”?
- Co ułatwia, a co utrudnia jej inicjowanie w warunkach szpitalnych?
- Czy personel czuje się przygotowany do jej stosowania?

6. Dzieci i osoby szczególnie wrażliwe

- Jak szpital reaguje w sytuacjach, gdy pacjentem jest dziecko z podejrzeniem krzywdzenia?
- Jakie są największe trudności w takich sytuacjach?
- Jak wygląda współpraca z innymi instytucjami w przypadku dzieci lub osób zależnych?

7. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

- Jak ocenia Pan/Pani współpracę szpitala z OPS, Policją, zespołami interdyscyplinarnymi?
- Czy szpital otrzymuje informacje zwrotne po zgłoszeniach?
- Co w tej współpracy działa dobrze, a co wymaga poprawy?

8. Przekonania, wiedza i kompetencje personelu

- Jakie przekonania personelu mogą utrudniać reagowanie na przemoc domową?
- Czy personel ma wystarczającą wiedzę i kompetencje w tym obszarze?
- Jakich szkoleń lub wsparcia najbardziej brakuje?

9. Obciążenie pracą, stres i wypalenie zawodowe

- Jak duże jest obciążenie pracą personelu w kontekście kontaktu z przemocą domową?
- Czy stres i wypalenie zawodowe są zauważalnym problemem?
- Jak wpływa to na gotowość do reagowania i zgłaszania podejrzeń przemocy?

10. Mocne strony i dobre praktyki szpitala

- Co w funkcjonowaniu szpitala działa dobrze w kontekście reagowania na przemoc domową?
- Jakie rozwiązania lub praktyki się sprawdzają?
- Jakie zasoby szpitala są największym atutem?

11. Potrzeby szpitala i rekomendacje

- Czego szpital najbardziej potrzebuje, aby skuteczniej reagować na przemoc domową?
- Jakiego wsparcia oczekuje Pan/Pani ze strony gminy lub powiatu?
- Co powinno znaleźć się w programie powiatowym z perspektywy ochrony zdrowia?

12. Pytanie zamykające

- Czy jest coś szczególnie ważnego z perspektywy szpitala, co powinno zostać uwzględnione w programie przeciwdziałania przemocy domowej?

SCENARIUSZ SWOBODNEGO WYWIADU

Przedstawiciel Policji (dzielnicowy, policjant prewencji, koordynator ds. przeciwdziałania przemocy domowej)

Cel wywiadu:

Pogłębienie diagnozy problemu przemocy domowej z perspektywy Policji, ze szczególnym uwzględnieniem interwencji, procedury „Niebieskiej Karty”, współpracy z innymi instytucjami, barier w skutecznym reagowaniu, obciążeń funkcjonariuszy oraz potrzeb systemowych.

Czas trwania: 30–45 minut

Forma: rozmowa swobodna

Uwaga: rozmowa nie dotyczy konkretnych interwencji ani danych wrażliwych

1. Otwarcie – rola Policji

- Proszę powiedzieć kilka słów o swojej roli i zakresie obowiązków.
- Jaką rolę pełni Policja w lokalnym systemie przeciwdziałania przemocy domowej?
- Z jakimi sytuacjami związanymi z przemocą domową funkcjonariusze mają najczęściej do czynienia?

2. Skala i charakter przemocy – perspektywa Policji

- Jak ocenia Pan/Pani skalę przemocy domowej na terenie działania jednostki?
- Czy w ostatnich latach zauważalne są zmiany w liczbie lub charakterze interwencji?
- Jakie formy przemocy są najczęściej ujawniane podczas interwencji?

3. Interwencje policyjne – praktyka

- Jak w praktyce przebiegają interwencje związane z przemocą domową?
- Na jakim etapie interwencji pojawia się najwięcej trudności?
- Co najbardziej utrudnia skuteczne działanie na miejscu zdarzenia?

4. Procedura „Niebieskiej Karty” – doświadczenia Policji

- Jak Policja postrzega procedurę „Niebieskiej Karty”?

- Co ułatwia, a co utrudnia jej stosowanie w praktyce?

- Jakie są najczęstsze problemy po uruchomieniu procedury?

5. Reagowanie wobec osób doznających przemocy

- Jakie trudności pojawiają się w pracy z osobami doznającymi przemocy?

- Dlaczego osoby te czasem wycofują się ze współpracy lub zgłoszeń?

- Jak Policja ocenia dostępność dalszej pomocy dla tych osób?

6. Działania wobec osób stosujących przemoc

- Jakie są największe wyzwania w pracy z osobami stosującymi przemoc?

- Jakie środki są najczęściej stosowane i na ile są skuteczne?

- Co ogranicza skuteczność oddziaływań wobec tych osób?

7. Współpraca z instytucjami

- Jak ocenia Pan/Pani współpracę Policji z OPS, szkołami, ochroną zdrowia i zespołami interdyscyplinarnymi?

- Co w tej współpracy działa dobrze, a co wymaga poprawy?

- Czy Policja otrzymuje informacje zwrotne po przekazaniu spraw innym instytucjom?

8. Przekonania, wiedza i kompetencje funkcjonariuszy

- Jakie przekonania funkcjonariuszy mogą utrudniać reagowanie na przemoc domową?

- Czy funkcjonariusze czują się wystarczająco przygotowani do pracy w tym obszarze?

- Jakich szkoleń lub wsparcia najbardziej brakuje?

9. Obciążenie, stres i wypalenie zawodowe

- Jak duże jest obciążenie psychiczne funkcjonariuszy związane z interwencjami domowymi?

- Czy stres i wypalenie zawodowe są zauważalnym problemem?

- Jak wpływa to na skuteczność i gotowość do reagowania?

10. Mocne strony i dobre praktyki Policji

- Co w działaniach Policji działa dobrze w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej?
- Jakie rozwiązania lub praktyki się sprawdzają?
- Jakie zasoby Policji są największym atutem lokalnego systemu?

11. Potrzeby Policji i rekomendacje

- Czego Policja najbardziej potrzebuje, aby skuteczniej reagować na przemoc domową?
- Jakiego wsparcia oczekuje Pan/Pani ze strony gminy lub powiatu?
- Co powinno znaleźć się w programie powiatowym z perspektywy Policji?

12. Pytanie zamykające

- Czy jest coś szczególnie ważnego z perspektywy Policji, co powinno zostać uwzględnione w programie przeciwdziałania przemocy domowej?

SCENARIUSZ SWOBODNEGO WYWIADU

Przedstawiciel szkoły (pedagog szkolny / psycholog szkolny / dyrektor)

Cel wywiadu:

Pogłębienie diagnozy problemu przemocy domowej z perspektywy szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego rozpoznawania krzywdzenia dzieci, reagowania szkoły, współpracy z instytucjami, funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich, obciążeń kadry oraz lokalnych zasobów i dobrych praktyk.

Czas trwania: 30–45 minut

Forma: rozmowa swobodna

Uwaga: rozmowa nie dotyczy konkretnych uczniów ani danych wrażliwych

1. Otwarcie – rola szkoły

- Proszę powiedzieć kilka słów o swojej roli w szkole i zakresie obowiązków.
- Czy dzieci/rodzice/rodziny zgłaszają się z problemami związanymi z przemocą domową??

2. Skala i charakter problemu – perspektywa szkoły

- Jak z Pana/Pani perspektywy wygląda skala przemocy domowej wśród uczniów?
- Czy w ostatnich latach zauważa Pan/Pani zmiany w liczbie lub charakterze takich sytuacji?
- Jakie sygnały najczęściej zwracają uwagę szkoły?

3. Rozpoznawanie przemocy i wczesna interwencja

- Jak szkoła rozpoznaje sytuacje, w których dziecko może doświadczać przemocy domowej?
- Co jest najtrudniejsze w rozpoznaniu takich sytuacji?
- Jakie formy krzywdzenia są najtrudniejsze do zauważenia?

4. Reagowanie szkoły – praktyka

- Jakie działania podejmuje szkoła, gdy pojawia się podejrzenie krzywdzenia dziecka?

- Jak wygląda współpraca z rodziną w takich sytuacjach?

- Na jakim etapie pojawia się najwięcej trudności?

5. Procedura „Niebieskiej Karty” – perspektywa szkoły

- Jak szkoła postrzega procedurę „Niebieskiej Karty”?

- Co ułatwia, a co utrudnia jej stosowanie przez szkołę?

- Czy pracownicy czują się przygotowani do inicjowania procedury?

6. Standardy Ochrony Małoletnich

- Czy w szkole wdrożono Standardy Ochrony Małoletnich?

- Jak standardy funkcjonują w codziennej pracy szkoły?

- Jak łączą się w praktyce z procedurą „Niebieskiej Karty”?

- Jakie trudności pojawiają się w ich stosowaniu?

7. Współpraca z instytucjami

- Jak ocenia Pan/Pani współpracę szkoły z OPS, Policją i zespołem interdyscyplinarnym?

- Co działa dobrze, a co wymaga poprawy?

- Czy szkoła otrzymuje informacje zwrotne po zgłoszeniach?

8. Praca z dzieckiem i rodziną

- Jakie są największe wyzwania w pracy z dzieckiem doświadczającym przemocy?

- Jak reagują rodziny na interwencje szkoły?

- Co najbardziej utrudnia skuteczną pomoc dziecku?

9. Przekonania, wiedza i kompetencje kadry

- Jakie przekonania pracowników szkoły utrudniają reagowanie na przemoc?

- Czy wszyscy czują się kompetentni w tym obszarze?

- Jakich szkoleń lub wsparcia najbardziej brakuje?

10. Przeciężenie i wypalenie zawodowe

- Jak duże jest obciążenie emocjonalne kadry szkolnej pracującej z dziećmi w kryzysie?
- Czy przeciążenie i wypalenie zawodowe są zauważalnym problemem?
- Jak wpływa to na gotowość do reagowania?

11. Mocne strony i dobre praktyki szkoły

- Co w Pana/Pani szkole działa dobrze w reagowaniu na przemoc?
- Jakie rozwiązania lub praktyki się sprawdzają?
- Jakie zasoby szkoły są największym atutem?

12. Potrzeby szkoły i rekomendacje

- Czego szkoła najbardziej potrzebuje, aby skuteczniej reagować na przemoc?
- Jakiego wsparcia oczekuje od gminy lub powiatu?
- Co powinno znaleźć się w programie powiatowym z perspektywy szkoły?

13. Pytanie zamykające

- Czy jest coś szczególnie ważnego z perspektywy szkoły i ochrony dzieci, co powinno zostać uwzględnione w programie przeciwdziałania przemocy domowej?